

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

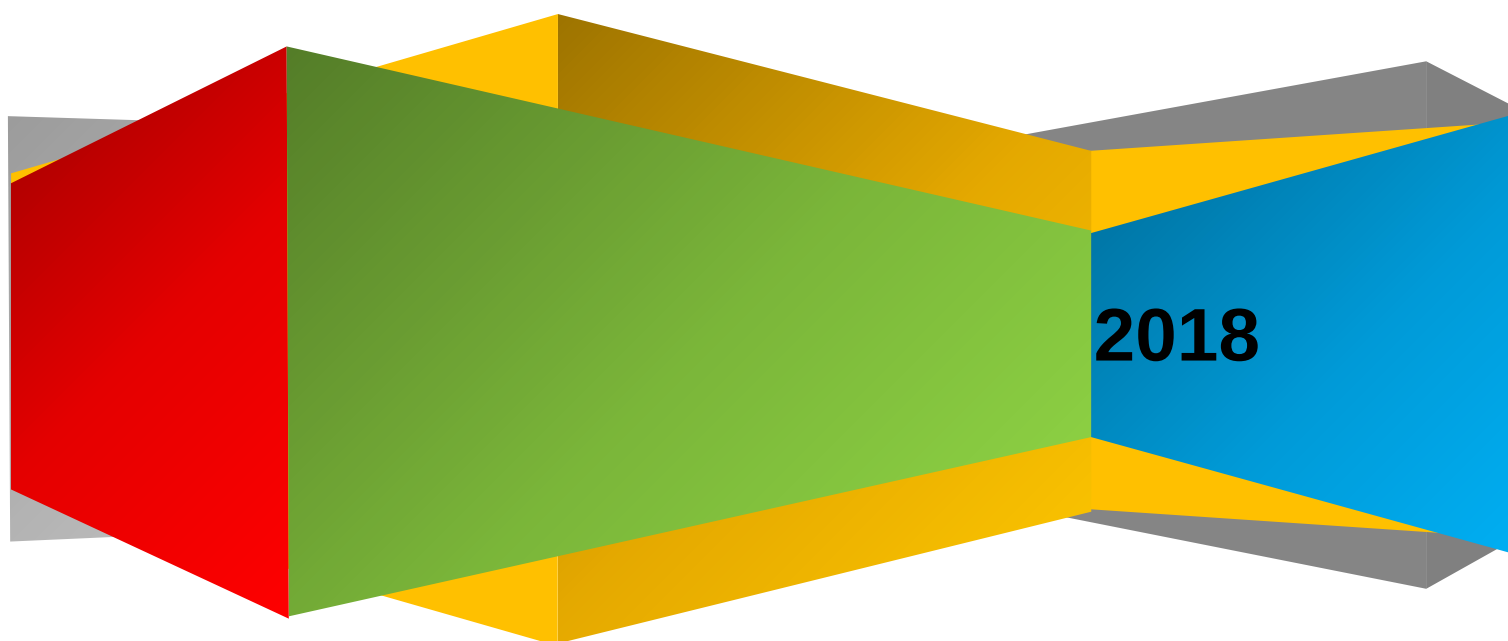
Agentura
pro sociální začleňování

Realizováno v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu
CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_030/0000605.

Aš, Vstupní analýza

Výzkumná zpráva

Zpracoval: Petr Charvát

Seznam zkratek:

APK:	Asistent prevence kriminality
ASZ:	Agentura pro sociální začleňování (v textu také: Agentura)
DPS:	Dům s pečovatelskou službou
KHS:	Krajská hygienická stanice
KPSVL:	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
NNO:	Nestátní, nezisková organizace
NZDM:	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
MOP:	Nepojistná sociální dávka ÚP „mimořádné okamžité pomoci“
MP:	Městská policie
MPSV:	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OOP:	Opatření obecné povahy
OPL:	Omamné a psychotropní látky
ORP:	Obec s rozšířenou působností
OSPOD:	Orgán sociálně právní ochrany dětí
PČR:	Policie České republiky
SAS:	Sociálně aktivizační služba/y
SPSZ:	Strategický plán sociálního začleňování
SV:	Sociální vyloučení
SVL:	Sociálně vyloučená lokalita
SVJ:	Sdružení vlastníků bytových jednotek
TČ:	Trestný čin
VPP:	Veřejně prospěšné práce
VZ:	Výroční zpráva
VZP:	Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky
ÚP:	Úřad práce České republiky

Obsah:

1. Úvod, zahájení spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování (ASZ)	3
1.1 Cíle Analýzy sociálního vyloučení (výzkumné zprávy)	3
2. Metodologie výzkumu	3
2.1. Etika a limity výzkumu, účastníci výzkumu, seznam rozhovorů	4
3. Město Aš, stručný přehled, historie	5
4. Sociální vyloučení	6
4.1. Popis a struktura sociálního vyloučení v Aši	6
4.2. Sociálně vyloučení, etnicita, stigmatizace	7
4.3. Lokality	8
5. Bydlení	16
5.1. Bytový fond města a ostatní ubytovací kapacity	16
5.2. Dostupnost bydlení	17
5.3. Doporučení	22
6. Zaměstnanost	23
6.1 Nabídka a poptávka na trhu práce	24
6.2 Nezaměstnanost a sociální vyloučení	26
6.3 Doporučení	30
7. Bezpečnost	31
7.1 Bezpečnostní složky, prevence kriminality	32
7.2 Bezpečnostní rizika, sociopatologické jevy	32
7.3 Doporučení	39
8. Sociální služby	40
8.1 Organizace působící v Aši	39
8.2 Potřeby	42
8.3 Doporučení	45
9. Zadluženost	46
9.1 Specifika, vazba na další témata	46
9.2 Sociální služby, prevence	48
9.3 Doporučení	51
10. Zdraví	52
10.1. Některé zmíněné nedostatky v oblasti zdravotnictví	53
11. Reference	54
12. Přílohy	55
Checklisty, indikátory	55

1. Úvod, zahájení spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování (ASZ)

Předkládaný text vznikl na základě podpisu memoranda o spolupráci mezi městem Aš a Agenturou pro sociální začleňování, dne 24. 1., respektive 20. 4. 2018. Spolupráce se dle textu memoranda sjednává za účelem úzké spolupráce při vytváření a realizaci komplexních lokálních strategií sociálního začleňování, prostřednictvím nástroje Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL).

1.1. Cíle Analýzy sociálního vyloučení (výzkumné zprávy)

Analýza má **popsat podobu a určit míru sociálního vyloučení** v Aši. Smyslem textu je ale také **zmapování potřeb dle jednotlivých témat a lokalizace problémů prostřednictvím dat** u institucionálních aktérů i cílové skupiny (osoby v hmotné nouzi, uchazeči o zaměstnání, zadlužení, osoby žijící v substandardních podmínkách apod.). Součástí zprávy je i **analýza potenciálu** pro řešení situace v Aši. Analýza přináší i poznatky z oblastí, kterým doposud nebylo v rámci jiných realizovaných analýz věnováno tolik pozornosti. Navazuje na dokument Vstupního šetření, který doplňuje o kvalitativní výzkum a data získaná v terénu.

Analýza sociálního vyloučení je důležitá i pro vytvoření tzv. **Strategického plánu sociálního začleňování**. Ten je v rámci tzv. **koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám** nástrojem pomoci městům a obcím při řešení sociálního začleňování z prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů za místní podpory Agentury.

2. Metodologie výzkumu

Sběr dat probíhal od dubna do června 2018. Při výzkumu bylo použito kombinace kvantitativních a kvalitativních metod (**mixed methods**), kdy jsou analyzována získaná kvantitativní a kvalitativní data společně. Další z metod uplatněných v případě výzkumu v Aši byl i tzv. **desk research**, tedy sekundární analýza dostupných zdrojů. Tato metoda spočívá v získávání a následné analýze dat od institucí, jako jsou úřad práce, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví města Aš, městská policie apod. S vytipovanými institucionálními aktéry byly realizovány hloubkové polostrukturované rozhovory. Dále byli kontaktováni i obyvatelé předem definovaných tzv. sociálně vyloučených lokalit (dle určení institucionálních aktérů a ze zjištění na místě). Jednotliví aktéři byli vybíráni na základě vztahu ke klíčovým institucím nebo ke zkoumaným lokalitám. Z již provedených rozhovorů byli tipováni další potenciální respondenti (**snowball method**). Rozhovory svým charakterem cílily na zjištění předem stanovených výzkumných okruhů, jejichž význam se měnil dle relevance a obsahu již zaznamenaných výpovědí. Komplementární metodou celého výzkumného šetření byla i metoda pozorování (zúčastněné a nezúčastněné), tzv. **shadowing**, stínování činnosti pro výzkum relevantních aktérů, institucí a jednotlivců.

2.1. Etika a limity výzkumu, účastníci výzkumu, seznam rozhovorů

Výzkum byl realizován v souladu s Etickým kodexem výzkumníků Agentury pro sociální začleňování (ASZ). Z hlediska přístupu ke zkoumaným osobám a institucím se jedná zejména o ochranu jejich soukromí, bezpečnosti a hodnot, které zastávají. Z hlediska odborného pak především o zachování kritického postoje, přístupnosti k diskuzi a věcným argumentům, rovněž o respektování zásad vědecké práce, dle vědecké a výzkumné praxe disciplíny. V šetření nebylo narušeno soukromí a důstojnost respondentů, kteří byli vždy informováni o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádáni o svolení k nahrávání. Samozřejmostí byla i zaručená anonymita dotazovaných respondentů.

Na tomto místě je třeba reflektovat, že analýza získaných dat přináší vždy pouze obraz skutečnosti založený na interpretaci získaných informací. Data od institucí mohou reálnou situaci výrazně zjednodušovat na čísla, která neodrážejí kontext a souvislosti. Někdy mohou být taková čísla i chybná (například čísla vycházející z trvalých adres či smluv se obvykle s žitou realitou v mnohém rozcházejí) či zkreslená (mohou například více odrážet zaměření instituce na určitý dům než skutečnou míru závažnosti problému v daném domě). Další obtíže může přinést i realizace rozhovorů samotných. Okolnosti jejich pořizování nejsou vždy ideální (přítomnost dalších lidí, rušné místo, únava respondenta). Výpověď ovlivňuje také postoj respondenta vůči výzkumníkovi (nedůvěra, snaha o lepší sebe prezentaci) a koneckonců i samotná paměť respondenta (zapomínání, vytěsňování). Jednotlivé kapitoly textu jsou koncipovány na základě předem definovaných témat souvisejících se sociálním začleňováním a jejich relevance plynoucí z dat získaných z rozhovorů a sekundárních zdrojů. Nejedná se tedy o taxativní výčet témat, spíše o postižení hlavních z nich. I přes výše uvedené je předložená Analýza (výzkumná zpráva) textem, zprostředkujícím shrnující vhled do situace ve městě Aš.

Účastníci výzkumu

Cílovou skupinou respondentů byli jednak předem vytipovaní, institucionální aktéři města ze strany politické reprezentace, odboru sociálních věcí a zdravotnictví, zástupci úřadu práce nebo členové ve městě působících bezpečnostních složek. Dále i zástupci nejvýznamnějších místních neziskových organizací se vztahem k sociálnímu vyloučení.

Mezi oslovené patřili i pracovníci a provozovatelé některých ubytovacích zařízení. Byli osloveni lidé, kteří v sociálně vyloučených lokalitách nebo v jejich bezprostředním okolí žijí. Klienti tzv. pomáhajících institucí a lidé na ubytovnách. Lidé pobírající nepojistné sociální dávky, agenturní zaměstnanci i lidé pracující v zahraničí. Realizovány byly i rozhovory s obyvateli města mimo výše uvedené kategorie. Celkem proběhlo 31 zaznamenaných, hloubkových rozhovorů a přibližně stejné množství krátkých, informativních rozhovorů k účelům orientace v dané problematice ve městě či k potvrzení nebo vyvrácení jinde získaných informací. Dotazované významové okruhy byly ohraničovány tzv. saturací dat. Pokud při rozhovorech nedocházelo k objevování nových významových kategorií, byla témata považována za nasycená.

Seznam rozhovorů: Celkem 31 hloubkových, zaznamenávaných rozhovorů. Počet neformálních¹ rozhovorů nebyl evidován.

Instituce/pozice	Počet rozhovorů
Představitelé města a obce	3 hloubkové + neformální rozhovory
Bytová správa	1 hloubkový rozhovor
Bezpečnostní složky působící ve městě Aš	2 hloubkové rozhovory
Specialisté v oblasti zaměstnanosti	2 hloubkové rozhovory
Zástupci neziskových organizací	5 hloubkových + neformální rozhovory
Pracovníci ubytoven a ubytovacích zařízení	3 hloubkové + neformální rozhovory
Obyvatelé Aše	Přibližně 30 neformálních, informativních rozhovorů
Obyvatelé lokalit s vyšším podílem sociálně vyloučených, sociálně vyloučené lokality	15 hloubkových + neformální rozhovory (alokace dle jednotlivých lokalit)

3. Město Aš, stručný přehled, historie

Město Aš se nachází v západní části okresu Cheb, na historickém území Ašska v oblasti Ašské vrchoviny, pod vrchem Háj. Tvoří jednotný celek se svou místní částí Mokřiny a s obcí Krásná. Organizačně je Aš obcí s rozšířenou působností pro město Hranice a obce Hazlov, Krásná a Podhradí. V novodobé historii je Aš spojena převážně s textilním průmyslem, jehož éra trvala od 18. století až do pádu komunismu v roce 1989, kdy jednotlivé továrny postupně zanikají².

V průběhu 20. století dochází v Aši kvůli celkové geopolitické situaci, zejména 2. světové válce, také ke značným demografickým výkyvům. Od vzniku ČSR v roce 1918 postupně stoupá počet obyvatel, z 19 561 v roce 1919 na 24 604 v roce 1937. V roce 1947 se vzhledem k vysídlení německého obyvatelstva počet lidí žijících v Aši redukuje na méně než polovinu, přesně 11 707. Od 50. let 20. století počet obyvatel mírně stoupá až do konce 70. let, kdy atakuje hranici 14 tisíc. Od té doby do současnosti osciluje mezi 12–13 tisíci obyvatel. K 31. 12. 2017 žilo v Aši celkem **13 245 obyvatel**, z toho 6 603 mužů a 6 642 žen. Průměrný věk činil 40,8 roku, přistěhovalých osob bylo celkem 300, vystěhovalých 269³. Rozdělení dle věkových skupin bylo ke konci roku 2017 následující: 0–14 let / 2 272, 15–64 let / 8 675, 65 a více let / 2 298 osob⁴.

Pokles počtu obyvatel po roce 1946 měl negativní vliv na textilní průmysl a výstavbu ve městě, zanikaly továrny a některé domy byly zbořeny. Pro možný rozvoj města bylo negativním jevem i zřízení pohraničního pásma na celém území tehdejšího okresu v 50. letech. Přes výstavbu panelových domů v letech 70., spojenou se zlepšením občanské vybavenosti, se původního ekonomického významu a počtu obyvatel zatím docílit nepodařilo. Po roce 1989 se díky otevření hranic začíná psát nová kapitola historie města. Mezi významné události posledních let pro celý region patří zejména vstup ČR do tzv.

¹ Jedná se o kratší, nezaznamenané rozhovory aktérů a respondentů vztahující se k výzkumným tématům nebo krátké informativní rozhovory s ostatními obyvateli města Aš.

² Zdroj: wikipedia.org/cs (cit 2018-06-15)

³ Zdroj ČSÚ (cit. 2018-06-15): <https://www.czso.cz>, data z období 1. 1. 2016 – 31. 12. 2017.

⁴ Zdroj veškerých číselných údajů: ČSÚ (cit. 2018-06-15): <https://www.czso.cz>

Schengenského prostoru dne 21. 12. 2008 a otevření německého pracovního trhu pro občany ČR dne 1. 5. 2011. S těmito událostmi spojené přeshraniční aktivity mají v současné době nemalý vliv na ekonomický a sociodemografický vývoj a také na další oblasti života v Aši.

4. Sociální vyloučení

K základním předpokladům spolupráce v rámci KPSVL v dané obci patří definice a určení SVL. Pojmem **sociálně vyloučené lokality** (SVL) jsou označována místa nebo územní oblasti obývané významnou měrou osobami, které jsou sociálně vyloučené nebo jsou sociálním vyloučením ohrožené. Dle terminologie Agentury pro sociální začleňování (ASZ) jsou **sociálně vyloučenými** ti občané, kteří mají ztížený přístup k institucím a službám (tedy k institucionální pomoci), jsou vyloučeni ze společenských sítí a nemají dostatek vertikálních kontaktů mimo sociálně vyloučenou lokalitu.

Základní charakteristikou propadu na sociální dno je nahromadění důvodů, které vedou k životní krizi (ztráta zaměstnání, platební neschopnost, problémy s bydlením, problémy dětí ve škole, nemoc atd.). Sociálně vyloučení lidé obvykle nestojí před problémem jedním, ale před celým komplexem problémů, přičemž mnohý z nich by i sám o sobě ohrožoval normální fungování člověka ve společnosti. S postupným propadem na dno přestává být zřejmé, co je původním důvodem propadu a co jeho následkem. Lidé žijící na okraji společnosti se přizpůsobují podmínkám sociálního vyloučení a osvojují si specifické vzorce jednání, které jsou často v rozporu s hodnotami většinové společnosti. Proto někdy bývá soužití na první pohled problematické. Návyky získané adaptací na život v sociálním vyloučení však těmito lidem znemožňují být úspěšní ve většinové společnosti, ztrácí (či ani nezískávají) hodnotové žebříčky středostavovského občana orientovaného na kariérní vzestup a úspěch. To je znovu a znovu uzavírá v pasti sociálního vyloučení. Z této pasti se lidé nedokážou dostat bez cizí pomoci.⁵

4.1. Popis a struktura sociálního vyloučení v Aši

Definování tzv. sociálně vyloučených lokalit (SVL) v Aši probíhá zejména v ekonomické rovině, v přístupu ke kvalitnímu bydlení, k občanské vybavenosti a k některým službám. V příloze přihlášky města Aš ke spolupráci s agenturou jsou uvedeny kvalifikované odhady osob žijících v sociálním vyloučení bez ubytoven, cca 670, a sociálně vyloučených na ubytovnách, cca 260, dále jsou zde uvedeny některé konkrétní adresy, domy a ubytovny se stručným popisem situace v místě. Z provedeného šetření a realizovaných rozhovorů byla většina z lokalit uvedených v přihlášce potvrzena. Kvalifikovaný odhad vyplývající z tohoto šetření ukazuje více než 400 obyvatel v lokalitách uvedených níže, konkrétně přibližně⁶ 20 osob v ulici Na Háji, 30 v Moravské, 50 v Kamenné, 50 v hotelu Prago, 40 na Dukelské, 60 v Příkré a 150 na Chebské. Dalších zhruba 500 osob, žijících v jednotlivých bytech mimo tyto lokality, nebo osob, které jsou sociálním vyloučením bezprostředně ohroženy.

⁵ Zdroj web ASZ: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/co-je-socialni-vyloucení>

⁶ Údaje o počtu sociálně vyloučených jsou pouze přibližné z důvodů definice, rozsahu a metod provedeného šetření. Zároveň se jedná o zachycení situace v daném místě v určitém čase. Počty osob i jednotlivé lokality se díky migraci neustále mění.

Sociální vyloučení v Aši je mimo jiné spojováno s různými sociálně patologickými jevy, zejména závislostí na alkoholu, užíváním drog a prostitucí. Omezené zdroje a snížený finanční i sociální kapitál vedou v sociálně vyloučených lokalitách ke zviditelnění jevů, které v běžné populaci často zůstávají skryty. Obecně definované a známé SVL mnohdy bývají pouhou „špičkou ledovce“, místy s eskalací problémů a témat, které mají své hlubší důvody a kořeny a do jisté míry je jimi postižen i zbytek společnosti. Z pohledu majoritní populace jsou SVL tzv. „špatné adresy“, či „nebezpečná místa“, kde se setkávají nedostatky v oblastech bydlení, zaměstnanosti, bezpečnosti, zdraví či přístupu k občanské vybavenosti a službám. Mezi často zmiňované lokality patří v Aši především část ulice Chebská, dva objekty v ulicích Kamenná a Moravská, bytové domy v ulici Příkrá, v ulici Na Háji a ubytovací kapacity v ulicích Gustava Geipela (hotel Prago) a Dukelská. Do širšího spektra potenciálních vyloučených lokalit pak patří ubytovny v ulicích Alešova, Koperníkova a Nedbalova, ubytovny Bowling a U Sluníčka, ulice U Nádraží, nebo hotel Radnice.

4. 2. Sociálně vyloučení, etnicita, stigmatizace

Sociální vyloučení je kromě geografické polohy ve městě, daného domu nebo ulice možné popsat i na základě etnické příslušnosti nebo určitých typových generalizací. Podle objektivizujících (přirazovaných) i subjektivních (přijímaných) charakteristik. Z hlediska etnicity jde v Aši především o Romy a z malé části také o zahraniční agenturní zaměstnance. Označování prostřednictvím typových (stigmatizačních) charakteristik je spojeno především s lidmi bez domova, uživateli drog nebo prostitutkami. Tzv. sociálně vyloučené lokality jsou místy, kde dochází ke kumulaci sociálně patologických jevů. Tím, že jsou jejich obyvatelé označeni (typově charakterizující) nálepkou, dochází k zjednodušení, zhmotnění „neuchopitelných“ hrozeb či jevů, které mají mnohdy hlubší a složitější příčiny.

V Aši, dle kvalifikovaných odhadů pracovníků úřadů, sociálních služeb a obyvatel, kteří se za Romy považují, žije mezi 600 až 1200 Romů. V souvislosti s Romy v Aši často dochází k rozdělování na tzv. starousedlíky a na nově příchozí. Stigmatizační atributy spojené se sociálním vyloučením (nezaměstnanost, nezaměstnatelnost, sociálně patologické jevy) jsou spojovány právě s nově příchozími.

Obyvatelka Aše: „Jsou tu starousedlíci, se kterými nejsou problémy. Já jsem sama vyrostla v ulici, kde jsme měli barák plný Romů. Oni si sami říkají cikáni, ani se Romové neoslovují a s nimi nikdy nebyl problém, oni většinou pracují u těch technických služeb. Problém je spíš s nově příchozími, co se sem přistěhovali odjinud. Mezi nimi jsou hodně drogy, dealerství, ale že i berou, velká nezaměstnanost.“

Obyvatel Aše (Rom): „Já jsem v Aši od 58. roku. Tady bylo 7 nebo 8 rodin Romů, tak sto lidí. A dneska jich je tady 800. Oni nasekají všude dluhy, na elektřině, na vodě a pak zmiznou.“

Pracovník v sociální oblasti: „Ono sem přišlo hodně nepříznivých z Chebu – Romové, kteří nechtějí pracovat. A tady bylo hodně volných bytů, ubytovny. A oni to jenom zneužívali. Šli na pracák, tam jim dali podporu na bydlení.“

„Když bylo poslední sčítání lidí, tak s trvalým pobytem je v Aši Romů pět – teď nedávno jeden zemřel, tak jsou tam čtyři. A jde o starousedlíky, kteří chodí do práce. Kolik je ale Romů v Aši ve skutečnosti, to se nedá vůbec odhadnout. Do Aše se trousí za svými známými, zůstávají tu v komunitě.“

Sociální vyloučení Romů v Aši souvisí především s bydlením, výskytem sociálně patologických jevů a kvalitou (funkčností) sociálních služeb. Nově příchozí získávají kontakty

přes sociální/rodinné sítě a z důvodu segregačního trhu s byty a nedostatku bytů obecních (více v kapitole bydlení) zůstávají v substandardních podmínkách SVL. Někteří z nich se v tomto „uzavřeném kruhu“ pohybují delší dobu, migrují po lokalitách s mnohdy nevyhovujícím bydlením v rámci kraje a stávají se klienty majitelů ubytovacích kapacit, skutečné sociální služby často neznají.

Pracovník v sociálních službách: „Pak jsou tady úplní chudáci, nemají zdravotní pojišťovnu, nemohou se dostat do práce. Často migrují mezi Anglií, Slovenskem a Českem. Důvodem jsou příbuzní, kteří jim tam slíbí byt. Děti pak mívají problémy ve škole – zkušenost ze tří zemí, to nemají žádné základy. Většina Romů nezná svoji historii, svoje kořeny.“

Obyvatel Aše: „V Aši je to takový, že každý na cikány kouká skrz prsty. Oni to lidi posrali, chovají se jak degeši. Koukají jenom na svoje bydlo a ne na to, co způsobí druhým. Je to taková živořina.“

Jako sociálně vyloučené je v Aši do jisté míry možné vnímat i některé ze zahraničních agenturních pracovníků, žijící ve výše uvedených lokalitách. Forma sociálního vyloučení zde spočívá spíše v substandardní formě ubytování (Ukrajinci na ubytovnách) a omezených kontaktech s majoritní populací. Bangladéšané, kteří se ve skupinách pohybují v centru města, mohou navíc vzbudit obavy v souvislosti s medializovanou „uprchlickou krizí“ (viz citace níže).

Institucionální pracovník: „Já jsem si nechal vytáhnout statistiku a zhrozil jsem se, kolik je v Aši cizinců. V Aši je kolem dvou tisíc, dva a půl tisíce přihlášených. To je úplně strašné.“

Cizinci „z Indie“ žijící v Kamenné 40 jsou dle některých ostatních obyvatel: „slušní a bezproblémoví, vždycky pozdraví“. Děti některých agenturních cizinců také navštěvují místní DDM Sluníčko. Díky současné zvýšené poptávce po pracovní síle žije v Aši spektrum cizinců z různých zemí (více v kapitole zaměstnanost), místními jsou identifikováni převážně na základě viditelných, fyziologických odlišností.

Skupinami, které při definování sociálního vyloučení v Aši stírají etnické hranice, jsou nositelé sociálních patologií, tzv. bezdomovci, šlapky a feťáci. Tyto kategorie jsou spojovány hlavně s místy, kde se dle respondentů vyskytuje prostituce, konzumace a distribuce drog, nebo v „nejhorších“ ubytovacích kapacitách. Sociální patologie se do fáze stigmatizace (obecného odmítnutí) dostávají až ve svých pokročilých stádiích, obvykle při přesunu svých nositelů na sociální periferie – SVL. O agenturním zaměstnávání a soc. patologických jevech více pojednají kapitoly o zaměstnanosti a sociálních službách (v textu níže).

V Aši je celkem 702 obyvatel s trvalým pobytem na adrese MÚ, Kamenná 473/52. Jedná se o tzv. „bezdomoveckou adresu“ využívanou lidmi bez domova, s exekucemi, v SVL. Trvalý pobyt na MÚ má několik klientek azylového domu pro matky s dětmi.

4.3. Lokalita

Následující obrázky znázorňují rozmístění objektů, které jsou v Aši v souvislosti se SVL zmiňovány nejčastěji. Žlutě označené jsou ubytovna a hotel, červeně pak bytové domy.

Obr. č. 1 (Zdroj: mapy - google.cz)

Obr. č. 2 (Zdroj: mapy - google.cz)

Obr. č. 1: 1) Bytový dům v ulici Na Háji 2044, 2) a 3) Kamenná 1644/40 a Moravská 894/7, 4) hotel Prago (Gustava Geipela 900/22), 5) ubytovna v Dukelské 2598/4

Obr. č. 2: 1) bytové domy č. 39 a 41 v Příkré ulici, 2) Chebská 2119/225

Chebská ulice: Jako SVL je dle respondentů označován především dům č. p. 225. Jde o dům s nájemními byty v soukromém vlastnictví, kde je ubytováno přibližně deset romských⁷ rodin. Nájemné se zde pohybuje cca od 6,5 do 8 tisíc měsíčně za byt, platby probíhají bezhotovostně na účet majitele. V některých bytech žijí až osmičlenné rodiny s malými dětmi. V domě žijí tzv. starousedlíci, kteří se částečně podílejí na provozu domu, a tzv. nově příchozí, mezi nimiž je značná fluktuace. Někteří z obyvatel bydlí v domě již poněkoliakáté. Byt má opravenou fasádu a nová okna, v některých z bytů je na zdech plíseň, v bytech jsou kamna na tuhá paliva, která majitel nemovitosti postupně předělává na elektrické topení.

⁷ Obyvatelé se sami považují za Romy, lokalita je jako romská označována i ostatními obyvateli Aše.

Obr. č. 3: Bytový dům, Chebská 2119/225 (Archiv autora).

V souvislosti se sociálním vyloučením, zejména ze symbolického hlediska, pohledu většinové populace, spojené s přisuzovanou romskou etnicitou je v Chebské ulici zmiňován ještě dům č. 211, kde jsou dva z bytů v majetku svých obyvatel, ostatní jsou svými majiteli pronajímány. Jeden z bytů 3+1 je zde pronajímán za 13000 s energiemi. V domě působí domovník sjednaný přes Tebyt, s. r. o. V souvislosti s levným bydlením je v ulici přítomna také ubytovna Enka, s kapacitou 5 pokojů se společným sociálním zařízením, která dle vyjádření místních aktérů chudé lidi v režimu nepojistných dávek neubytuje.

Chebská ulice byla v minulosti spojována s prostitucí a prodejem drog, tyto aktivity zde dle výpovědí některých respondentů přetrvávají dodnes. Sociálně patologické jevy byly popsány i při rozhovorech ve zmiňovaných domech. Navštívení obyvatel této lokality si mimo to stěžují i na nebezpečnost frekventované silnice, kolem které se pohybují děti, bez možnosti jiného vyžití, třeba v podobě dětského hřiště. Dům č. p. 225 v Chebské ulici koncentruje chudé lidi, mnohdy s patologiemi a potřebou sociální práce, kteří mají omezené možnosti k sehnání alternativního bydlení a polohou domu na periferii města i ztížený přístup k občanské vybavenosti.

Kamenná 40 a Moravská 7⁸: Objekt v Kamenné ulici č. p. 1644/40 je nájemním domem v soukromém vlastnictví. Nájemníky jsou z velké části příjemci nepojistných dávek ÚP, agenturní zaměstnanci ze zahraničí a ostatní, velkou část obyvatel domu tvoří Romové⁹. Nájemné zde ve srovnání s obvyklými cenami v Aši není přehnaně vysoké, pohybuje se kolem 6 tisíc měsíčně, bez energií. Do domu dochází externí správce, který provádí drobné opravy a komunikuje s nájemníky jménem majitele. V domě dochází k časté fluktuaci jeho obyvatel. Jde o jedno z mála míst v Aši, kde mohou sociálně slabší získat nájemní byt. Byty se zde shání vesměs na základě doporučení a referencí známých, nebo rodinných příslušníků, kteří v domě již bydlí. Majitelé nemovitostí často odmítají Romy nebo lidi s exekucemi. **Citace obyvatel domu:**

„Byty se v Aši shání těžko, jestli máte exekuce, tak vás nevezmou, je to Cikán, tak nevezmou, dělají rozdíl.“

„Lidi se tady střídají hodně a jsou rádi, že tady dostanou byty, protože není jinde kde. Majitel si taky vybírá, zjistí si, kdo má exekuce, a toho nevezme.“

⁸ Na obě lokality se od 8. 1. 2018 vztahuje veřejná vyhláška Opatření obecné povahy – vyhlášení oblastí se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů. Zdroj: <http://www.muas.cz>

⁹ Viz odkaz č. 7 (výše). Jako Romové jsou v textu dále označováni pouze lidé, kteří se za Romy sami považují.

„My mu (majiteli domu) doporučíme lidi, který může vzít. Kdybychom řekli, že je bordelář, že chlastá a neplatí, tak by ho nevzal. Nám věří, protože my platíme, udržujeme pořádek a všechno v pořádku.“

O špatné pověsti domu mezi obyvateli Aše vypovídá následující citace. **Obyvatel Aše** o domě v Kamenné 40:

„Oni z té ulice udělali takové ghetto, já kousek odtamtud v minulosti žil. Dřív to byla normálně slušná čtvrť a pak se to začalo měnit. V tom domě udělali fasádu a okna a cikáni to tam zničili. Dřív ti Romové byli normální, ale teď sem přicházejí ze Slovenska a to je něco jiného.“

Moravská 7, ubytovna Ahoj.

Obr. č. 4: Dva jednopokojové byty a „koupelnokuchyň“ v ubytovně Ahoj v Moravské ulici. (Archiv autora)

Druhý z objektů, na který se vztahuje opatření obecné povahy o pozastavení vyplacení doplatku na bydlení vydané MÚ AŠ v lednu 2018, je ubytovna, pivnice a bývalá herna Ahoj. Dům má soukromý vlastník původem z Vietnamu a bydlí v něm vesměs sociálně slabí senioři a rodiny s dětmi, Vietnamci a Romové. Za sklepní byt 1+1 bez oken, nedokončenou přestavbu původně nebytového prostoru, zde jeden z nájemníků platí měsíčně 3000 Kč plus energie. Platba probíhá vždy měsíc dopředu v hotovosti majiteli nemovitosti, s měsíční kaucí. Sehnat v Aši jiné levné bydlení není jednoduché a mnozí nájemníci si svého bydlení váží.

Žena z ubytovny Ahoj: *„Jsem tady za ten byt ráda, lepší než mrznout venku. Teplo uteče a přijdou velký mrazy a co potom dál? Nejsem nejmladší. Kdyby to tady skončilo, tak bych byla pod mostem.“*

Příkrá 39 a 41: Majiteli domů č. 39 a 41 v Příkré ulici jsou dle zápisu v katastru nemovitostí 3 obyvatelé z Aše a jeden z Chebu u č. 41, dům číslo 39 patří celý majiteli s bydlištěm v Praze. Příkrá ulice je dále od středu města, oddělena ulicí Okružní s frekventovanou dopravou. Sociální vyloučení je zde definováno jednak z pohledu ostatních obyvatel Aše, kteří mají lokalitu spojenou s výskytem sociálně patologických jevů. Historicky pak i díky blízkosti Okružní ulice, kde byla po dlouhá léta provozována prostituce. Vyloučení zde funguje i v rovině pohledu samotných obyvatel, kteří jsou z důvodu absence jiných možností nuceni bydlet v lokalitě se „špatnou pověstí“ poměrně daleko od městské infrastruktury s neřešenými soc. patologiemi nebo rodinami, kde se patologie vyskytují. Někteří lidé žijící v okolních domech si v souvislosti s č. p. 39 a 41 stěžují na nepořádek, odpadky a hluk. Obyvatelé těchto domů mají obavy o své děti v souvislosti s bezprostřední blízkostí železniční trati, potíže s dostupností obchodů, škol a úřadů. Reálně mají malou šanci sehnat si jiné bydlení. Paní s 3 dětmi v pěstounské péči zde platí nájem 12 200 za byt 3+1, za byt 2+1 ve stejném domě je to 9 800.

Obr. č. 5: Bytové domy č. 39 a 41 v Příkré ulici. Přední trakt, zadní trakt a chodba. (Archiv autora)

Na Háji 2044: Lokalita se nachází na severním okraji města směrem na Podhradí. Jde o bytový dům v soukromém vlastnictví a patří mezi místa, kde mohou lidé s nižším sociálním a finančním kapitálem, lidé v exekuci a sociálně vyloučení sehnat bydlení. V domě, kde je zhruba devět bytů, žijí rodiny s dětmi a dochází zde k časté fluktuaci obyvatel.

Dukelská 2598/4:

Obr. č. 6: Pokoj, společná kuchyň a společná koupelna v ubytovně Dukelská 4. (Archiv autora)

Objekt ubytovny v Dukelské ulici patří dle zápisu v katastru nemovitostí TJ Jiskra Aš. Původně se jednalo o šatny pro sportovce. Dle internetové inzerce ubytovacích služeb¹⁰ ubytovna disponuje 32 lůžky při ceně 120–160 Kč za noc. Podle jednoho z jejích obyvatel zde momentálně (květen 2018) žije zhruba padesát osob. Částka, kterou platí za pokoj sdílený s dalším jedním či dvěma lidmi, je 3200 Kč měsíčně. Někteří z ubytovaných zde bydlí i sedm let. Objekt je obyvateli Aše / respondenty šetření považován za jedno z nejhorších míst k bydlení ve městě, což potvrzuje vizuální stav interiéru ubytovny.

Ubytovaný: „Tady tomu se říká dřevák, všechno je tu přes ty papírové zdi slyšet, je to prostě ubytovna už pod úroveň. Člověk má střechu nad hlavou, ale je to nepříjemný tady.“

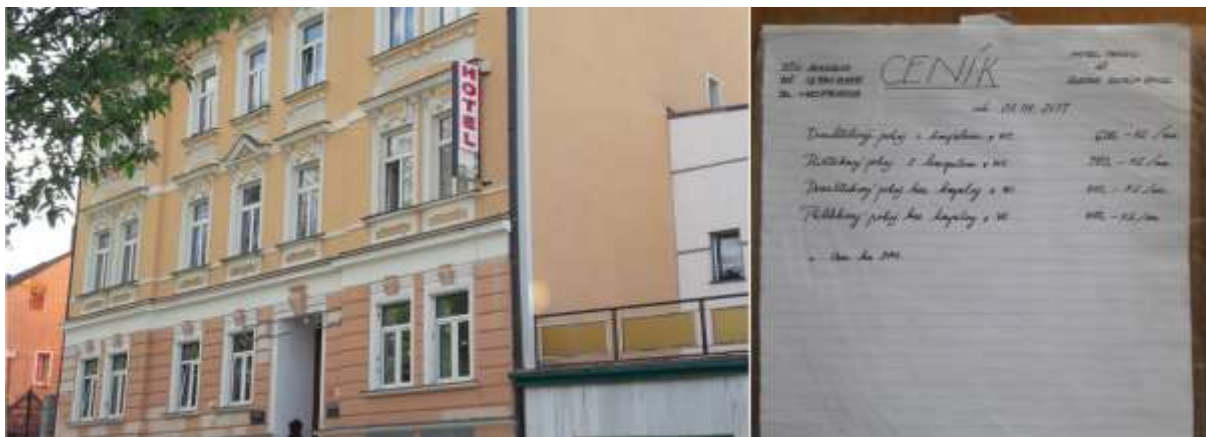
Obyvatelé Aše: „Některý ubytovny jsou tu šílený, třeba ta Dukelská u kluziště, tam jsou většinou taková ti bezdomovci. To je budka, která se postavila v akci Z za komunistů.“

„Dukelská to už je vyloženě pro ty nuzáky.“

V ubytovně žije několik stálých/letitých obyvatel, jinak se tu lidé často střídají. Zájemci o ubytování většinou osobně kontaktují správce budovy, který sem pravidelně dojíždí. V ubytovně je společná kuchyně, sdílené sociální zařízení, možnost výměny povlečení za čisté. Za poplatek si zde lze také vyprat prádlo. Přes špatný technický stav a velmi nízký standard, který nesplňuje podmínky pro trvalé bydlení, se jedná o místo, které některé ze svých klientů chrání před pobytem na ulici.

¹⁰ <http://www.levneubytovani.net/ubytovani/ubytovna-dukelska-as/>

Hotel Prago: Gustava Geipela 900/22, je v majetku společnosti HAIVAN, spol. s r. o. Podobně jako ubytovna v Dukelské je obecně vnímán jako jedna z nejhorších ubytovacích kapacit v Aši.

Obr. č. 7: Hotel Prago s ceníkem ubytování. (Archiv autora)

Přestože má objekt v názvu hotel, formami ubytování a skladbou klientů se jedná spíše o ubytovnu. Jsou tu ubytováni někteří chudí lidé pobírající nepojistné sociální dávky a bydlí zde rodiny i matky s dětmi. Mnozí lidé zde bydlí proto, že je pro ně jiné bydlení nedostupné (zadluženost, exekuce, etnicita, závislosti, sociální dovednosti a síť). Prago má schválený ubytovací řád¹¹. Jde také o místo občany města často spojované s tzv. „obchodem s chudobou“¹², prostitucí a drogami.

Obyvatelé Aše: „Hotel Prago je právě takové to doupě, mají to tam Vietnamci, to je humus, filcky, nekázeň. Jedou tam drogy a každý o tom ví.“

„Ubytovnu Prago má Vietnamec, to je místo, kde spíš chce ty velký nájmy. Chtějí třeba 500 za noc a oni, jak žijí ze dne na den, tak radši si třeba ona to někde vyšlape, radši to bude platit denně, protože to nikdy nedá dohromady, ale ve finále zaplatí, bůh ví kolik.“

„Měla jsem bydlet na hotelu Prago, ale tam jsou už kolik roků samí feťáci.“

Ostatní ubytovací kapacity s možností výskytu/hrozbou sociálního vyloučení:

Mezi další substandardní formy bydlení spojované jak přímo se sociálním vyloučením, osobami sociálním vyloučením ohroženými, nebo i místy, kde jsou v Aši ubytováni zahraniční agenturní pracovníci, patří i některé z následujících kapacit. Výčet není taxativního charakteru, to v rámci formátu provedeného šetření není možné.

Ubytovna Tebyt, s. r. o., v Nedbalově ulici: Cena ubytování dle webových stránek činí 200 Kč za osobu a noc, nebo 4200 za osobu na měsíc. Tebyt, s. r. o.¹³, provozuje ubytovnu necelý rok po jejím převzetí od Karlovarského kraje. Budova má dvě křídla s přibližně 46 a 47 pokoji (jedno a dvoulůžkové), sociální zařízení je společné na chodbě, z jednoho z křídel je v plánu vybudovat malometrážní sociální byty, a proto se již neobsazuje. I z toho důvodu v ubytovně momentálně nejsou žádná volná místa. Obyvateli jsou vesměs dlouhodobí nájemníci, dle informací pracovníka ubytovny zde jeden z klientů žije již 23 let. V ubytovně žije zhruba 10 osob pobírajících nepojistné sociální dávky (doplatek na bydlení), nájemníky jsou i agenturní pracovníci z ČR i zahraničí (Slovensko, Ukrajina), někteří ukrajinští pracovníci v ubytovně žijí dlouhodobě, dokonce už 16 a 20 let. Nájem se platí

¹¹ Přesněji „Provozní řád ubytovacích zařízení“, dle zákona o ochraně veřejného zdraví č.258/200 Sb, schvalovaný krajskou hygienickou stanicí, dle místa příslušnosti.

¹² Ubytování osob pobírajících nepojistné sociální dávky za zvýšené, místně nepřiměřené ceny.

¹³ Společnost, jejímž stoprocentním vlastníkem je město Aš. Její činností je správa nemovitostí.

předem měsíčně v hotovosti, termíny jsou individuální. Někteří z nájemníků výše uvedených SVL mají s touto ubytovnou osobní zkušenost a ve srovnání se současným bydlením (cena, čistota, technický stav) ji považují za velmi dobrou. Kvůli omezené kapacitě a výběru nových nájemníků se však již nemohou vrátit.

Pracovník Tebyt, s. r. o.: „*My máme ubytovnu úplně plnou, my nemůžeme na ubytovně nikoho přijímat. V ubytovně žijí především důchodci, takoví, co třeba nechtějí byt a vyhovuje jim, že tam bydlí v jedné místnosti, a nemají třeba velké důchody. Drogově závislé a jiné podobné by tam město nestrpělo. Teď tam bydlí lidé, s nimiž je město spokojeno.*“

Obr. č. 8: Ubytovna Tebyt, Nedbalova ulice, pohledy z ulice a ze dvora. (Archiv autora)

Penzion U Sluníčka: Ubytování ve dvou a vícelůžkových pokojích se společným sociálním zařízením. Cena za ubytování začíná od 250 Kč za noc. Dle informací od respondentů jsou zde ubytováni především zahraniční agenturní zaměstnanci. **Ubytovna Enka** v Chebské ulici, s kapacitou 15 míst, se šesti pokoji a společným sociálním zařízením, kde dle jednoho z obyvatel SVL nepřijímají osoby pobírající nepojistné dávky.

K oblastem zmíněným respondenty v rozhovorech patří také: Ulice u Nádraží, ubytovna v ulici Alešova, Hotel Radnice, Ubytovna Bowling a ubytovna v Koperníkově ulici. V Aši je dle údajů MÚ celkem šest ubytoven a penzionů se schváleným „**Provozním řádem ubytovacích kapacit**“¹⁴: Hotel Prago, Hotel Radnice, Penzion Petřík, Ubytovna Bowling, ubytovna Tebyt Nedbalova, ubytovna Dukelská.

Typologie SVL dle velikosti a intenzity (ASZ)

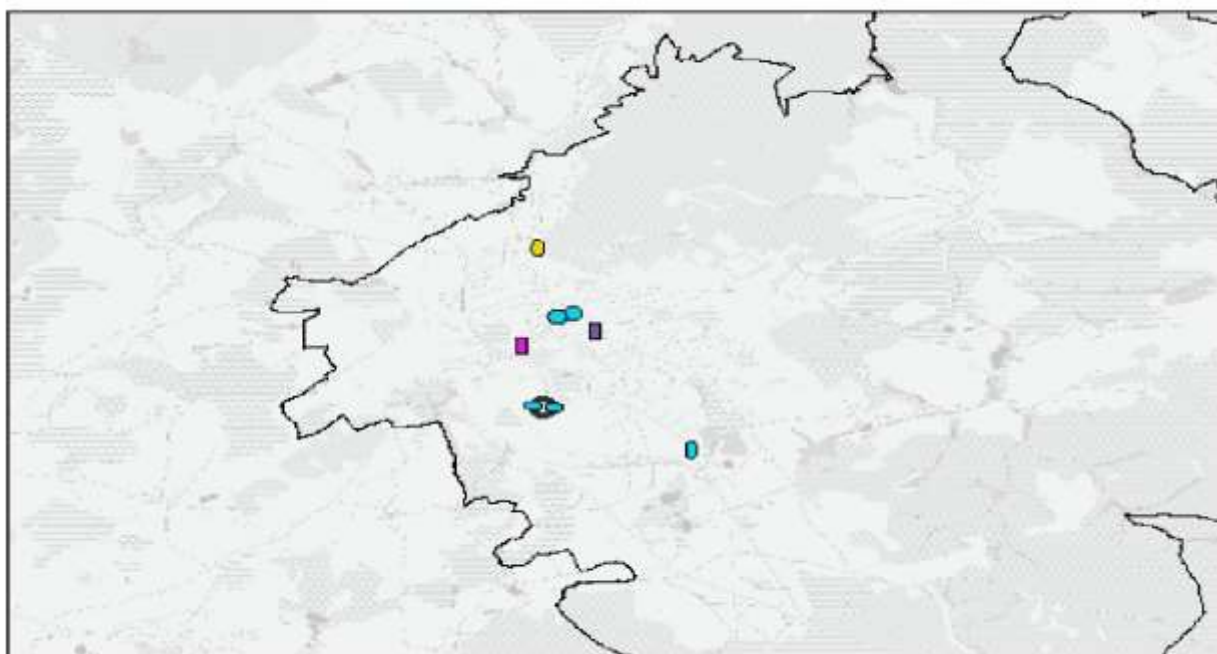
ASZ při identifikaci sociálně vyloučených lokalit od počátku roku 2018 používá **typologii založenou na druhu a velikosti rezidenční jednotky a homogenitě sociálního vyloučení** (spojitosti daného „SVL“ území).¹⁵ Základní rezidenční jednotkou je dům, a to buď rodinný, nebo bytový. Dům může představovat sociálně vyloučenou lokalitu sám o sobě. V jiných případech je za lokalitu považována skupina domů, přičemž tyto domy mohou tvořit sociálně vyloučený celek nebo mohou představovat jen určitý podíl v běžné zástavbě. Tato typologie, převedená do tabulky, je uvedena níže. Pracuje se škálami 1–3 a A–C, jejich průsečíky tvoří kategorie (A1 – C3).

¹⁴ Dle údajů z přílohy Přihlášky města Aš s ASZ, 2018. Schváleno KHS (dle zákona č.258/200 sb.).

¹⁵ Typologie SVL, ASZ, H. Vališová (2017).

	A	B	C
1 (dům)	Sociálně vyloučený rodinný dům	Sociálně vyloučený bytový dům	Bytový dům s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů
2 (spojité území)	Skupina sociálně vyloučených rodinných domů	Skupina sociálně vyloučených bytových domů	Skupina bytových domů s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů
3 (nespojité území)	Lokalita s vyšším podílem sociálně vyloučených rodinných domů	Lokalita s vyšším podílem sociálně vyloučených bytových domů	Lokalita s vyšším podílem bytových domů s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů

Vizualizace nové typologie SVL v Aši

Obr. 9.: Mapa SVL dle typologie velikosti a intenzity, vizualizace.

Legenda k použité typologii sociálně vyloučených lokalit:

	Typ SVL	Vlastník
	Sociálně vyloučený bytový dům	Několik soukromých vlastníků
	Sociálně vyloučený bytový dům	Soukromý vlastník
	Skupina sociálně vyloučených bytových domů	Několik soukromých vlastníků
	Bytový dům s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů	Několik soukromých vlastníků
	Ubytovna pro rodiny	Instituce
	Ubytovna pro dospělé	Instituce

5. Bydlení

5.1. Bytový fond města¹⁶ a ostatní ubytovací kapacity

Město Aš disponuje bytovým fondem s **216 byty**¹⁷, celkem **118 jich však patří Domu s pečovatelskou službou** (Dlouhá 11, Aš) a nejsou k dispozici pro běžné nájemní bydlení. Správu nemovitostí v majetku města realizuje Tebyt Aš, s. r. o. Volné byty se přidělují na základě doporučení bytové komise rozhodnutím Rady města Aše¹⁸. Dne 13. 10. 2010 schválilo Zastupitelstvo města Aše přerušení přijímání žádostí o přidělení obecních bytů z důvodu prodeje většiny obecních bytů. K privatizaci obecních bytů docházelo, dle údajů od pracovníků bytové správy, zejména z důvodu nedostatku financí na opravu panelových domů. Všechny byty, které má město momentálně (léto 2018) k dispozici, jsou obsazené. V případě uvolnění bytu se obsazuje na základě výše popsaného principu, po konzultaci s odborem sociálních věcí a zdravotnictví. K uvolňování bytů však v poslední době prakticky dochází pouze u těch, které jsou v režimu DPS. Nemovitosti v majetku města jsou rozprostřeny po celém městě, vždy se však jedná o celé objekty.

Dle dat z ČSÚ bylo v Aši k poslednímu sčítání lidu, domů a bytů (2011) **celkem 5 806 bytů**, z toho 430 obecních¹⁹, 2376 ve vlastnictví fyzických osob, 1579 ve spoluvlastnictví, 332 v bytových družstvech (zbytek v ostatních formách vlastnictví).

Město Aš postupným odprodejem bytového fondu ztratilo část vlivu na řešení sociální problematiky, jeho roli převzal trh, který podléhá různým obecným tendencím (tzv. realitní bublina, ekonomické cykly, pracovní migrace). Trh rovněž nenese zodpovědnost za externalitu v podobě péče o lidi, kteří přicházejí o bydlení. Někteří dotazovaní pracovníci sociálních služeb situaci komentují následovně:

„Politika zastupitelů po revoluci byla „všeho se zbavit“, 216 městských bytů, 110 z toho DPS. V podstatě nemáme komu co nabídnout, máme zanedbatelné množství volných bytů. Máme všechno obsazený nebo plný. Hlad po bytech v Aši je i proto, že sem jezdí lidi, kteří by chtěli bydlet v Aši a pracovat v Německu.“

„Bytů máme málo, všechny se prodaly během privatizace těm lidem. Lidi, co bydleli v městských bytech, si mohli zažádat a město jim ty byty prodalo. Město se takhle zbavilo bytů a teď jich mám málo.“

„Já si myslím, že je to všechno nárazové. Ale když to vezmu z toho pohledu, že ti lidé vlastně jsou ubytováni v bytech, které mají ti soukromníci, kteří z nich tahají ty velké peníze, tak si myslím, že ti lidé by odtud odešli a určitě by raději bydleli v městském bytě, kde mají opravdu tu jistotu, že pokud budou dodržovat určitá pravidla a budou dodržovat to, že musí platit, tak je nikdo z městského bytu nevyhodí.“

Na nájemní bydlení jsou v Aši odkázáni zejména lidé, kteří si byt při privatizaci nekoupili, mladí lidé kteří nedosáhnou na hypotéku, nebo nově přichozí. Někteří lidé o vlastní bydlení přicházejí kvůli dluhům. **Pracovník bytové správy:**

„Když jsou byty buď v insolvenci, nebo v dražbě, tak ti lidé, kteří mají ty „malé reality“, tak to si všechno dneska najdou na internetu a zjistí si to. A oni ty byty, dalo by se říci, všechny odkoupí, trošku je opraví a už je pronajímají. Ale říkám, v každém společenství někdo takový je. Ale nikdo vám neřekne, kolik platí. On do toho společenství ten dotyčný, ten

¹⁶ Údaje uvedené v této části kapitoly pocházejí převážně z informací poskytnutých zástupci Tebyt a MÚ Aš (data pocházejí z dubna 2018).

¹⁷ Vlastní také 26 jednotek nebytových prostor.

¹⁸ Obecně závazná vyhláška města Aše č. 2/2006 (zdroj: <http://www.muas.cz>)

¹⁹ Poslední vlny privatizace v Aši proběhly až po tomto datu.

vlastník toho bytu, zaplatí, co má. Ale to platí ten vlastník. Ale od toho, komu to pronajme, ty peníze prostě zkasíruje pro sebe. A pochybuji, že by to někdo vůbec řekl.“

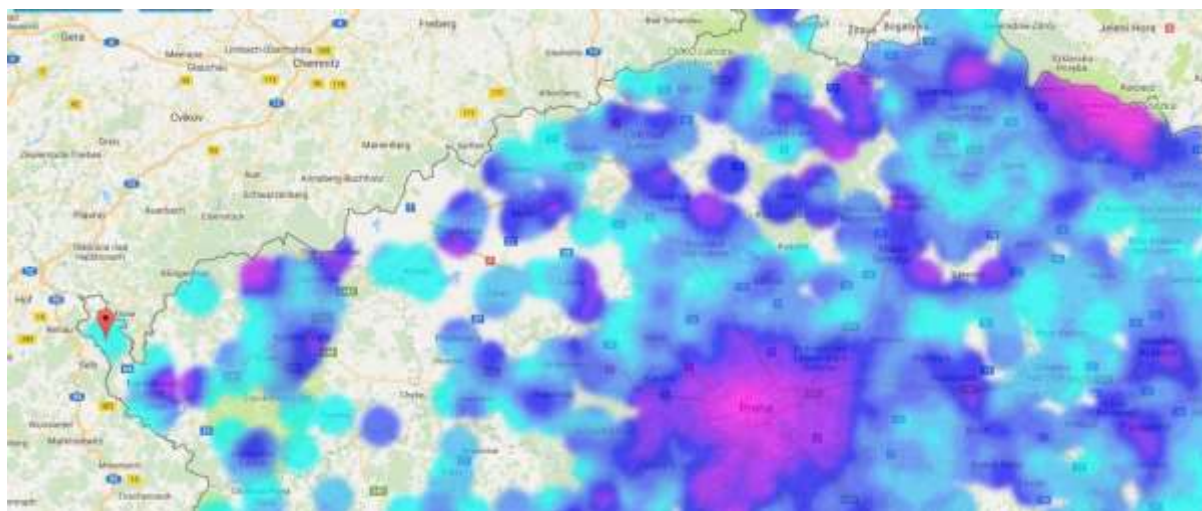
5.2. Dostupnost bydlení

Dostupnost bydlení pro různé cílové skupiny obyvatel Aše souvisí podobně jako v jiných obcích s **cenou**, s **reálným množstvím bytů na trhu** a **podmínkami**, za kterých je možné nájemní byt získat. Ceny nájmu v městských bytech jsou v Aši nízké, 40 Kč/m² za měsíc, bytů je však málo a jsou tak reálně nedostupné. Za rozumnou cenu nájemního v komerčně pronajímaném bytě je dle některých obyvatel Aše považována částka kolem 6 500, za byt 2+1, bez energií, dle webu Asociace realitních kanceláří jsou ceny mnohem nižší (viz grafika níže). Některé byty se však pronajímají za 8,5 tisíce. U tzv. obchodníků s chudobou jsou ceny i kolem 13 tisíc.

Majitel bytu (Rom): „S tím bydlením je to tady trošku horší. Docela dost drahé, ty kaucе, všechno. Ti lidé tolik peněz nemají. Tady se pronajímají byty a chtějí za to moc.“

Zvýšená poptávka po ubytování souvisí s blízkostí hranice s Německem, kam za lépe placenou práci dojíždějí i lidé z vnitrozemí, kteří si přes pracovní týden pronajímají byty v Aši. Také s příchodem agenturních dělníků ze zahraničí, kteří pracují v okolních továrnách, a minimální výstavbou nebo rekonstrukcí stávajících domů se ceny posouvají nahoru.

Obrázek níže znázorňuje cenovou mapu pronájmů nemovitostí v severozápadní části ČR. Tmavší barva znamená vyšší ceny nemovitostí. Cena za m² nájemního bytu za měsíc se v Aši pohybuje kolem 40 Kč. Prodejní ceny pak tvoří cca 8700 Kč/m².

Obr. č. 9: Cenová mapa nemovitostí. Zdroj: Asociace realitních kanceláří ČR. <http://www.cenovamapa.eu/>

Ceny za nájemní bydlení se mnohdy paradoxně zvyšují u bytů pro chudší obyvatele, kdy pronajímatelé nepožadují obvyklé tři nájem dopředu jako kauci, nájemné je však vyšší. Absence finanční hotovosti ve formě úspor vede k tomu, že zaplatí více. Nedostupnost bydlení je jedním z hlavních důvodů vzniku tzv. SVL, na což odkazuje i citace níže.

Pracovník úřadu: „Byty tady nejsou žádné volné, sehnat tady byt je těžký. Když to řeknu z pozice našich klientů, tak tu jsou určité skupiny, které ty byty lidem pronajímají a ti lidi se furt točí. Bydleli u toho a teď u tady toho.“

„V Moravské ulici, kde si dali to OOP, tam je takový vietnamský dům a i ti Vietnamci pronajímají tyhle byty a tam jsou všichni ti naši klienti. Nejsou to ubytovny, ale domy, pronajímají to Vietnamci, je to třeba byt 1+1 a myslím, že tam budou hodně problémy.“

Obecní byt získat nelze a nájemní za přijatelnou cenu je nedostupný (kaucе, etnicita – více v textu níže). Zbývající byty jsou buď předražené („obchodníci s chudobou“),

nevyhovující – v „SVL“, nebo substandardní (různé druhy ubytoven). Klienty těchto ubytovacích kapacit bývají často stejní lidé. Kvůli měnícím se nabídkám a nevyhovujícím podmínkám za bydlení často migrují v rámci kraje, ČR i do zahraničí (Slovensko, Německo, Anglie).

Potíže se sháněním bydlení pomáhají řešit i instituce jako azylový dům pro matky s dětmi. Některé z jeho klientek se z důvodu nedostatku dostupného bydlení vracejí.

Pracovník azylového domu: „*Když tady odtud klientky odejdou a nepodaří se jim našetřit, tak ony nějakou dobu jsou schopny za ty komerční nájemny fungovat, ale pak se dost často vracejí, protože to nezvládají. Jednak že to neumějí, jednak proto, že se to asi nedá za daných podmínek.*“

Obchod s chudobou

Popis fenoménu tzv. obchodu s chudobou lapidárně shrnuje citace níže:

Pracovník města: „*Obchod s chudobou jinak funguje tak, že koupí barák a ubytuje tam sociálně slabý a mají pořádně napálený nájem.*“

Město Aš vyhlásilo v souvislosti s dvěma domy, kterých se obchod s chudobou týká, OOP (lokality „Kamenná“ a „Moravská“). Podobných míst je však ve městě více a majitelé („obchodníci“) mohou OOP čelit i tím, že k podobným účelům koupí další dům, popřípadě jednotlivé byty, kde se podobná činnost bude odhalovat ještě hůře. Jednotlivé byty rozmístěné po městě jsou však pro sociálně slabé vzhledem ke kvalitě bydlení lepším řešením než soustředění v jedné ulici nebo jednom bytovém domě. Pronajímatelé tzv. „předražených“ bytů často hrazených z nepojistných sociálních dávek mají „tržní“ výhodu např. v tom, že po nájemnících nepožadují vysoké kauce. Tento ústupek kompenzují vyšší než v místě obvyklou cenou za nájemné.

Níže uvádíme tabulku se strukturou majitelů nemovitostí objektů, které v kapitole **Lokality** (výše) označujeme jako tzv. SVL. U šesti z celkem osmi uvedených lokalit je majitel pouze jeden (fyzická nebo právnická osoba), pouze dva z těchto domů mají majitelů více, u těchto nemovitostí je v tabulce uvedeno také vymezení bytových jednotek a vlastnický podíl (lokality Příkrá a Chebská). V ulici Příkrá 41, č. p. 1399, je v jedné z bytových jednotek evidováno zástavní právo exekutorské, podle § 69a exekučního řádu.

Vlastníci nemovitostí „SVL“, Aš (červen 2018)	
"Na háji"	
Na Háji 2044	
SJM Bohánek Petr a Bohánková Romana, Karlova 2195/37, 35002 Cheb	
"Kamenná"	
1644/40	
Tvrdík Daniel Ing., Ph.D., Švestková 824/11, Hloubětín, 19800 Praha 9	
"Moravská"	
Moravská 894/7	
Tran Sy Dung, Moravská 894/7, 35201 Aš	
"Hotel Prago"	
Gustava Geipela 900/22	
H A I V A N, spol. s r. o., Šlikova 636/14, 35002 Cheb	

"Ubytovna Dukelská"	
Dukelská 2598/4	
Tělovýchovná jednotka Jiskra Aš, z. s., Klicperova 2170/3, 35201 Aš	
"Příkrá"	
Příkrá 39	
Myumyun Gyurhan Durmushali, Do Zátíší 1505/7, 35002 Cheb	
Vymezené jednotky: 1427/1, 1427/2, 1427/3, 1427/4, 1427/5, 1427/6	
"Příkrá"	
Příkrá 41	Podíl jednotlivých vlastníků
Džudžo Michal, Příkrá 1399/41, 35201 Aš	5691/10000
Láníková Antonie, Příkrá 1399/41, 35201 Aš	2121/10000
Machová Miloslava, Příkrá 1399/41, 35201 Aš	1094/10000
Šádek Jiří, Osadní 932/38, Holešovice, 17000 Praha 7	1094/10000
Jednotky: 1399/1, 1399/2, 1399/3, 1399/4, 1399/5, 1399/6	
"Chebská"	
Chebská 2119/225	Podíl jednotlivých vlastníků
Mácal Petr, Horní Dvory 1, 35002 Cheb	22507/45963
Vacek Jiří, Na Hradčanech 1631/29, 35002 Cheb	23456/45963
Vymezené jednotky: 2119/1, 2119/2, 2119/3, 2119/4, 2119/5, 2119/6, 2119/7, 2119/8, 2119/9, 2119/10	

Zdroj: ČÚZK, nahlížení do katastru nemovitostí: <https://nahliizenidokn.cuzk.cz>

Možná řešení, sociální bydlení, prostupné bydlení

Nástroje pro řešení problematiky sociálního vyloučení v oblasti bydlení lze rozdělit do dvou kategorií, na dostupné **kapacity** (byty, ubytovny) a na **systém** jejich pronajímání (přerozdělení). Takovým systémem je např. tzv. **prostupné bydlení**, kdy klient prochází jednotlivými fázemi od noclehárny, ubytovny, k nájemnímu bytu. Město Aš plánuje vybudování tzv. sociálních bytů.

Zástupce města: „*Jakmile postavíme ty plánované malometrážní byty²⁰, tak se nám to hned naplní. Každý bude chtít byt s dotovaným nájemem, dneska platí komerční nájemné v ubytovně 4–4,5 tis. V bytě s dotovaným nájemem bude platit to samé. Dotační titul, který máme, nám umožňuje udělat v jednom objektu 12 bytů a těch 24, co získáme, máme v tu ránu plné. Bytů je nedostatek, to je problém, který bychom potřebovali řešit.*“

Výstavba nových sociálních bytů může v problematice bydlení prospět i v případě, že bytů nebude mnoho, pokud budou byty provázány se sociální prací. V Aši kromě soukromých komerčních ubytoven a bytů na hranici „SVL“ existuje potenciál v podobě azylového domu nebo městské ubytovny v Nedbalově ulici. Mezi azylovým domem a komerčním bydlením neexistuje „mezistupeň“, bydlení podpořené sociální prací. V ubytovně žijí lidé dlouhodobě a lidé, kteří jí opouštějí, neodchází do lepšího bydlení, spíše naopak. Když ubytovnu opustí, mnohdy si pohorší a kvůli omezeným kapacitám a výběru nájemníků se těžko vracejí zpět.

²⁰ Dle údajů zástupců města je v plánu výstavba nových bytů např. v budově bývalé Střední průmyslové školy textilní v Aši.

Obyvatel SVL v Chebské: „Tady jsou ubytovny na Sadovce, na Nedbalce – tam to je tak, že pokud chodíš do práce, tak tě vezmou, nechodíš do práce a končíš. Nebo si vyříd' na sociálce, že přímo nám bude chodit za bydlení platba, na účet té ubytovny.“

Řešení problematiky bydlení s využitím sociální práce souvisí s kapacitami, nabídkou služeb a motivací, také se skutečným využíváním těchto služeb cílovou skupinou. Klient očekává rychlé změny. Pracovník sociální služby si uvědomuje reálné možnosti, momentální „nabídku a poptávku“.

„Klientky sem většinou přicházejí z důvodu ztráty bydlení. Méně často je to z důvodu domácího násilí. Jak já to pozoruji, je to tak, že ony někde bydlí na základě nájemní smlouvy. Většina těch našich klientek, které tady jsou, žije s nějakým partnerem nebo přítelem, málokdy jsou vdané. A je to tak, že tím důvodem té ztráty bydlení je většinou to, že oni neumí hospodařit s penězi.“

Existují však i příklady dobré praxe: „Máme klientky, které se odrazily ode dna. Byla tady jedna klientka, která byla drogově závislá – víme o ní, že teď funguje, má další dítě, opravdu se z toho dostala. Ta nás čas od času i navštíví. Pak další klientka, která tady byla (odešla od partnera, to soužití nebylo dobré), našla si nového partnera, založila novou rodinu a fungují, dá se říci, bez problémů.“

Pracovník sociální služby: „Bolístkou v Aši je sociální bydlení. S doklady a s úřady, to my jim pomůžeme, ale byt jim nedáme. Někteří naši klienti, kteří bydlí v 1+1, platí například nájem 11 tisíc. Zajímalo by mě, jestli nájemci z toho zisku něco odvádějí státu. Bylo by dobré, kdyby v Aši hlavně v zimě fungovala noclehárna nebo tzv. Dům na půli cesty. Děti, které opouštějí dětský domov, nemají kam jít a ten dům by pro ně byl ideálním řešením.“

Etnicita, migrace

Důvodem pro nedostupnost nájemního bytu v Aši může být i **etnicita**. Některé realitní kanceláře odmítají romské klienty. Obavy pronajímatelů z ubytování Romů dle názoru respondentů souvisí s obavami, že dojde k poškození bytu nebo neplacení nájemného.

Obyvatel SVL v Chebské (Rom): „Tady to byla katastrofa, bydleli tady Romáci, kteří to tady zničili a já jsem začal chodbu a sklepy vyzdívát a uklízet a maluju tady každý rok a starám se o to, abychom tady trochu žili.“

„Některý tady kazí jméno ostatním. Bydlí někde dva tři měsíce, nadělají dluhy a jdou pryč. Jsou vychcaní, oblbnou vás, hele my děláme v Německu, zaplatíme. Pak zaplatí jeden nájem a další už ne. Já jsem chtěl jít bydlet taky do města, ale nemám šanci.“

Jiný romský obyvatel domu v Chebské: „Dokonce ten pan XY, z té reality vám rovnou do telefonu řekne – jestli jste cikán, tak ani nevolejte. Vůbec nechápu, jak si tohle může dovolit, a nejsem jediná, komu to řek. Zkoušeli jsme i víc realitek, ale oni chtějí ty kauce, plus provizi realitce. V Nedbalce, tam nevezmou nezaměstnané a lidi na dávkách, vůbec. A když jste černej, tak taky ne a to můžete mít i práci. Mají třeba volné tři byty, ale řeknou vám, že mají narváno. Bydlí tam lidi na sociálce, ale jsou to Češi.“

V SVL, v ubytovnách, nebo jiných substandardních ubytovacích kapacitách je častým jevem **vysoká fluktuace nájemníků**, způsobená **migrací za prací a ubytováním**. V Aši jde o mladé rodiny s dětmi, které jdou „za lepším“ (prací a bydlením). Starší lidi, kteří přišli privatizací o bydlení, kde žili celý svůj život. Jsou to lidé z Karlovarského kraje, z jiných částí Česka, nebo ze Slovenska. Migranti za bydlením se v rámci kraje často vracejí na původní

místa, rotují, podobně jako uživatelé některých pobytových zařízení (i jinde v ČR²¹), kde nefunguje prostupnost – posun do „vyšších pater“ bydlení.

Pro podobný způsob uspokojování potřeby bydlení je specifická **minimální vazba k momentálně obývané lokalitě**. V malých bytech často žije více osob, než je obvyklé. Bydlení je chápáno jako spotřební zboží, „použij a vyhod“, stejně jako obaly na jídlo z rychlého občerstvení.

Obyvatel SVL o migraci za bydlením: „Sem třeba přijedou lidi, bydlí tady tři měsíce a zase odjedou pryč. To jsou lidi, třeba řeknu příklad, byla Wolkerova ulice v Chebu, která je známá po celé republice, tak to jsou ti lidi. Pak jeden dům hned pod nádražím, kde bydlí asi sto Romáků, kteří mají jednu místnost a platí za ní třeba 10 tisíc. Jsou to lidi z Kadaně a Chebu, Mariánských Lázní a všude možně. Mají volný byt, kdo se ozve, tomu ho dají. Zaplatí – dobře. Nezaplatí – přijde, vyhodí ho. To je úplně jednoduché.“

„Byt vedle nás obydli za rok čtyři rodiny“.

„**Starousedlík**“ **Chebská ulice** a důvody migrace do ČR: „Tam na tom Slovensku žijí o padesát let zpět, to je hrozné. Já jsem tam byl na dovolené, to je tak dva roky. Tam dostane podporu 50 eur, z toho musí žít celý měsíc. Kdo tam chodí dělat veřejně prospěšné práce, tak dostane 100 eur a nemusí makat. Na Slovensku je to hrozné.“

Dopady **gentrifikace**²² v Karlových Varech, **obyvatelka SVL**: „Bydleli jsme v Karlových Varech, majitel to prodal Rusákům, bydlela jsem tam 30 let a nakonec jsme nemohli nikde sehnat nájem, protože tam je draho. Tam jsem vychovala děti a na starý kolena konec. Pak jsme bydleli ve Štítarech, kde zbourali baráky, majitel to prodal a dostali jsme se sem, přes nějaký známý.“

Bydlení v Německu

Jedním ze specifíků Ašského výběžku je blízkost Německa, která se mimo jiné dotýká i všech témat tohoto textu (bezpečnosti, bydlení, zaměstnanosti). Mnohým z „klientů“ spodního okraje realitního trhu se z důvodů cen a kvality vyplatí shánět **bydlení v Německu**.

Rodina z Chebské: „Od pondělka půjdeme možná všichni bydlet do Německa už. Kamarádka tam má byt a stěhuje se jinam do Německa kvůli práci a tak vezmeme byt od ní. **V Německu když zaplatíte 270, nebo 300 eur za byt, tak Vás to vyjde nastejno, jako tady. A je to o dost lepší bydlení. Děti můžou do školy dojíždět vlakem, který sem jezdí přímo.**“

„**Starousedlík**“ **z Chebské**: „Někdo tu zůstane, někdo se odstěhuje do Německa. V Německu je jich plno (Romů) – normálně tam bydlí. Tam je úroveň jako hrom, v Německu. Když jsem tam dělal, dělal jsem tam v turecké čtvrti – samý Turek, tam si staví baráky, milionáři jsou, tam si žijí na vysoké noze, mají tam svoje obchody.“

Mně se Německo líbí tím, že... Když tam jdete – baráky krásně udělané, každý tam má luxus, stojí tam fáro před barákem jako hrom, všechno mají ti Němci, nežijí jako tady. Tady také nejsou špatní lidé, ale není to tak jako v Německu. Je to jiné.“

Pracovník NNO: „Bydlení v Německu probíhá tak, že si někde najdou práci, někde barák. Bušíte na dveře, a když už tam je jedna rodina, tak už vám doporučí nějakého

²¹ Například matky střídající azylové domy v rámci kraje i mimo jeho hranice.

²² **Gentrifikace**: Proces renovace zchátralých oblastí vnitřních měst. Obyvatelé převážně ze středních vrstev kupují levné, zanedbané objekty, opravují je a poté prodávají. Tím se zvyšuje atraktivita oblastí, přicházejí bohatší obyvatelé a rostou ceny pozemků. / Short, John Rennie: Lidská sídla, Zdroj: <https://vp.fa.cvut.cz/slovník>

majitele, který v tom zase vidí příležitost, protože někteří z těch lidí dostávají dávky. Všichni mají nárok na kindergeld²³, což není moc, ale když ta rodina má osm dětí, tak to jde. V Německu funguje stejný obchod s chudobou jako u nás.“

V Německu dnes bydlí i někteří Ašané, mimo SVL. Obyvatel Aše, citovaný níže, si na bydlení za hranicemi pochvaluje zejména lepší občanskou vybavenost (obchody, komunikace, služby), dobrý technický stav nájemního bytu a přijatelnou cenu. Bydlí v Německu a do Aše dojíždí pracovat. V citaci níže srovnává dům (SVL) v Kamenné ulici, s bydlením za hranicemi.

„Podívejte se, támhleten růžovej barák²⁴, tam máte 2+1, 60 m čtverečních za 13 000 korun. My máme v SRN 4+1, 75 m čtverečních, se vším za 600 €, to je 15 000 za 4+1 v SRN.“

5.3. Doporučení

- Postupné budování městského bytového fondu spojené s tvorbou koncepce prostupného bydlení
- Spolupráce jednotlivých subjektů (město, NNO) na tvorbě konceptu prostupného bydlení se snahou minimalizovat osoby (rodiny) v substandardním bydlení
- Navázání spolupráce se soukromým nájemním sektorem s účelem možné spolupráce na využití bytových kapacit
- Vyšší míra přidělování dávek MOP z ÚP na kaucy na bydlení
- Podpora programů prevence ztráty bydlení, zintenzivnění sociální práce v oblasti bydlení

6. Zaměstnanost

²³ Přídavky na děti v Německu.

²⁴ Kamenná 1644/40.

V České republice dosáhla ke konci roku 2017 (31. 12.), podle dat ČSÚ, obecná míra nezaměstnanosti u 15–64letých 2,4 %. V Aši byla v první polovině roku 2018 pod dvouprocentní hranicí, na 1,8 %. Počet uchazečů o zaměstnání, evidovaných na kontaktním pracovišti ÚP v Aši, činil v červnu 2018 celkem 200 osob. Z hlediska vzdělání byli nejvýrazněji zastoupeni uchazeči s výučním listem a nejvíce zastoupenou věkovou skupinou 55–59 let (více v tabulkách níže).

Vzdělanostní struktura	Kód dosaženého vzdělání	Počet uchazečů o zaměstnání
bez vzdělání	A	109
neúplné základní vzdělání	B	0
základní vzdělání	C	23
nižší střední vzdělání	D	0
nižší střední odborné vzdělání	E	7
střední odborné vzdělání s výučním listem	H	43
střední a střední odborné vzdělání bez maturity a výučního listu	J	0
ÚSV	K	2
ÚSO s výučním listem a maturitou	L	3
ÚSO s maturitou bez vyuč.	M	13
vyšší odborné vzdělání	N	0
bakalářské vzdělání	R	0
VŠ	T	0
doktorské vzdělání	V	0

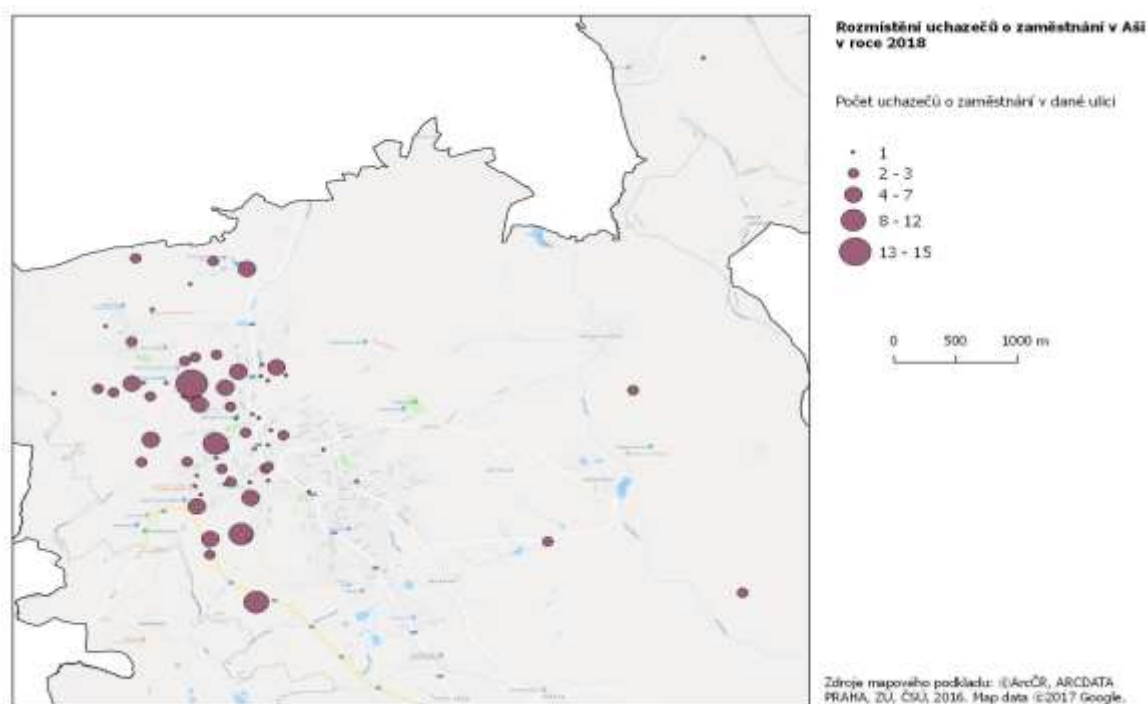
Obr. (tabulka) č. 11: Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání. Zdroj: KSÚP, Aš (červen 2018).

Věková struktura											
do 19 let	z toho do 18 let	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	nad 65
12	10	12	15	16	15	23	20	26	38	22	1

Obr. (tabulka) č. 12: Věková struktura uchazečů o zaměstnání. Zdroj: KSÚP, Aš (červen 2018).

Ve druhé tabulce²⁵ (níže) je znázorněno rozmístění uchazečů o zaměstnání v Aši, podle ulic trvalého bydliště. Největší koncentrace uchazečů je na Poštovním náměstí, na Hlavní a Chebské ulici, v Mokřínách a částečně i v ulici Kamenná, kde je však také adresa Městského úřadu.

²⁵ Z praktických důvodů zachování anonymity respondentů a poskytnutí dat ÚP na úrovni ulic pracujeme s celými ulicemi, neznamená to však, že by se aspekty sociálního vyloučení vždy musely týkat celé ulice / všech domů či vchodů. Některé lokality jsou skutečně více homogenní a zahrnují celé ulice, jinde se kumulace problémů, chudoby a vyloučení může týkat pouze konkrétního vchodu nebo domu. Metodologický limit, který byl dán právními předpisy neumožňujícími poskytovat data o příjemcích doplateků na bydlení, příjemcích příspěvků na živobytí a uchazečích o zaměstnání v evidenci ÚP na konkrétních číslech popisných, zde znamená, že některé ulice přesahují z jedné části obce do druhé.

Obr. č. 12: Rozmístění uchazečů o zaměstnání v Aši, dle ulic. Zdroj: KSÚP, AŠ (červen 2018).

6.1. Nabídka a poptávka na trhu práce, úřad práce

Nezaměstnaní v Aši

Extrémně nízká míra nezaměstnanosti vyplývající ze statistik v letech 2017 a 2018 je provázána se zvýšenou poptávkou po pracovní síle ze strany zaměstnavatelů a tím pádem i zvýšenou nabídkou volných pracovních míst. Pracovní trh v Aši je vyčerpaný, je zde mnoho firem a nedostatek zaměstnanců a dochází k tzv. převisu pracovních míst. Spolu se snižováním nezaměstnanosti se dle údajů od pracovníků ÚP snižuje i počet vyplácených dávek hmotné nouze, dokazují to i data v tabulce vyplácených nepojistných dávek, níže v textu.

Pracovník ÚP: „Zaměstnanost (oddělení zaměstnanosti) pracuje velmi dobře, takže když se nám nepovede umístit, tak dochází i k sankcím a lidi nemají nárok na dávky hmotné nouze. Myslím, že je to navázané na tu nezaměstnanost, která opravdu hodně klesla. Když je nezaměstnanost malá a zaměstnavatelé nám berou i lidi, co by před pěti lety nevzali, tak ty lidi na dávky hmotné nouze nedosáhnou, protože mají příjem.“

V období převisu nabídky volných míst jsou **současnými nezaměstnanými** převážně²⁶ „těžce umístitelní lidé“ s handicapem, exekucemi, bez vzdělání, se zdravotními potížemi nebo patologiemi (zejména drogově závislí a alkoholici). Někteří nezaměstnaní dle pracovníků ÚP často po nástupu do práce na daném místě dlouho nevydrží, často si na ně stěžují jejich kolegové (např. kvůli špatným hygienickým návykům). Některé z těchto klientů se však stále daří umístit. V období ekonomické konjunktury v evidencích ÚP často „zbývají“ lidé s potřebou důkladnější sociální práce (s kombinací sociálních patologií a nedostatkem návyků).

Začít pracovat může být z pohledu klienta sociálních služeb složité.

Pracovník NNO: „Za mnou často chodí lidi, kteří jsou v neřešitelné situaci proto, že chtějí začít pracovat, to je katastrofa. Musí mít potvrzení od lékaře, výpis z rejstříku trestů,

²⁶ Dle údajů z ÚP v Aši.

minimálně za 4 stovky, musí dojet k lékaři, když ho nemají ve městě. Musí mít na jízdenku a ty počáteční náklady bývají třeba kolem 800. Dále, když začnou pracovat, tak jim v ten moment škrtnou dávky a oni první měsíc nemají co jíst, tudíž to vydrží jenom ti nejodolnější.“

Někteří klienti ÚP při hledání práce postrádají motivace k završení procesu a nástupu do zaměstnání.

Pracovník ÚP: „Ti klienti v tom umí chodit, oni se u toho zaměstnavatele předvedou tak, že je nakonec stejně nevezme.“

Jedním z důvodů mohou být exekuce, kdy se člověku „nevyplatí“ pracovat oficiálně (legálně), protože o většinu vydělaných peněz přijde.

V rámci ÚP fungují i **veřejně prospěšné práce**, ale ze strany klientů je malý zájem. V Aši je v rámci VPP momentálně zaměstnáno 5 asistentů prevence kriminality. ÚP organizuje rekvalifikační kurzy, například Pracovník v sociálních službách, nebo kurzy k získání řidičských průkazů na kamiony a přívěsy. Zájemci o tyto kurzy jsou však v řádu jednotlivců, a to právě díky nízké nezaměstnanosti. O rekvalifikační kurzy na šičky, které úspěšně probíhaly v minulosti, zase přestal být zájem proto, že se jedná o těžkou a v současnosti špatně placenou práci.

Nabídka práce

Nejvýznamnější zaměstnavatelé v Aši
Petainer Czech Holdings, s. r. o.: Výrobce nápojových plastových obalů pro spotřebitele.
NOSTRA, spol. s r. o.: Zhotovování vzorkových bytových textilií. Vyšívání a opravy textilií.
ILOS Industrie Logistik Service, s. r. o.: Montáž kovů a plastů, příprava komponent.
Bekaert Textiles CZ, s. r. o.: Výroba tkanin.
AMON & Co., s. r. o.: Výroba tapetových vzorníků, řezané grafiky.
Město Aš: Ašské služby, městský úřad, základní školy.
ASTOS Machinery, a. s.: Výroba dopravníkových systémů a automaticky řízených linek.

Obr. č. 13: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v Aši, dle údajů z ÚP (červen 2018).

Mezi další důležité zaměstnavatele patří i níže uvedené firmy, u některých v závorkách uvádíme i zjištěné přibližné počty zaměstnanců. Slévárna Heunisch, s. r. o. (300+), Technotool, s. r. o., nebo ZDM, s. r. o. Zaměstnavateli pro ašské obyvatele jsou i firmy v Hranici (HEINZ-GLAS DECOR, s. r. o.), nebo průmyslová zóna v Chebu.

Významnými zaměstnavateli v Aši a v okolí jsou především textilní a výrobní, průmyslové firmy a poptávanými jsou hlavně lidé na nízko kvalifikované profese. Podniky jsou často postaveny na subdodávkách pro větší německé firmy, na jejichž odbytu jsou existenčně závislé. Podobná situace je v celém Karlovarském kraji. „*Není rozvoj. Tady je ta montovna a není vize do budoucna*“ (ašský podnikatel).

Pracovník Města Aš: „*Středoškoláka tady nikdo nepotřebuje, když má soukromník fabričku, tak si to šéfuje sám, ty firmy jsou tady malé, rodinné. Člověk s maturitou hledá těžko uplatnění pro své vzdělání.*“

Agenturní pracovníci

Při nedostatku místní pracovní síly, která není ochotná vykonávat relativně náročnou manuální práci za velmi nízkou mzdu, jsou firemní personalisté nuceni zaměstnávat agenturní pracovníky z ciziny, Bulharska, Maďarska, Polska, Chorvatska. Dle jiných zdrojů také z Mongolska, Ukrajiny, Ruska, Indie a Bangladéše. Firmy těží i z toho, že s těmito pracovníky nemusí uzavírat pracovní poměr a mohou je jednoduše propustit.

Obyvatel Aše: „Pan XY tady má bytové domy, kam rovnou přiveze lidi i s pracovními vízy, kteří tu pak pracují a jsou to Bulhaři a teď nově Bengálci. Někteří lidi už posílali oznámení na městskou policii, oni chodí ve skupinách, minimálně tři. Oni se nás bojí, já bych tam taky chodila u nich ve skupině. Určitě bydlí v Kamenné 40, tam jich bydlí pár. Oni jsou tady určitě na pracovních vízech, takže někde pracovat musí.“

6.2. Nezaměstnanost a sociální vyloučení

Sociální dávky

Tzv. sociálně vyloučené lokality jsou spojeny s **výplatou nepojistných sociálních dávek** pomoci v hmotné nouzi, od úřadu práce. Kromě již zmiňovaného doplatku na bydlení v souvislosti s OOP se jedná o příspěvky na živobytí a mimořádnou okamžitou pomoc (MOP). Nepojistné dávky často vyvolávají otázku „nezaslouženosti“. Bývají negativním činitelem na vahách k problematice sociální solidarity. Od prosince 2018 je v souvislosti s dávkami často diskutovaným tématem i vyplácení části příspěvku na živobytí v poukázkách.

V tabulkách níže jsou uvedeny počty vyplacených dávek pomoci v hmotné nouzi za ORP a město Aš v letech 2014–2018. V období 2014–2017 dochází u všech sledovaných kategorií (kromě počtu dávek MOP 2015/2016) k sestupné tendenci. Důvodem je zejména provázanost se situací na trhu práce obecně.

Počet vyplacených dávek v hmotné nouzi za ORP Aš v letech 2014 - 2017							
Kalendářní rok	Trvalá adresa žadatele – obvod ORP	Počet vyplacených dávek pomoci v hmotné nouzi			Výdaje na dávky pomoci v hmotné nouzi (v tis. Kč).		
		příspěvek na živobytí	doplatek na bydlení	mimořádná okamžitá pomoc	příspěvek na živobytí	doplatek na bydlení	mimořádná okamžitá pomoc
2014	Aš (Karlovarský kraj)	3 767	1 453	78	15 774	5 563	183
2015	Aš (Karlovarský kraj)	3 975	1 737	99	15 926	7 224	165
2016	Aš (Karlovarský kraj)	3 431	1 673	93	13 617	6 919	124
2017	Aš (Karlovarský kraj)	2 423	1 111	76	9 119	4 293	116

Zdroj: ASZ (2018).

Zatím vyplacené nepojistné dávky za rok 2018, město Aš:
MOP: 31

Doplatek na bydlení (v tabulce níže):

Období	Počet vyplacených dávek
1/2018	78
2/2018	74
3/2018	99
4/2018	69
5/2018	60

Zdroj: ÚP, Aš (2018).

Dávky pomoci v hmotné nouzi mnohdy bývají uváděny jako motivace pro migraci z jiných krajů v ČR nebo ze Slovenska. Dle dat z ČSÚ žilo vždy k 31. 12. v okrese Cheb v roce 2015 celkem 735 cizinců ze Slovenska, v roce 2016 pak 778 a v roce 2017 celkem 815. Proti tzv. mýtům o „dávkové turistice“ vypovídá i citace níže.

Pracovník soc. odboru města: „Proč se sem stěhují²⁷, nevíme, dávky to asi nejsou, náš pracák asi není z těch, co by rozdával. Možná to souvisí s tím, že tady máme ten přechod do toho Německa. Že to je blízko hranic a oni tu dealují drogy, nebo tam jezdí pracovat. Romské rodiny, jak zjistili, že se dá využívat dávek pro pěstouny, tak to začali využívat. Ale alespoň ty děti nejdou do děčáku.“

Barierou k přístupu ke komerčnímu nájemnému jsou často kauce na bydlení, obvykle ve výši tří nájmů. V rámci nepojistných sociálních dávek lze úhradu kaucí řešit jednorázovou dávkou Mimořádné okamžité pomoci (MOP)²⁸. Jednorázová, relativně vysoká, částka na kauci může zajistit dlouhodobě nižší nájem, protože majitelé nemovitostí, kteří zálohu nepožadují, často účtují vyšší nájemné. Klient, kterému je MOP poskytnuta, může při několikaletém užívání získat kvalitnější bydlení za nižší cenu. ÚP v Aši tyto dávky vyplácí minimálně z obav o jejich zneužívání.

Pracovník ÚP: „MOP kauce na bydlení nevyplácíme, možná jsme dali jednou. Není o to zájem, lidi nechodí. Posuzujeme to velmi přísně, protože tam jsou podmínky, že když jdou z bytu do bytu a nemají k tomu důvod, tak není důvod jim tu kauci dávat. Dávali jsme to tu jedné mamince s dětmi, to potom ano, ale jinak nemáme.“

Hmotná nouze v poukázkách²⁹

Opatření, jehož účelem je zamezit využívání prostředků z dávek, je dle rozhovorů s respondenty obcházeno jejich směnou za hotovost v obchodech s potravinami. Obchodníci za poukázky nabízejí hotovost obvykle ve výši 80–90 % (často méně) hodnoty poukázky. Cílová skupina příjemců dávek tak reálně obdrží méně a část státní podpory případně majitelům drobných obchodů.

Obyvatel ubytovny (SVL): „Ty lístky, jak jsem říkal, ty bezdomovci jdou za Vietnamcema a tam to rozmění, z 50 Kč mu vrátí zpátky 40 Kč, 10 Kč je jeho. A když mu to rozmění, tak nevím kolik, dneska jsem zaslechl, že to vymění, tak 1000 Kč dává Vietnamci do kapsy. Za

²⁷ Nově přichází do SVL, většinou Romové z jiných okresů nebo ze Slovenska (viz kapitola bydlení).

²⁸ Zdroj.: <https://www.mpsv.cz/cs/5>

²⁹ Nepeněžní výplata dávek v hmotné nouzi ve smyslu § 43 (4) zák. č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi. Poukázky nelze použít k úhradě alkoholu a tabákových výrobků a nelze je směnit za hotovost. (zdroj: web poskytovatele poukázek Sodexo, a. s.).

celej pakl 1000 Kč Vietnamec jim dává. Jsou vychcaný ty Vietnamci. Že na tom jsou chudáci ty normální lidi. Tohle, je to normální? Odkad' má peníze (spolubydlící na ubytovně), když dneska dostal lístky, kolik má lístků? Zeptej se ho. Já bych byl zvědavěj, jestli má nějaký lístky. Nemá, protože je rozměnil. Kolik máš lístků?“

Práce načerno

Člověk jedná racionálně, volí mezi nabízejícími se příležitostmi tak, že porovnává mezní náklady a mezní výnosy³⁰. V okamžiku, kdy se člověk zatížený exekucemi ocitne v situaci, kdy se jeho čisté příjmy, když pracuje, rovnají příjmům, které má, když do práce nechodí, tak volí alternativu. **Práce se musí vyplatit.**

Obyvatel SVL: „Kdo chce dělat, ten bude dělat, ale abych vám řekl pravdu, tak každěj druhej Rom má exekuci. Třeba v Hranicích (obec Hranice) se dá vydělat i 22– 25 tisíc, ale když mu polovičku strhnou, tak on legálně do práce chodit nebude.“

Nízké mzdy mají, stejně jako dluhy, demotivační účinek. Řešením bývají sociální dávky ve spojení s šedou ekonomikou nebo **prací načerno**.

Sociální pracovník: „Někteří jsou na pracáku a kvůli exekucím dělají načerno, aby jim všechno nevzali, a někteří celý život dělají načerno. Oni budou mít celý život někde dluhy, nebudou mít nikde nic vyřešeného, ale budou žít tím životem teď, dneska, zítra už je nezajímá. To je podle mě ale ještě větší dřina. Oni nebudou dodržovat žádná pravidla, nevstanou ráno a nepůjdou na šestou do fabriky.“

Práce načerno se velmi těžko dokazuje, sankcí je vyřazení z evidence. Nastavení takových podmínek, aby se lidem vyplatilo být součástí systému, je otázkou systémovou a legislativní.

Pracovník ÚP: „Kontrolu může provádět pouze inspektorát, a pokud oni zjistí nelegální zaměstnání, tak nám dají informace a my to musíme prošetřit. Když se to potvrdí, tak ty lidi vyřadíme. Občas se to stává, ale málo. Pokud máme podezření, tak my dáme informaci inspektorátu, mají sídlo v Plzni.“

Práce v Německu

Odhady jednotlivých respondentů o počtech ekonomicky aktivních obyvatel Aše pracujících v Německu se při provedených rozhovorech s respondenty pohybovaly mezi 33 a 75 %. Možnost práce v Německu působí na místní pracovní trh, cenu nemovitostí a trh s nájemními byty, vnitrostátní i zahraniční pracovní migraci a agenturní zaměstnávání. Blízkost hranice láká do města tzv. **pendlery**, lidi z různých krajů Česka, kteří přes týden bydlí v Aši v pronajatých bytech nebo ubytovnách, dojíždějí do práce do Německa a na víkendy se vrací zpět do vnitrozemí. Práce v Německu odsává kvalifikované pracovníky z místního trhu práce, zejména v oblasti zdravotnictví a v technických profesích. Výrazný rozdíl mezi výdělky v Česku a v Německu působí situaci, kdy kvalifikovaní pracovníci vykonávají pomocné a nekvalifikované práce mimo svou odbornost (středoškoláci, vysokoškoláci, učitelé). Práce v Německu se týká i chudších lidí a obyvatel SVL. Volný vstup na trh práce v Německu v roce 2011 výrazně ovlivnil i počet uchazečů v evidenci ÚP. Z více než tisícovky uchazečů je dnes v evidenci něco kolem dvou set.

První vlna zaměstnávání občanů ČR v Německu proběhla už po pádu železné opony v roce 1992 a 1993. Zprvu se jednalo zejména o řidiče kamionů, autobusů nebo dělníků v porcelánkách. Další boom nastal se vstupem Česka do EU, k celkovému otevření přispěl

³⁰ Robert Holman: Mikroekonomie, středně pokročilý kurz, Praha, C. H. Beck, 2007

rok 2011, kdy přestalo být potřeba pracovní povolení. V současné době v Německu pracují čeští lékaři, zdravotní personál, zubní laboranti, maséři, techničtí odborníci (elektro projektanti, chemici, zootechnici, strojvedoucí), řemeslníci, kuchaři a pracovníci v gastronomii a nekvalifikovaná pracovní síla (dělníci v továrnách). Pracovní trh v Německu je podobně jako v ČR vyčerpán, a tak dochází i ke snížení požadavků na znalost němčiny. Se znalostí jazyka se zvyšují šance na lepší pracovní pozici, v posledních letech jsou v Německu poptáváni i čeští učitelé (nástupní plat pro učitele je v SRN 3000 €).³¹

Motivace v podobě rozdílu ve výdělích je značná. Dle údajů daňového experta pro zaměstnání v zahraničí například zubní laborant, který v ČR vydělával 15 000 Kč, získá za stejnou práci v SRN 2 000 € (cca 50 000 Kč). Minimální hodinová mzda je v SRN přes 9 € (cca 230 Kč).

Obyvatel Aše pracující v Německu: „V Německu pořád stoupá minimální mzda, když jsem tam začínal, tak to bylo za 8,50 na hodinu a dneska to je skoro 10. Práce se tam shání přes agentury, ale teď vyšel zákon, že když tam děláte půl roku, nebo osm měsíců, tak si vás převezme firma. Nejdřív třeba půl roku na zkušební a pak na stálo.“

„Ašáci dělají v Německu a tady zase cizinci. Němci pořád shání, v pondělí mi říkal šéf, jestli nevím o čtyřech lidech, který potřebuje. Dneska tady jezdí autobus, který rozváží lidi do Německa, do Bad Lobenstein. U nás, když děláte, tak nedostanete přídavky a Německu máte kindergeld.“³²

Zaměstnání v Německu se týká i obyvatel SVL.

Z celkem zhruba patnácti rozhovorů s obyvateli SVL uvedla více než polovina svou zkušenost se zaměstnáním v Německu, buď osobní, nebo u svých rodinných příslušníků. Pro nízkopříjmové obyvatele SVL žijící z nepojistných sociálních dávek je možnost práce v Německu spojena s vysokými vstupními náklady. S nutností financovat náklady dojíždění a stravu před první výplatou. Mladý muž z Chebské ulice popisuje své zkušenosti s prací v Německu.

„Práci v Německu si musí každý najít sám, ale jsou tady agentury. Tam je problém, že ze začátku potřebujete peníze na ten autobus a to vám taky vleze do peněz. Nejhorší je vždycky ten první měsíc, když někam dojíždíte do Německa do práce. To máte denně 140 korun, teď tu máte svačinu a tak. Práce je občas problém, ale když máte nějaký prachy na začátek, tak to problém není. Tady každéj druhéj pracuje v Německu a narostl jim nos strašně nahoru. Myslí, že když mají peníze, takže jsou o něco víc. Všichni šetří a nic nedají, druhý je nezajímají.“

Jiný respondent hodnotí motivace a způsob dojíždění.

Obyvatel SVL: „Práce v Německu se dá sehnat, můj syn tam dělal, dcera dělá, práce v Německu je, každého přijmou jako. Akorát se jim nelíbí v půl čtvrtý ráno vstávat, chodit na směny, ale kdo chce, tak práce je v Německu a vydělaj se tam pěkný peníze. Tady u Lidáku byla nějaká firma, ale ta už se zrušila, ale prostě jedete autobusem a odvezou vás tam, buď to je přes agenturu, nebo přímo, Němci vás tam přijmou. Kdo není líněj vstávat a nebude chlastat a fetovat, tak si na tom vydělá.“

Fenomén práce v Německu je obecně známý prakticky mezi všemi obyvateli Aše. Při otázkách na příležitosti v oblasti zaměstnání tato možnost bývá v rozhovorech (zaznamenávaných i neformálních) zmiňována téměř vždy.

³¹ Výše uvedené údaje pocházejí z rozhovorů s experty na přeshraniční zaměstnávání v Karlovarském kraji.

³² Dětské přídavky pro pracující na hlavní pracovní poměr v Německu. Jde o 194 € měsíčně za dítě (na třetí a čtvrté dítě se částka ještě zvyšuje).

Paní z Příkré ulice: „Tady ti kluci jezdí do Německa a najdou si práci, naučí se německy, chtějí si vydělat, chtějí uživit rodinu, chtějí bydlet, chtějí mít pořádek. Komu narostla křídla dozadu a nechce se jim, tak ten dělat nebude, ani kdyby mu nabízeli kdovíco.“

Shrnující komentář k zaměstnání v Německu předkládá v citaci níže pracovník úřadu práce. Finanční motivace v podobě výplaty v eurech působí i na klienty ÚP. Lidé jsou ochotni pracovat i v méně kvalifikovaných profesích, méně hodin denně.

Pracovník ÚP: „Spousta lidí z Aše pracuje pod agenturami v Německu. Funguje to tak, že lidi nastoupí přes agenturu a teprve až se chytanou, po roce, dvou letech jsou zaměstnaní klasicky. Ta mzda tam je potom větší samozřejmě, ale i tak se to těm lidem vyplatí. Když kdokoliv přijde do evidence na ÚP, tak přes polovinu lidí nastoupí do Německa. Nenastoupí tady, ale najdou si tam, jdou třeba i na minijoby – třeba jenom čtyři hodiny, ale mají zato třeba 15 tisíc, což tady nemají ani za 8 hodin.“

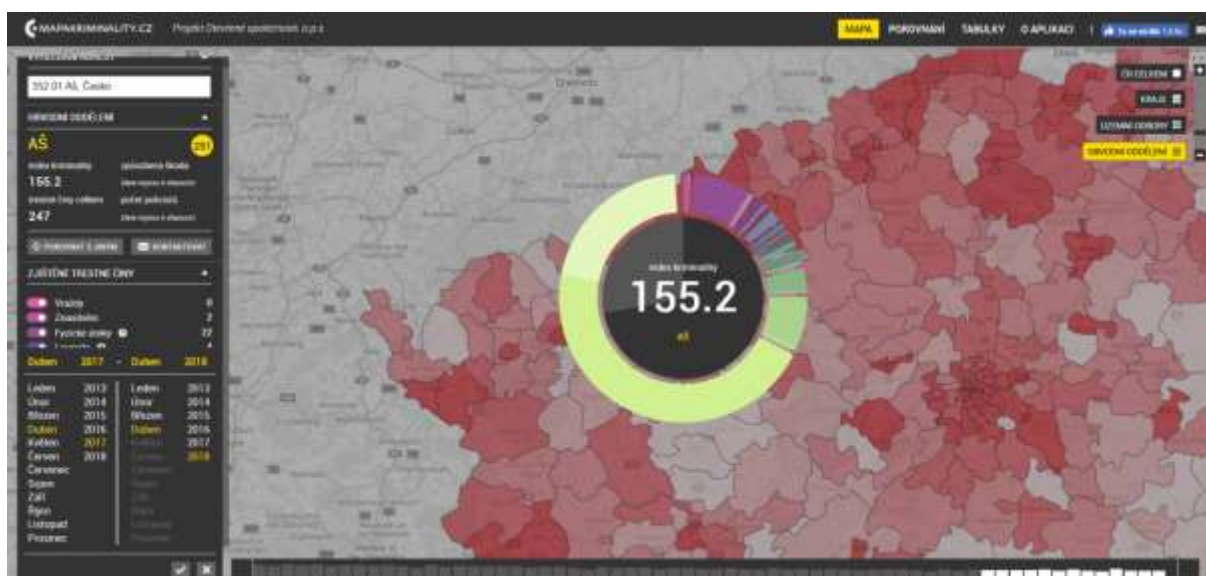
„Kousek odsud je Bad Elster, což je lázeňské město a je tam spousta pomocníků, uklízečů v hotelech, od března do listopadu se tam otevřou všechny ty kavárny, hospody a oni dělají hodně ve službách, i třeba myjí nádobí, ale pořádek to je pro ně lépe placené než tady. Myslím, že lidi, kteří mají nějakou potřebu se vyvíjet v tom zaměstnání, tak těch míst tady tolik není, kde by se mohli umístit a oni se stěhují pryč, nezůstávají v Aši. Minimum vysokoškoláků se vrací do Aše, protože tady pro ně to uplatnění opravdu není. Když se tady uvolní místo, tak to je že se někdo odstěhuje nebo odejde do důchodu. Lepších zaměstnání tady pro ty lidi moc není.“

6.3. Doporučení

- Užší spolupráce NNO, umisťování stávajících klientů v rámci prostupného zaměstnávání
- Podpora vzniku sociálních firem, společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek
- Dlouhodobě nezaměstnaní jako potenciální klienti prostupného zaměstnávání místo „dna pracovního trhu“
- Podpora zkrácených úvazků

7. Bezpečnost

Město Aš patří z hlediska nápadu trestné činnosti (TČ) v České republice k oblastem s podprůměrnými hodnotami. Index kriminality³³ (viz grafika níže) vyjadřuje hodnotu 155.2.

Obr. č. 14: Znárodnění nápadu trestné činnosti v Aši 2017/2018. Zdroj: www.mapakriminality.cz

Republikový průměr za stejné období (duben 2017 – duben 2018), byl 206,2. V Aši je to cca o čtvrtinu méně. Podobnou pozici města lze sledovat i dlouhodobě, od dubna 2013 do dubna 2018 byl index v celé ČR 1 206,2, v Aši pak 994,9. Celkový trend nápadu TČ má navíc klesající tendenci, a to celorepublikově. Obecný pokles počtu trestných činů v posledních letech bývá mimo jiné přisuzován růstu životní úrovně obyvatel či lepší práci Policie ČR. V období uvedeném v grafice výše bylo v Aši spácháno celkem 247 trestných činů, 178 z nich bylo objasněno (72% objasněnost), 12 bylo objasněno dodatečně. K nejčastějším TČ patřily fyzické útoky, řízení pod vlivem OPL a výroba, držení a distribuce drog.

Nápad TČ v Aši dle jednotlivých měsíců (2017–2018) v tabulce níže ukazuje index kriminality za jednotlivé měsíce a počty spáchaných a objasněných TČ.

Jednotlivé měsíce

Časová jednotka	Kód úz.jednotky	Název úz.jednotky	Počet obyvatel	Index kriminality	Zjištěno t.č.	Objasněno - Počet	Objasněno - Dodatečně	Spácháno - Pod vlivem	Spácháno - Z toho alkohol	Spácháno - Recidivisté	Spácháno - 1-14 let	Spácháno - 15-17 let	Spácháno - Celkem	Stíháno, vyšetřováno osob - Celkem	Stíháno, vyšetřováno osob - Recidivisté	Stíháno, vyšetřováno osob - 1-14 let
4-2017	190210	OP Aš	15911	16.0830	24	13	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5-2017	190210	OP Aš	15911	11.3128	18	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-2017	190210	OP Aš	15911	8.7989	14	14	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7-2017	190210	OP Aš	15911	18.2284	29	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8-2017	190210	OP Aš	15911	14.4554	23	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9-2017	190210	OP Aš	15911	10.0559	18	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10-2017	190210	OP Aš	15911	13.8258	22	19	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-2017	190210	OP Aš	15911	11.9414	19	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12-2017	190210	OP Aš	15911	8.7989	14	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1-2018	190210	OP Aš	15911	8.1704	13	6	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2-2018	190210	OP Aš	15911	11.9414	19	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3-2018	190210	OP Aš	15911	9.4274	16	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4-2018	190210	OP Aš	15911	13.1384	21	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Obr. č. 15: Znárodnění nápadu TČ v Aši dle měsíců (2017–2018). Zdroj: www.mapakriminality.cz

³³ Počet trestných činů spáchaných na daném území, za určitý časový úsek. Zde uvedená data jsou z období od dubna 2017 do dubna 2018.

7.1. Bezpečnostní složky, prevence kriminality

Bezpečnostními složkami působícími v Aši jsou **Obvodní oddělení policie ČR Aš** a **Městská policie Aš**. Město se v součinnosti s bezpečnostními složkami podílí na aktivitách souvisejících s prevencí kriminality. Jedná se zejména o kamerový systém s deseti kamerami (z nichž šest je pohyblivých), který byl v nedávné době modernizován, používány jsou také fotopasti. Systém obsluhuje MP a sdílí ho s PČR. Přes dotace z úřadu práce (VPP) ve městě působí **5 asistentů prevence kriminality**, kteří jsou řízeni městskou policií. Ve městě jsou pořádány přednášky na školách, *Den prevence* a jiné veřejné akce. Město má na částečný úvazek zřízenou pracovní pozici **manažera prevence kriminality**. Preventivní činnost, zejména v oblasti dopravy, funguje v rámci DDM. V pravidelných, měsíčních intervalech probíhají schůzky vedení města s vedoucími místních bezpečnostních složek.

Strážníci městské policie využívají služební motocykl a dvě vozidla. V roce 2017 vyřešila městská policie celkem 1 451 přestupků, za které bylo v blokovém řízení uloženo celkem 328 620 Kč (nejvíce dopravních – 1001 s blokovými pokutami ve výši 109 920 Kč). Příslušnému správnímu orgánu z toho bylo oznámeno celkem 180 přestupků.

Město Aš má vypracovanou **Komplexní bezpečnostní analýzu 2014–2015** včetně plánu preventivních aktivit pro roky 2014–2016. Téma, která tato analýza v souvislosti s bezpečností zmiňuje, jsou zejména problematika návykových látek (alkoholu, drog), prostituce a hazardních her. Z navrhovaných preventivních opatření pak jde zejména o rozšiřování kamerového systému, vytváření nabídky volnočasových aktivit, preventivní opatření pro seniory, podpora NNO, informační kampaně a pořádání veřejných akcí, kde by se mohly prezentovat jednotlivé městské organizace.

V tabulce níže jsou uvedené přestupky řešené MP v Aši v roce 2017. V převážné míře se jedná o přestupky dopravní. Nejvyšší uložené blokové pokuty jsou za provozování prostituce. Přestupky proti majetku a občanskému soužití tvoří z celkového počtu nejméně.

Přestupky řešené městskou policií Aš, v roce 2017		
Druh přestupku	Počet přestupků	Výše uložené blokové pokuty
Dopravní	1001	109 920
Prostituce	175	173 800
Proti veřejnému pořádku	130	16 300
Přestupky za psy	113	12 300
Proti majetku	79	6 300
Proti občanskému soužití	31	4 300

Zdroj: MP, Aš (2018).

7.2. Bezpečnostní rizika, sociopatologické jevy

Mezi témata rezonující v oblasti bezpečnosti v Aši patří: distribuce a užívání návykových látek, psychiatrické diagnózy u uživatelů drog, prostituce, strach z klientů prostitutek, občanské soužití zejména ve spojení s romskou etnicitou a ve městě žijícími cizinci, občanské výtržnosti a vandalství spojené s alkoholem, krádeže v obchodech, vandalství mládeže, rušení nočního klidu, obavy z nově přistěhovaných lidí převážně do SVL lokalit, nebo obavy o děti související s frekventovanou dopravou v místě bydliště.

Pojmenování těchto témat a stanovení jejich důležitosti může být ovlivněno subjektivními pocity, osobní zkušeností, zprostředkovanou či osobní (profesní nebo laickou) znalostí problematiky, místem bydliště, ale i situovaností v určité společenské, etnicko-

sociálně-kulturní skupině. Může se jednat o **reálné hrozby** a bezpečnostní rizika související s páchanou trestnou činností nebo výskytem sociálně patologických jevů, kam patří např. alkohol, drogy a prostituce, a může jít o subjektivně vnímané hrozby, ať už se zakládají, či nezakládají na reálném základu, o tzv. **pocitovou bezpečnost**. Celkové společenské klima v obci je tvořeno kombinací výše uvedeného.

Užívání a distribuce návykových látek

Při otázkách na bezpečnost v Aši byla drogová problematika zmíněna snad ve všech rozhovorech s respondenty šetření k tomuto textu. V oblasti drogové problematiky **v Aši ambulantně působí kontaktní centrum Kotec, o. p. s.**, které do města zajíždí vždy na odpoledne, dvakrát týdně. Dle informací od jednoho z pracovníků má služba v Aši zhruba 70–80 klientů. Typickým klientem služby je člověk bez střechy nad hlavou, pohybující se v kriminálním prostředí, nezaměstnaný, často bez osobních dokladů, bez vazeb na rodinu. Část klientely K centra tvoří Romové (dle vnějších znaků).

V Aši je otevřená drogová scéna³⁴, převládají zde uživatelé metamfetaminu (pervitinu), tzv. asijského i tzv. českého charakteru³⁵, nebyly zaznamenány zmínky o uživatelích opioidů³⁶. Pracovníci K centra předpokládají, že je v obci „varna“³⁷. Asijský pervitin (viz odkaz níže) obsahuje až 70 % účinné látky a je drahý (cca 1500 Kč za gram). Chudí uživatelé vesměs kupují velmi ředěné dávky za cca 200 Kč, což předpokládá existenci dealera jako mezičlánu, který drogu ředí a přeprodává.

V Aši fungují represivní opatření ze strany PČR, která v této oblasti spolupracuje s policií v SRN, odkud pochází většina klientů distributorů drog. Příslušník PČR v rozhovoru naznačuje souvislost s přeshraniční distribucí OPL a s tržnicemi směrem ven z Aše, na Německo. **Zástupce PČR o** existenci varny pervitinu v Aši komentuje slovy: „*Kdyby tady byla varna, tak to samozřejmě řešíme. Už je to delší dobu – byly tady jak varny, tak pěstírny. Ale už delší dobu tu nic takového nebylo zaznamenáno. Ale samozřejmě to je práce spíše kriminální policie. My, když získáme poznatek, tak to předáváme jiným a řeší to oni.*“

Problematickou drog se zabývají krajší a okresní specialisté. Přes prováděná represivní opatření ze strany bezpečnostních složek však dle pracovníků K centra stále funguje distribuce, čehož důkazem jsou stabilní klienti, kterým se nezhoršuje zdravotní stav. Část z těchto drog může navíc pocházet z drobných varen domácího charakteru, kde lze drogu vyrobit v řádu hodin.

V české společnosti existuje vysoká stigmatizace uživatelů drog a z hlediska veřejnosti tak vzniká silný tlak třeba na zástupce městské policie, která však drogovou problematiku neřeší a podezřelého z trestné činnosti může maximálně legitimovat. PČR řeší drogovou problematiku prostřednictvím specialistů, kteří pracují v dlouhodobějším časovém horizontu. Prováděná šetření a sběr důkazů potřebných k přípravě obvinění jsou procesem, který může trvat i více než rok. Komplikovaným procesem je i samotné zadržení, při kterém existuje mnoho způsobů, jak a z čeho pachatele obvinít. Průkazní řízení proto v těchto věcech bývá dlouhé a složité. Dle **pracovníka K centra** by se celá věc dala procesně zefektivnit, doufat, že drogy vymizí zcela je však podle něj naivní představou:

³⁴ Probíhá ve veřejných prostorech (v parcích, na nádražích, na ulicích, v průchodech).

³⁵ Jedná se o látky na bázi metamfetaminu (pseudofedrinu – „český“), nebo metkatynonu („asijský“), rozdělení je dáno dostupnými látkami (prekurzory), potřebnými pro jejich výrobu.

³⁶ Narkotická analgetika, jako Fentanyl, či tablety Vendal retard, nebo Subutex.

³⁷ Ilegální výroba pervitinu.

„Drogy budou. Je jenom otázka, jestli se budou vyrábět ve velkovárnách anebo se budou vyrábět doma. Doma tomu asi nikdy ta policie nezabrání, protože to by museli udávat sousedé – a je otázka, zda o malé výrobě v kuchyni budou sousedé vůbec vědět.“

V otázce drogové problematiky existují dva principy, **represe a prevence**.

Pracovník K centra: *„Policie by měla dohlížet na pořádek ve městě a chránit veřejné zdraví. My také chráníme veřejné zdraví, ale zároveň nám nejde úplně o ten pořádek – nám jde o to ty lidi najít a nemůžeme je hned sankcionovat. A policie nikdy nebude podpůrná, protože funguje podle paragrafů a zákonů, je to prostě represivní složka.“*

„Policie by měla reflektovat to, že tam funguje nějaká služba, která se snaží ty lidi vést k tomu, že změna je možná. Věřím tomu, že tak nějak to i ta policie chce. Jenomže tím trestáním, tím nabalováním pokut, vlastně vytváření z těch lidí dlužníky, tím jim nepomůžeme. Pak najednou zjistíme, že mají dluh na městě, protože jsou tam pokuty, zjistíme, že neplatí svoz komunálního odpadu, proto nemůže dostat ani městský byt, protože je dlužníkem města. Zařídí si tedy splátkový kalendář – ale z čeho, když nemá příjem. Jestliže mu dáme dávky a dvě třetiny dávky budou poskytnuty stravenkou, tak co si z té hmotné nouze zaplatí? Nezaplatí si nic, protože má většinou stravenky. A ty prodá, většinou pod cenou...“

Výše nastíněné dilema o přístupu k drogové problematice je jedním z dlouhodobě řešených témat nejen v ČR. Tento text ho nikam neposune, může však zdůraznit potřebu tyto věci komunikovat. Represe a prevence by dle názoru jedné z **pracovnic NNO** měly „fungovat spolu, jako hodný a zlý policajt“.

Níže uvádíme ještě některá další fakta k drogové problematice v Aši, doplněná o citace obyvatel města a SVL.

Uživatelé návykových látek k jejich nákupu potřebují finanční hotovost, kterou si opatřují různým způsobem:

Pracovník NNO: *„U uživatelů návykových látek standardně funguje to, že si přivydělávají drobnou trestnou činností – tam by bylo asi naivní si myslet, že neukradnou někde kolo, že nevylomí nějaké železné plaňky a nepůjdou to dát do sběru. Oni nemají šanci si na ty peníze jinak přijít než touto drobnou trestnou činností. Nebo občasnými brigádami – ale to se musíme bavit o klientech, kteří umí užívat, takže dokážou fungovat.“*

Drogy, zejména pervitin, jsou v Aši relativně dostupné. Klienty jsou kromě místních zejména „drogoví turisté“ z Německa.

Jiná NNO: *„Tady se dá perník sehnat velmi jednoduše, určitě tady je varna, domnívám se, že ne jedna. Myslím, že to tam jde přes Vietnamce. Tady když jedete po městě s autem s německou značkou a skáče vám před auto muž a ne žena, tak víte, že vám nabízí drogy. Je to tou blízkostí hranic.“*

Skladbu látek užívaných ženami, které se živí prostitucí, určuje také jejich dostupnost. Kromě pervitinu užívají alkohol nebo jiné dostupné alternativy (viz citace níže).

Pracovník v sociálních službách: *„Jiné drogy než pervitin tady není. V Chebu byla nějaká snaha kouřit nějaké náplasti, zneužívalo se třeba morfinových náplastí. Prostě už šílenosti. To, co se našlo v moči těch maminek při porodu, to je síla. Většinou do sebe narvou všechno, pivo, trávu, perník a nějaké ty náplasti.“*

SVL Chebská (citace od tří obyvatel z Chebské ulice, popisující drogovou situaci jak v ulici, tak ve městě obecně):

1) „Je tady 10 bytů a z toho je sedm bytů feťáků. To jsou samí mladí lidi a tady je klid, oni žijou jenom v noci. Přes den to spí a v noci žijou. Žádný bordel nedělají, oni ti feťáci, je nezajímá nic, jenom ty fety, oni se přes den vyspí, seberou se večer a přijdou ráno. To je jejich život. Já mám pěstounský příspěvek na dvě vnoučata, dcera zparchantěla do těch fetů a našla si feťáka a kluky mám ve výchově já.“

2) „Drogy tady jsou. Bere se tady. Je tady západ (Německo). Oni tady jezdí hodně Němci kupovat... Perník samozřejmě, hlavně to... Tady je feťáků dost v Aši.“

3) „Už tady vybrali kolik varen. Policajti už tady dělali razii kolikrát. Na Stalince udělali razii, na Ježkově udělali razii – tam byly tři varny. A pokračují dál. Ti lidé – to nepřestane.“

Kamenná 40:

Je tady v Aši nějaké nebezpečí? „Ne, vůbec. Akorát samý feťáci. V Aši jsou drogy, ale tady v tom baráku ne, momentálně se tu nic neprodává.“

Provozovatel ubytovací kapacity: „V Aši jsou hodně drogy a to já poznám podle hlasu, že v tom jedou. Tady dole v ubytovně o tom každý ví, že to tam jede, ale nikdo to neřeší, prý v tom nemají pravomoci, nebo co. Člověk se naučí poznat podle hlasu, kdo je co zač, a dáváme si pozor.“

Pracovníci města: „Problém tu jsou ty drogy, lze to tady lehce sehnat. Říká se, že hodně prodávají Vietnamci.“

Obyvatelé Aše: „Drogy a prostituce pro lidi není nebezpečná, oni se bojí feťáků, ale nemají proč, ti mají svých starostí dost. Maximálně tě můžou v noci okrást, ale oni nepřepadávají lidi, maximálně něco někde ukradnou, ale nebezpeční lidi to nejsou. Mají tolik starostí, že jsou rádi, že jsou. Je pár případů, kdy někoho napadli, ale to se stane všude.“

Užívání drog v Aši souvisí i s dalšími tématy. Dle jedné z pracovnic NNO jsou například u prostitutek **drogy a prostituce** „spojenými nádobami“. Aby mohly prostituovat, potřebují drogy, prostředky na drogy pak získávají právě prostitutkami.

Pro lepší představu o velikosti a struktuře drogové scény v Aši uvádíme níže některá data poskytnutá organizací KOTEC, o. p. s., o klientech kontaktovaných a podpořených službou TP Chebsko ve městě Aš za období 2016, 2017 a 1/2 2018. V textu níže uvádíme popis služby a cílovou skupinu, v tabulkách potom počty klientů a další relevantní data:

Jedná o klienty celkem, tedy zahrnuté cílové skupiny osoby poskytující placené sexuální služby, klienty ze sociálně vyloučených lokalit, osoby bez přístřeší a klienty užívající omamné a psychotropní látky.

Klientům je během výměnného programu poskytován sterilní injekční materiál (inzulínky, konzelin, filtry, náplasti, sterilní voda) a dále pak kondomy, lubrikační gely a masti na drobná poranění. Klientům je též možné poskytnout obvazy, náplasti a desinfekce. Terénní program též disponuje kapslemi, sterilními šňupátky jakožto méně rizikovou alternativou užití látky.

Klientům je též poskytováno odborné poradenství, které zahrnuje témata bezpečné likvidace použitého injekčního materiálu, minimalizaci zdravotních rizik způsobených intravenózním užíváním, důsledků užívání návykových látek, poučení o bezpečném zacházení s injekčním

materiálem (nesdílení injekčního materiálu s dalšími uživateli, správné používání injekčního materiálu).

Terénní program Chebsko se zabývá i sběrem pohozeného injekčního materiálu.

Pohyb materiálu u drogových klientů				
Město	Pohlaví klientů	Počet klientů	Příjem injekčního materiálu	Výdej injekčního materiálu
2016	muži	67	8128 ks	9400 ks
	ženy	40		
Aš klienti celkem 2016		107		
2017	muži	57	8094 ks	9604 ks
	ženy	34		
Aš klienti celkem 2017		91		
2018	muži	40	4561 ks	5217 ks
	ženy	32		
Aš klienti celkem 05/2018		72		

Klienti kontaktovaní a podpoření službou TP Chebsko ve městě Aš za období 2016, 2017 a ½ 2018. Zdroj: Kotec o.p.s. (2018)

Rok	Počet drogových klientů	Muži	Ženy	Průměrný věk	Metamfeta min	THC	Alkohol	Opiáty
2011	237	124	113	29,3	190	7	1	11
2012	271	156	115	30,38	258	0	0	12
2013	271	159	112	31,13	247	0	0	14
2014	229	132	97	32,28	218	0	0	11
2015	257	158	99	33,7	251	0	0	6

Mezi opiáty patří fentanyl, heroin, metadon. Zdroj: Kotec o.p.s. (2018)

První z tabulek ukazuje mírný pokles počtu klientů výdeje a zároveň příjmu injekčního materiálu v letech 2016–2018. Druhá tabulka zase typy užívaných látek, pohlaví a věkovou strukturu klientů. Počet klientů a jejich věkový průměr mírně vzrůstá, mírně převažují uživatelé muži a jedná se především o uživatele metamfetaminu (látky obsažené v pervitinu). Zde však nutno zmínit, že počet klientů služby není přímo úměrný skutečnému počtu uživatelů ve městě. Vysoký počet klientů služby může vypovídat o dobrém pokrytí, naopak nízký pak o potřebě rozšíření služby. Skutečnou situaci drogové scény ve městě lze mapovat prostřednictvím dlouhodobého působení služby a její spoluprací s ostatními relevantními aktéry ve městě.

Prostituce

Pouliční prostituce byla v Aši velkým tématem v 90. letech 20. století, kdy stály prostitutky po celém městě. Dle názoru některých respondentů se však prostituce postupně vytratila. V současné době stojí v ulicích Okružní a Chebská pouze několik starších

prostitutek, které „už šlapou dvacet let“. Na vytlačení pouliční prostituce z prostoru obce má dle respondentů zásluhu také městská policie, která postupným pokutováním posunovala hranice jejich působnosti.

Bezpečnostní složky města: „Že by tady byli, jak to kdysi bývalo, pasáci, šlapky, že by je pásli, hlídali, soupeření mezi pasáky – to už tu dneska není. Když se tady projedete po ulici, tak na šlapku pomalu nenarazíte. Jsou tady dvě takové ženy, které spíše samy pro sebe, ale že by byly někým hlídány, že by jim odevzdávaly peníze, tak to ne. Byly tu bordely, taky to ubylo. Není toho tolik, jak to bývalo.“

Obyvatel Chebské: „Plné město toho bylo. Tady stály všude až dolů, tam v lese, jak se jede do Chebu. Tady toho bylo hrozně moc. Ted' už ne. Zmizely. Nebyly odtud. Zmizely odtud úplně pryč. Tady jsou ty místní, naše holky, občas se tu něco objeví, ale jinak jsou to všechny naše. Pár jich tam vždycky stojí, ale už to nestojí, jak to stávalo kdysi všude – kam se člověk podíval, tam byly holky. Pasáci nejsou.“

Vymizení prostituce v Aši je dle jiných výpovědí **pouze zdánlivé**. Dle zjištěných dat (od pracovníků neziskových organizací a obyvatel SVL) se dá předpokládat, že problematika sice nedosahuje takových rozměrů jako v 90. letech, prostřednictvím informačních technologií se však scéna posunula do 21. století. **Nabídka a poptávka se setkává na internetu** a prostitutky se přesunuly do hotelů, penzionů a bytů. V Hazlově je bar „Mabuhay“, kde jsou prostitutky z Brazílie. Několik zbývajících žen stojících stále na ulici, o kterých hovoří obyvatelé Aše, nejsou reliktem fenoménu prostituce jako spíše zastaralé marketingové metody. Z výše uvedených SVL se dle některých respondentů prostituce vyskytuje například v hotelu Prago, ubytovně v Dukelské, v některých domech v Chebské ulici a v ulici Příkrá.

Obyvatel ubytovny: „Je to tady (prostituce), sem třeba přijde návštěva a jedou do rána. Vidím tady třeba chlapa jednou za týden, nebo ráno potkám cizího chlapa na záchodě.“

Pasáky, kteří žijí z vydělaných peněz a nutí danou ženu k provozování prostituce, mohou být i rodinní příslušníci, matka, sestra, přítel. Prostitutky často užívají drogy, které jim shánějí pasáci, často sami drogově závislí. Většina prostituce je nedobrovolná nebo pod určitým nátlakem, pasákům jde o peníze a prostitutky si hlídají. Nabízení sexuálních služeb probíhá přes různé internetové servery, kde jsou uvedena telefonní čísla přímo na dané ženy, pasák obvykle stojí v pozadí.

Pracovnice NNO popisuje průběh prostituce následovně: „Jedna prostitutka dostane telefonát z Německa, informuje ostatní a už jdou na penzion. Stálí zákazníci už vědí, kam mají jet a zajíždějí přímo k domům. V německém pohraničí je možno potkat ženy, které se provdaly za bývalé klienty a změnily společenský status na „slušné manželky“.

Pracovník NNO: „Jedna naše klientka, která se deset let živila prostitucí, šla nakonec pracovat do jedné německé nemocnice a poznala tam dva doktory.“

Pracovník NNO: „Prostituce ženu totálně zničí a je za tím i něco víc. Musí tam být i určité trauma, že ta žena je svolná k prostituci, trauma z dětství, násilí v rodině, nebo totální nepřijetí, nebo špatná zpráva v životě.“

Prostituce se často vyskytuje v sociálně znevýhodněném prostředí, v Aši také mezi Romy. K šíření prostituce přispívá i v některých komunitách sdílený obecný diskurs, že je prostituce běžná a normální. O čemž svědčí rčení, používané v některých sociálně vyloučených lokalitách pro zlobivé děti: „Nezlob, nebo si pro tebe přijde strejda Klaus“ (klient

prostitute). Dle některých respondentů začínají některé dívky v Aši nabízet sexuální služby již kolem patnáctého roku věku, zpočátku pouze „lehčí“ formou „svlékají se za peníze“.

Obyvatel Aše: „V Aši má ta silnější vrstva cikánů pod rukou šlapky, dělají kšefty v Německu. Šlapky tady pořád fungují, možná je to ještě víc.“

Pocitová bezpečnost, klima v obci

Lidé v Aši v provedených rozhovorech v souvislosti s bezpečností ve městě zmiňují:

Rušení nočního klidu a vandalismus lidí, kteří se v noci vracejí z diskoték, obavy ze skupin „opilých chlapů u hospod“.

Obyvatelé Aše: „V noci klasicky kolem hospody se lidé bojí opilých, skupinek z diskoték. Ale nebezpečné místo tady není. I po té Chebské, kde bydlí cikáni, tak po tom chodníku se dá projít.“ „V noci pak když chodí lidi z těch diskoték, tak je to takové rušnější, ale že bychom tu měli nějaké nebezpečné místa, to asi ne.“

„Jistým nebezpečím je nocí nabuzená mládež, a protože hodně mladých se věnuje mj. bojovým sportům, dobře mířená rána není ničím výjimečným.“ „Ty děti jdou z Klasiku ráno ve čtyři hodiny a všechno ničí, lidi už si na ně stěžovali, to lítají popelnice a všechno. Dělají kravál a nikdo s nimi nic neudělá.“

Obavy žen z klientů prostitutek: „Oni zastavují ženy na ulici, každá to alespoň jednou zažila. Je jedno, jestli jdete s igelitkou z práce.“

Strach z uživatelů drog a jejich „**psychiatrických diagnóz**“. Z krádeží v obchodech.

Vandalství dětí a mládeže ze SVL na hřištích (Moravská ulice).

Obavy z cizinců ve spojení s probíhající medializací tzv. migrační krize, kdy jsou agenturní zaměstnanci z exotických zemí považováni za uprchlíky.

Obyvatelé Aše: „Lidi zažívají tu paranoiu, kdy policii zavolají, že tady teď bydlí parta lidí z Bangladéše, který tu pracují. Lidi volají MP, že potkali bandu uprchlíků.“

K doplnění přikládáme tabulku o počtech cizinců žijících v Aši.

Informativní počet cizinců s realizovaným pobytem v Aši k 1. 1. 2018:

Obec	MUŽI			ŽENY			CIZINCI CELKEM	Přechodný pobyt	Trvalý pobyt
	nad 15	do 15	Celkem	nad 15	do 15	Celkem			
Aš	634	129	763	563	80	643	1406	424	982

Zdroj: MVČR (2018).

Obavy o děti, které si z nedostatku jiných možností hrají v blízkosti frekventovaných silnic nebo železnice.

Obavy z nově přistěhovaných Romů v SVL. **Obyvatelé Aše:** „A hodně je tady takových – já nevím, jestli to jsou přistěhovanci – těch mladých Romů, a to se člověk fakt bojí. Vždycky tu nějakí byli, ale ty jsme znali, člověk věděl, co od nich může čekat, tak se jich nebál.“

Výše zmíněná témata jsou potvrzena z rozhovorů s více klienty a některá z nich jsou více popsána v jiných kapitolách tohoto textu (Sociální vyloučení, Bydlení, Sociální služby).

7.3. Doporučení

- Komunikace bezpečnostních problémů s obyvateli města
- Zintenzívnění spolupráce mezi veřejnou správou a NNO
- Častější využití asistentů prevence kriminality v SVL a na subjektivně vnímaných, nebezpečných místech v exponovaných časech
- Zesílení a tvorba nových opatření primární prevence v oblasti drogové problematiky
- Preventivní práce s mládeží, zřízení nízkoprahového klubu 15+, vytvoření pozice strážníka specialisty pro práci s mládeží (v rámci MP nebo APK)

8. Sociální služby

Dle rozpočtu města Aš schváleného na rok 2017³⁸ byla v rámci kapitoly 35 – Zdravotnictví, přidělena na aktivity související s prevencí sociálně patologických jevů a sociální služby částka 2 332,3 (v tis. Kč) v běžných výdajích, viz tabulka níže.

35		
Zdravotnictví		2 332,3
3541	Drogová prevence- individuální dotace Kotec	85,0
3543	Pomoc zdr. postiženým-indi. dotace Joker	65,0
3549	Prevence kriminality mládeže	275,0
3549	Kamerový bod-MDKS-MP	750,0
3549	Asistenti prevence kriminality	1 157,3

Zdroj: MÚ, Aš (2018).

8.1. Organizace působící v Aši³⁹

Podle **seznamu poskytovatelů** zveřejněného na webových stránkách města v Aši působí celkem 40 poskytovatelů sociálních služeb⁴⁰. Z tohoto počtu je celkem 25 nestátních neziskových organizací, 3 organizace zřizované obcemi, 3 zřizované krajem, 8 firem a neregistrovaných organizací a 1 organizace s celorepublikovou působností. V **Registru poskytovatelů** sociálních služeb Ministerstva práce a sociálních věcí pro město Aš je celkem 9 záznamů. V elektronickém **katalogu sociálních služeb** Karlovarského kraje⁴¹ se sídlem do 10 km od obce je služeb celkem 8. Většina organizací uvedených v Seznamu poskytovatelů od města nemá v Aši stálé zázemí, dojíždějí ambulantně, v dočasně pronajatých prostorách, nebo působí z auta. Velká část těchto organizací nemá v gesci konkrétně problematiku sociálního vyloučení. V tomto textu jsou uvedeny zejména služby, které v Aši hrají roli v oblastech sociální exkluze a jsou z pohledu respondentů nebo popisovaných témat významné. Jejich výčet není taxativní.

Organizace a služby působící v Aši v oblasti sociálního vyloučení:

DDM Sluníčko

Příspěvková organizace města Aš, její činnost je vymezena zákonem⁴².

DDM poskytuje pravidelné zájmové útvary, dopravní výchovu, spontánní činnost, nepravidelnou zájmovou činnost, táborovou činnost. V květnu 2018 bylo v pravidelné zájmové činnosti zapsáno 930 účastníků v celkem 60 pravidelných zájmových kroužcích.

³⁸ Zdroj: web města Aš. <http://www.muas.cz/>

³⁹ Informace o poskytovaných službách, číselná i statistická data pocházejí z rozhovorů, webových stránek a oficiálních dokumentů jednotlivých organizací (výroční zprávy atd.).

⁴⁰ Seznam poskytovatelů: http://www.muas.cz/assets/File.ashx?id_org=52&id_dokumenty=234461

⁴¹ <https://kissos.kr-karlovarsky.cz/socialnisluzby/>

⁴² Zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a vyhláškou č. 74/2005 o zájmovém vzdělávání.

Fokus Mladá Boleslav, z. s. Poskytované služby: Sociální rehabilitace, kapacity pro okres Cheb: 110 klientů, 5 úvazků. Podpora samostatného bydlení, kapacity pro okres Cheb 15 klientů, 4 úvazky. Cílová skupina: Osoby se závažným duševním onemocněním
Joker, z. s. Služby: Sociálně terapeutické dílny (10 úvazků, kapacita 30 osob), osobní asistence (2,2 úvazku, kapacita 5 osob). Cílová skupina: osoby s chronickým duševním onemocněním, s chronickým onemocněním, s jiným zdravotním postižením, s kombinovaným postižením, mentálním postižením (převážně), osoby s tělesným postižením.
Kotec, o. p. s. Služby: Terénní program pro osoby, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci, Centrum podpory rodiny SAS, nízkoprahové centrum v autě „Mobilní klubík“. Cílová skupina: Rodiny s dětmi, u kterých je vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobé krizové sociální situace. Počet úvazků: 3,0.
Kotec K centrum Služby: Terénní program s cílem snižování zdravotních a sociálních rizik plynoucích z užívání drog a ochrana zdraví i široké veřejnosti. Cílová skupina: klienti ze sociálně vyloučených lokalit, osoby bez přístřeší a klienti užívající omamné a psychotropní látky. V Aši momentálně (květen 2018) 72 aktivních klientů.
KSK centrum, o. p. s. Služby: Odborné sociální poradenství, dluhová poradna. Ambulantně, 2x do měsíce v Aši na MÚ + na požádání. Do května 2018 14 přijatých žádostí o insolvenční řízení.
PaCiHol, o. p. s., klub Fénix Možnost trávení volného času, výlety pro děti a mládež ohrožené společensky nežádoucími jevy (2x týdně v odpoledních hodinách). DDM Sluníčko Aš, základní školy, mateřské školy, ZUŠ Aš.
PATA Aš Služby: Domov pro osoby se zdravotním postižením „PATA“ v Hazlově, pobytové služby. Cílová skupina: osoby se zdravotním postižením.

Rytmus, o. p. s.

Služba: sociální rehabilitace metodou podporovaného zaměstnávání. Kapacita 10 klientů, 1,6 přepočteného úvazku pro AŠ. Cílová skupina: osoby se zdravotním postižením, zejména s mentálním. V Aši 3 uživatelé služby (duben 2018).

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, MÚ, AŠ

Náplň činnosti: náhradní rodinná péče, sociálně-právní ochrana dětí, kurátor pro děti a mládež a kurátor pro dospělé, opatrovnictví, komunitní plánování města, sociální práce.

Přes poměrně širokou paletu sociálních služeb uvedenou ve výše citovaných registrech jsou z provedeného šetření patrné nedostatky, které se pokusíme popsat prostřednictvím analýzy z provedených rozhovorů a získaných dat níže. K hlavním z nich patří, že pouze malá část služeb má sídlo přímo v Aši, některé ze služeb jsou vzhledem k počtu potenciálních klientů (cílové skupiny) v Aši poddimenzované, některé z nich nabízejí komplementární služby bez vzájemné komunikace a kooperace, nejsou propojené. Zástupci příslušných odborů města a někteří klíčoví aktéři v oblasti sociálního začleňování tuto situaci reflektují. Důkazem je plánovaná restrukturalizace odboru sociálních věcí a zdravotnictví a jeho přejmenování na odbor sociálních věcí a komunitního plánování, plánované vybudování komunitního centra, kde by byl prostor pro působení služeb a NNO a také spolupráce s ASZ.

O informovanosti obyvatel Aše o neziskových organizacích a jejich působení ve městě vypovídají dvě citace níže:

Obyvatel Aše: „Krom Kotce v Aši žádná jiná neziskovka nefunguje. Město má na starost Klubík, pro volnočasové aktivity dětí.“

Pracovník NNO: „Ale naši klienti kolikrát ani nevědí, že v Aši nějaké jiné neziskové organizace fungují. Ani od lidí neslyším, že by jim tam někdo v něčem pomohl, nic.“

Kotec, o. p. s., mimo jiné poskytuje i sociálně aktivizační služby (SAS), nabízí podporu rodičům při vzdělávání dítěte a doučování přes rodiče. Poptávka po doučování je ze strany klientů ze SVL vysoká. Služba je přesto využívána minimálně, protože o ní lidé nevědí. Škola tuto možnost rodičům nenabízí.

8.2. Potřeby

Definice potřeb v oblasti sociálních služeb v provedeném šetření vyplývá jednak z výpovědí pracovníků institucí a NNO a z rozhovorů s cílovou skupinou, obyvatel SVL a města.

Potřeby v sociálních službách

Město Aš není dostatečně pokryto funkční sítí sociálních služeb. Stávající služby, které ve městě působí, mají své kapacitní limity. V dostatečné míře neprobíhá depistáž, aktivní vyhledávání klientů a poskytování v místech se zvýšeným výskytem sociálně patologických jevů. Do města, kde jsou obyvateli jako hrozby definovány drogy a v oblasti zadluženosti patří k nejvíce postiženým regionům v ČR, dojíždí **dluhová poradna**

ambulantně 2x za měsíc a není zde zřízena **stálá služba centra** drogové prevence. V Aši momentálně není registrována služba zaměřená na **prevenci a zamezování negativních dopadů prostituce**.

Setkání NNO v Aši probíhá pouze dvakrát ročně. Ve městě chybí nízkoprahové zařízení pro mládež nad 15 let. V Aši chybí **služba nabízející bezplatnou psychosociální pomoc**⁴³ (mediátor, právník, psycholog atp.), která by řešila problémy s občanským soužitím, podporu v obtížných životních situacích, jako předstupeň návštěvy (vysokoprahového psychiatra či psychologa), která by klienty směřovala (doporučovala) dalším specialistům. Pro romské obyvatele je například reálně nedostupné kolizní řízení mezi rodiči při střídavé péči.

V Aši nefunguje vzájemná informovanost o postupech a fungování jednotlivých sociálních služeb. Pro budování efektivní spolupráce je potřeba, aby pracovníci jednotlivých služeb znali specifika práce s klienty služeb ostatních. Aby je znali i pracovníci úřadů nebo bezpečnostních složek. Zdánlivé projevy agrese klienta úřadu mohou být například zapříčiněné změněným psychickým vnímáním způsobeným psychiatrickou diagnózou nebo užíváním drog. Služby pracující s klienty v konfliktu se zákonem (např. uživateli drog) k získání důvěry svých klientů do jisté míry potřebují zachovat mlčenlivost. Nepochopení těchto principů může vést ke zbytečným nedorozuměním.

V oblasti sociálních služeb v Aši je v souvislosti se situací na trhu práce dlouhodobý **nedostatek kvalitních, kvalifikovaných pracovníků**. V této oblasti jsou poddimenzované mzdy, absolventi vysokých se do Aše nevracejí a pracovní možnosti v Německu jsou kvůli vysokým výdělkům atraktivnější.

Další potřeby níže jsou doloženy citacemi:

Komunitní centrum. Zástupci města Aš působící v sociálních oblastech spatřují jedno z řešení nedostatků v množství a kvalitě služeb ve městě. Plánují vybudování komunitního centra, kde by vzniklo zázemí pro nové služby, a NNO, kde by fungovala komunikace jak mezi jednotlivými organizacemi, tak s veřejností. Fungující komunitní život v obci by mohl výrazně přispět k prevenci výskytu sociálních patologií a zabránit krajním řešením (odebírání dětí z rodin apod.).

Pracovník NNO (drogová problematika): „*Terénní práce (bez vlastních prostor, kanceláře), nestačí na poskytování hlubší poradenské péče, ve smyslu socioterapie, motivace a podpory, aby ti lidé také prokázali motivaci něco řešit. V tom veřejném prostoru to není úplně možné.*“

Zvážit **zřízení krizových lůžek** (noclehárny) pro zjevné⁴⁴ bezdomovce, zejména přes zimu a posoudit možnost tolerance ve smyslu tzv. „mokrých domů“ (wet houses)⁴⁵ k možnosti zachycení těchto klientů pro další sociální práci. Několik takto postižených lidí žije na ubytovně v Dukelské ulici.

Pracovník v sociálních službách: „*My máme často potíže v tom ubytovat třeba bezdomovce, protože konzumuje alkohol a on se v tom systému bydlení propadá, protože azylové domy mají nulovou toleranci k alkoholu – a co pak s těmi lidmi? Oni jsou dvanáct šestnáct hodin venku, a oni mají předpoklad, že budou číst knížky, když jsou venku? A nikdo je nechce přijmout, protože nevidí, jsou staří, nejsou ale schopni úplně vyabstinovat, pořád jsou nějakým způsobem problematičtí.*“

⁴³ Ideálně kombinace krizové pomoci, kontaktního centra s terénním programem a službou následné péče.

⁴⁴ Hradecký, Hradecká: Bezdomovství – extrémní vyloučení, 1996

⁴⁵ <http://www.wethouse.com/>

Komunitní život, volnočasové aktivity

V mimoškolních volnočasových aktivitách v Aši výrazně působí **DDM Sluníčko**, které se snaží zavádět aktivity, které by byly atraktivní pro mládež nebo romské obyvatele SVL. Problémy s nízkou návštěvností kroužků ze strany sociálně vyloučených spočívají v malém zájmu cílové skupiny a těžkým získáváním lektorů pro atraktivní aktivity, také se složitou administrativou a „přehnanými“ podmínkami, které musí lektoři splňovat⁴⁶.

Pravidelná činnost podle počtu přijatých účastníků. Stav ke dni 26. 4. 2018 (MěDDM Sluníčko) Ve sloupcích ženy a muži nejsou zahrnuti účastníci, kteří neuvedli pohlaví.					
	Celkem	Ženy	Muži	Cizinci celkem	Cizinci z EU
Zájmové útvary	58				
Účastníci	965	606	359	23	2
Děti	161	101	60	0	0
Žáci	688	399	289	23	0
Studenti	6	0	6	0	0
Ostatní	110	106	4	0	0

Zdroj: DDM Sluníčko, Aš (2018).

Hřiště a aktivity pro děti. Mnozí z obyvatel SVL vidí jako problém nedostatek míst, kde by si mohly bezpečně hrát jejich děti, nejen v centru města, ale i v lokalitách, jako je Chebská nebo Příkrá ulice. Děti chodí přes celé město na Karlovu ulici nebo se potulují po městě a „nemají co dělat“. Ve městě chybí kluziště.

Obyvatel Aše: „Vznikne mega areál na vrchu Háj za 140 milionů, ale nejsou tam lavičky, kde by si lidi odpoledne sedli, není tam stín pro děti, není tam kde se občerstvit. Pro mě to je hodně mrtvých a drahých věcí. Projekty pro lidi bez lidí.“

Sociální pracovník: „Chybí tady ten otevřený klub, nabídka, která by ty děti oslovila. Pro děti 13+, kam si můžou jít poslechnout hudbu nebo zatancovat, zahrát kulečnick a zavezlovat a kde na mě někdo skrytě působí, což jako puboš nevím, ale jdu do bezpečného prostoru. Když je pro ně nabídka nezajímavá, tak radši budou venku a vymýšlet si věci pro sebe. Děti hodně tancují v amfiteátru v Sadáku. Je pořád někdo odněkud vyhání a oni potřebují bezpečný prostor, kde si můžou zavezlovat. Oni nemají kde být, kam mají jít? Tady je skatepark, ale naposledy se udržoval před 14–15 lety a je to malé, zdevastované a nebezpečné.“

Pracovník DDM: „Dříve se jednalo o Romy, které jsme znali, pracovalo se více i s těmi dětmi. Dneska ty Romy tady máme, ale oni nechtějí, nejsou aktivní. Spousta dětí, které prošly našimi programy, tady už ani nejsou, jsou dospělí. Teď tu je spousta Romů spojených s tou prostitucí a drogami, které ani neznáme.“

⁴⁶ Problematice se podrobněji věnuje Vstupní analýza v oblasti vzdělávání města Aš

Obyvatel Chebské: Proč děti nechodí do kroužků? „Oni vyhledávají něco jiného – ta mládež se chová trošku jinak v dnešní době. Takže oni lítají spíše po městě, chodí tam dolů na Karlovku. Tam je takové hřiště, tam už ty větší holky – těch šestnáct let, do těch sedmnácti devatenácti let – chodí. Víte, jak to je – tam mám lásku, tam mám lásku, holky, kluci.“

Obyvatel Chebské (13 let): „V Cihellně⁴⁷ si můžeš jezdit na kole nebo na skejtu v tom sále, jak byl dřív nábytek. Chtělo by to něco spíš tady dole, na té Chebské. Většinou si kopeme tady na silnici a chtělo by to hřiště. Na hřiště musíme přes celé město až ke Goethemu.“ Klubu Cihellna momentálně chybí správce, který by ho provozoval.

Paní z Příkré ulice: „Ty děti nemají soukromí, ty děti nemají nic, ty děti nevědí, co to je hřiště, co to je fotbal, co to je hokej. Tady jsou na zahradě... Tady mají garáže, jezdí tu auty. Děti musíte hlídat – jděte dál, pojdte sem, protože jede auto'. Děti nemají nic.“

Možnosti kulturního vyžití. Od obyvatel Aše v průběhu rozhovorů zazněly také připomínky ohledně chybějících strategií, jak by se daly různé věci propojit z hlediska konání akcí i zaměření na různé cílové skupiny. Stížnosti na nedostačující komunitní život, ale i nedostatek restaurací, kaváren, absenci kina a divadla.

Obyvatelé Aše komentují nedostatek koncertů a kulturních akcí pro Romy:

„Lidi nemají kam chodit, co se zavřelo Klubíčko, nejsou tu žádné koncerty, v Laritmě toho je málo.“

„Nedělá se nic pro Romy, dřív tady byly zábavy, lidi se nemají kde potkávat.“

8.3. Doporučení

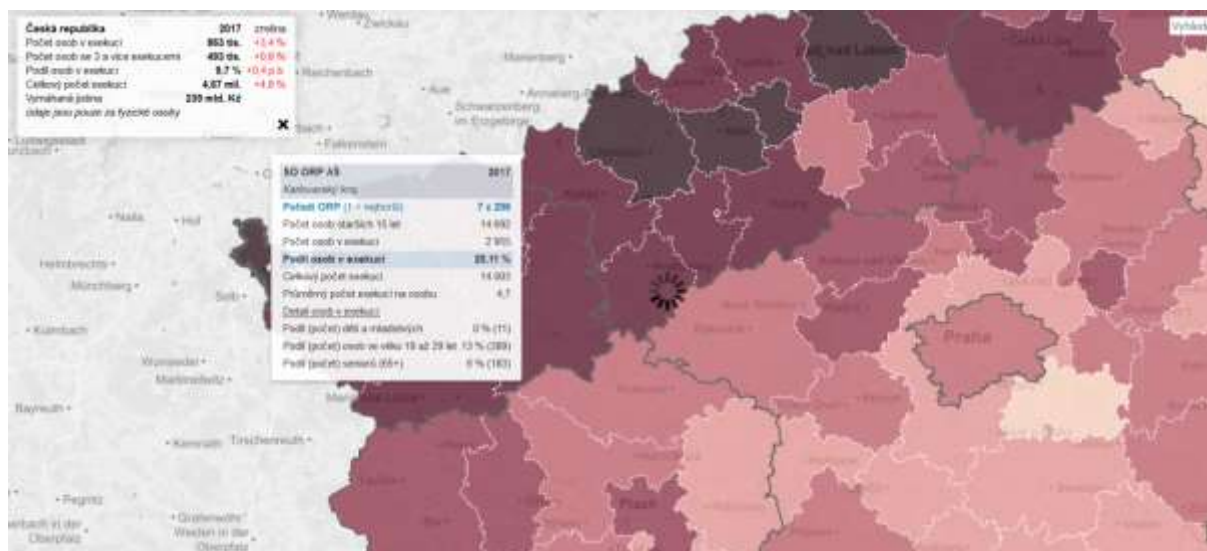
- Vybudování nízkoprahového klubu pro mládež 13+
- Více sociálních služeb (NNO, město), depistáž, aktivní vyhledávání klientů
- Vybudování zázemí pro K – centrum přímo v Aši
- Zřízení služby dluhové poradny přímo v Aši, propagace služby
- Vybudování komunitního centra se zázemím pro NNO, spolupráce NNO a města, vzájemná informovanost
- Zřízení občanské poradny a poradny pro mezilidské vztahy, psycholog atd.
- Aktivita/hřiště pro děti ze SVL
- Aktivní propagace sociálních služeb a podpora komunitních aktivit

⁴⁷ Klub a skateboardové hřiště pro mládež v Tesařské ulici.

9. Zadluženost

Dle mapy exekucí (níže) je v Aši, při počtu 10 901 obyvatel nad 15 let, v exekuci celkem 2955 osob při celkovém počtu 14 692 exekucí. Celková vymáhaná jistina činí **685 683 631 Kč**, při průměru 48 967 Kč na jednu exekuci. Průměrná jistina na jednu osobu je 232 042, medián⁴⁸ jistiny na osobu je 103 520. Dle údajů z mapy spadá v Aši podíl osob v exekuci do kategorie nejpostiženějších regionů – 20 % a výše. **Z celkem 206 ORP v České republice je Aš na sedmém nejhorším místě.**

Index zadluženosti (počet exekucí na daném území) v Aši: 20,1 %, průměr v ČR: 9,7 %:

Obr. č.: 16. Zdroj: <http://mapaexekuci.cz/> (data za rok 2017, staženo: červen 2018).

Oblast zadlužení je však ve skutečnosti širším tématem než ukazuje mapa exekucí. Data z mapy exekucí například **nezahrnují daňové správní exekuce**, v mapě také nejsou **dluhy vůči městu**, které v Aši činí 17,6 milionu Kč s evidovanými 1560 dlužníky⁴⁹, (jedná se o pohledávky, které nebyly exekučně žalovány). Ve zde uvedené dlužné částce vůči městu nejsou zahrnuty **pohledávky vzniklé z nájmu městských bytů** (opět ty, které nejsou součástí exekučního řízení). Není zde zmínka o všech splácených „dluzích“, úvěrech a hypotékách a tikající bombě v podobě neschopnosti splácet, vedoucí k hrozícímu úpadku a nařízení exekuce.⁵⁰

9.1. Specifika, vazba na další témata

Zadluženost je tématem s vazbou na všechny ostatní aspekty sociálního vyloučení. V otázce bydlení dluhy **znemožňují získat nájemní bydlení** kvůli podmínce bezdlužnosti nebo nedostatku financí na nájem nebo kauci. Exekuce jsou výraznou **překážkou k získání legálního zaměstnání** a zatlačují dlužníky do šedé či černé ekonomiky. Práce se „musí vyplatit“ a dlužníci často volí agenturní (nejen) zaměstnání, kde jim je část peněz vyplacena neoficiálně (mimo, „bokem“), nebo pracují načerno. Zadlužeností jsou často postižení alkoholově, drogově závislí, prostitutky, s dluhy spojená frustrace může tyto sociálně

⁴⁸ Střední hodnota, hodnota nebo částka je uprostřed řady čísel, hodnot nebo částek. (Zdroj: <https://dictionary.cambridge.org>).

⁴⁹ Zdroj: Finanční odbor MÚ, Aš (říjen 2017).

⁵⁰ Tedy tzv. „potenciální“ dlužníci. Jednotlivci a rodiny splácející úvěry a hypotéky s finanční zálohou na méně než tři měsíce, které může ohrozit náhlá nemoc nebo ztráta zaměstnání.

patologické jevy ještě prohloubit. **Dluhy generují klienty pro sociální služby** ze všech výše uvedených důvodů. Sekundární náklady spojené se zadlužeností v podobě všech typů negativních externalit nakonec nese celá společnost.

Zadluženost je do jisté míry **společenské tabu**, o dluzích se mnohdy nemluví ani v rámci jedné rodiny. Exekuce jsou spojeny s negativním společenským diskurzem (rétorikou), často je jim přisuzována **neschopnost, hloupost a lenost**. Lidé se za ně stydí. Z toho důvodu je, podobně jako u problematiky drog, **vidět pouze pověstná špička ledovce** u lidí, kteří jsou skutečně na dně. Zbytek zůstává skryt a skrýván.

Vymáhání dluhů, exekuce a jejich dopady jsou výnosným obchodem pro vymáhací společnosti, realitní trh, exekutory a spekulanty provozující „obchod s chudobou“. Zadlužení lidé se z důvodů uvedených výše mnohdy pod cenou zbavují svých nemovitostí a propadají se tak do ještě hlubších problémů, následky a dopady dluhové pasti jsou mnohdy těžko postižitelné a skryté. Lichvářské poplatky jsou **lákavým zdrojem snadných zisků**. V případě výkonu exekuce se postupuje dle platné legislativy, soudního a exekučního řádu, který určuje pořadí splátek. Nejdříve jsou umořovány poplatky spojené s výkonem exekuce, pro exekutora a soud, neboť se jedná o tzv. přednostní pohledávky, splátky na jistinu, jsou bohužel umořovány až nakonec.

Pracovník dluhové poradny: „*Lidi nejsou finančně gramotní. Chtělo by to otevřít to téma více veřejnosti. Vemte si, že exekutor po vás bude vymáhat dluh. Ten se dělí na jistinu a nějaké jeho úroky a poplatky. Vy když pošlete nějakou částku, třeba dva tisíce, že to chcete splácet, tak on neudělá to, že se bude snižovat jistina, ze které se počítá úrok. On si zaplatí svoje a z té jistiny pořád naskakují úroky. Takže vy platíte do nevidím. My lidem radíme, že když posílají splátky, tak aby tam napsali splátka na jistinu a oni to musí akceptovat, že to je splátka na jistinu.*“⁵¹

Obyvatelka Kamenné 40, stále splácí exekučně vymáhanou pohledávku z 90. let: „*Já platím z roku 1991 z Chebu popelnice, mám od toho složenky, platím to pravidelně. Dluh mám 4400 a platím 600, všechno ale platím. Splacený to ještě nemáme. Platím to za sebe a za kluka, tři sta a tři sta.*“

Nabídka tzv. „řešení“ exekucí v Aši.

Obr. č.: 19. Inzerce na „řešení“ exekucí v Aši v Mánesově ulici, (Archiv autora).

Inzerce úvěrových společností (viz obrázek č. 19 výše), je přítomná jak ve veřejném prostoru ve městě, tak ve velké části místních i celorepublikových médií. Propagace sociálních služeb, řešících následky pádu do dluhové pasti, za komerčními subjekty poskytujícími finanční produkty pokulhává.

⁵¹ Tento postup je možný uplatnit pouze v případě dobrovolného splácení dluhu/exekuce.

Pracovník služby oddlužení o propagaci finančních produktů: „*Děti se učí ve školách jak si vzít správnou půjčku, místo aby se učily, jak to udělat, aby si půjčky brát nemusely. Kdykoliv kliknete na internet, tak tam si může vzít půjčku i malé dítě. Oni si to už předem takhle připravují a pak se musí řešit, jak ty lidi oddlužovat. Hodně se setkáváme s těmi úroky, jestli to GE Money, nebo jiná firma. Že tam máte stoprocentní úroky, nebo se stane, že máte ze dvou tisíc najednou 60 tisíc. A exekutoři, to jenom zírám, co je možný. Ta zadluženost je začarované kruhy, pokud změny nezačnou odněkud odshora.*“

„*Máme lidi, kteří platí 10 let a ta částka jistiny ani neklesla. Platí a jakoby neplatili, jenom živí toho exekutora.*“

9.2. Sociální služby, prevence

Do Aše pravidelně 2x do měsíce dojíždí **služba dluhové poradny KSK** centra v Karlových Varech, kromě dluhové poradny je zde poskytováno i sociální poradenství. Klienti z Aše mohou sami kdykoliv navštívit hlavní pobočku v Karlových Varech, služba je schopná přijet i na objednání mimo uvedené dny. Organizace podle slov svého pracovníka **vypracovává insolvenční návrhy pouze lidem, splňujícím zákonné podmínky pro schválení insolvenčního návrhu – oddlužení**. Úspěšnost insolvenčních návrhů tak mají 100 %.

Některé z komerčních subjektů nabízejí službu za úplatu i v případě, že na ni klient nakonec nedosáhne:

Pracovník KSK: „*Jedná se o některé firmy, které to dělají na živnost. Ted' už je to lépe ošetřené, protože to musí dělat právníci, advokáti nebo notáři a tím se to eliminovalo. Tyhle firmy si za to řeknou ale vysokou částku a ti lidi tu insolvenční návrh stejně nemají, buď jim byla zamítnutá, nebo se to ani nepodalo. V Aši jsme měli paní, která za to dala 50 tisíc, byl to advokát, který jí slíbil, že jí to vypracuje, a neprošla: U nás máme 100% úspěšnost, protože insolvenční návrhy vypracováváme pouze lidem, kteří mohou projít.*“

Přehled insolvenčních návrhů provedených přes KSK centrum je uveden v tabulce níže.

Přehled insolvenčních návrhů v Aši za rok 2018 (od 1. 1. do 31. 5.) KSK, o. p. s., dluhová poradna	
Počet přijatých žádostí na insolvenční návrh	14 zájemců
Počet schválených	3 zájemci
Počet nesplňujících podmínky	3 zájemci
Ostatní jsou v řešení – doložení podkladů a práci na insolvenčním návrhu	

Zdroj: KSK, o. p. s. (červen 2018)

Klienti KSK se rekrutují zejména přes síť známých, v Aši dle pracovníka služby probíhá i doporučení od terénních pracovníků MÚ, nebo přes městské periodikum, Radniční listy. Klienti však vesměs „*chodí sami*“. **Služba nové klienty aktivně sama nevyhledává**, ale pokaždé když do Aše přijede, získá kolem 4–5 nových klientů. Služba za rok oddluží zhruba 50 klientů v rámci Karlovarského kraje, při 110–120 zájemcích. Klienty KSK v Aši jsou vesměs starší lidé, kteří nepracují v Německu, s nižšími příjmy. Tři z deseti klientů jsou Romové. Pracovník služby si v souvislosti s jejím provozem stěžuje hlavně na příliš složitou

administrativu, která tvoří více než třetinu práce poradny, a také na potíže se sháněním kvalifikovaných pracovníků.

Z rozhovorů provedených v sociálně vyloučených lokalitách je vědomí o působení dluhové poradny v Aši nízké. Z dotazovaných Romů o službě vědí tzv. starousedlíci (viz kapitola bydlení výše). Umístění poradny v prostorách MÚ může být výraznou překážkou pro obyvatele SVL, kteří mohou instituci úřadu vnímat negativně.

Níže uvádíme některé citace k předlužení, informovanosti o možnostech oddlužení a také tabulku s průměrnou délkou zpracování insolvenčních návrhů dle velikosti organizací v ČR.

Pracovník NNO: „Ale naši klienti kolikrát ani nevědí, že v Aši nějaké jiné neziskové organizace fungují. Ani od lidí neslyším, že by jim tam někdo v něčem pomohl, nic.“

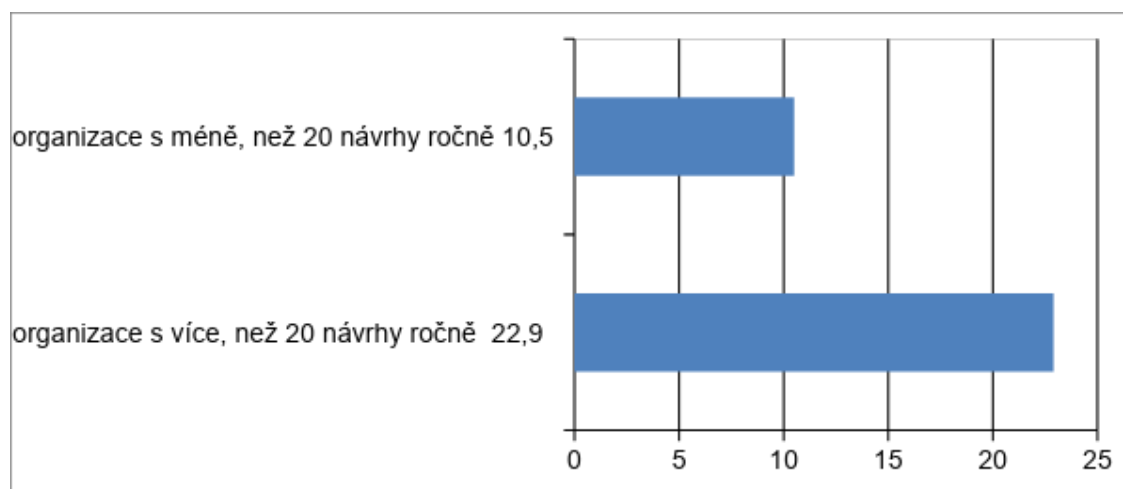
Obyvatel Chebské: „Moje holka (dcera) si vzala nějakých 41 tisíc půjčku od Home Creditu. Přišla o práci a neplatila to chvilu. Dneska už má z toho 150 tisíc. Už má exekuci, v práci jí strhávají peníze.“

„Nevím, není tady člověk, nějaká organizace by musela být, aby za ně něco dělali. Ti lidé nic neumí. Neumí si napsat ani žádost.“

Obyvatel Kamenné 40: „Tady mají lidi hodně exekuce. Ve městě není nikdo, kdo by nám s tím pomohl. Manželka bere 4200 a co to je? Já jsem na výboru řekl, že jsem negramotný, aby byla tak hodná a vypsala nám složenky. Já jsem na Slovensku nechodil do školy a jsem negramotný. Tady se o nás nikdo nestará, ale dluhy nemáme, akorát ty popelnice že platím. Nahoře na poschodí, tam mají větší problémy, mají děti a dluhy.“

Obyvatel Příkré: „Můj švagr, co bydlí na Ježkově, ten měl deset tisíc a udělali mu z toho dvě stě tisíc. Furt platí, furt mu rostou penále už tolik let. To se nedá řešit. Ti exekutoři to mají tak obklíčené, že jim budete třeba platit až do smrti. Platí se jen to penále a je to furt dokola, to jde. To je takový začarovaný kruh.“

Průměrná doba zpracování insolvenčního návrhu v hodinách, dle velikosti zpracovatele:

Obr. č.: 18. Zdroj: ASZ

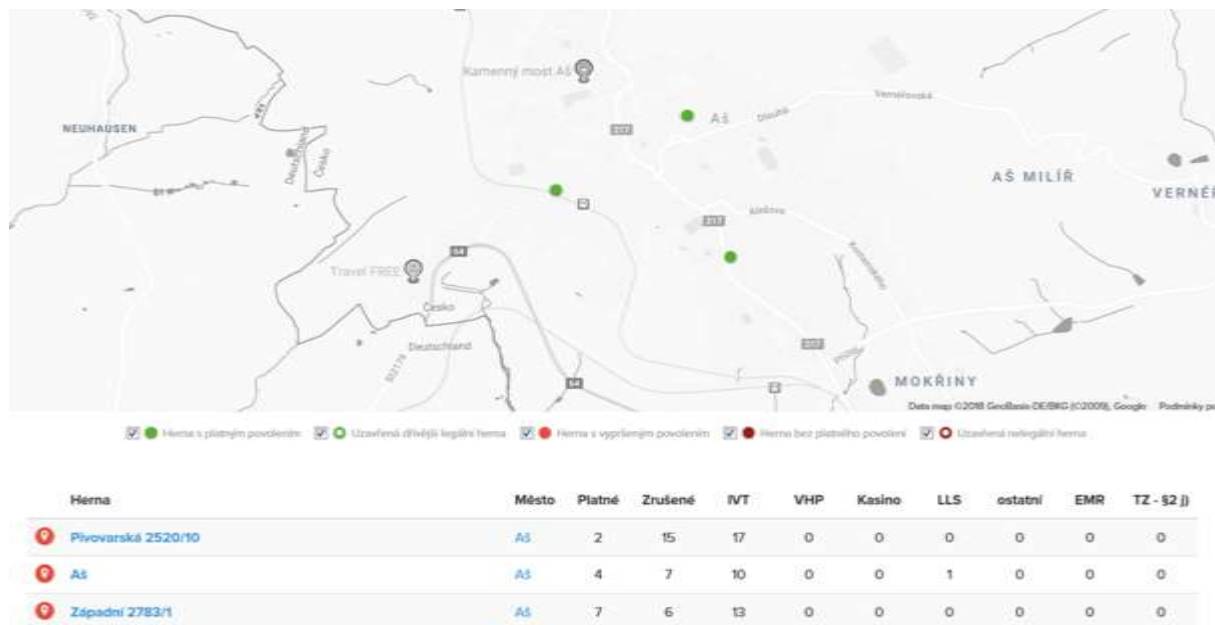
Předlužení je u klientů NNO častým jevem, **pracovník NNO:** „*Tím trestáním, tím nabalováním pokut, vlastně vytvářením dlužníků z těch lidí, tím jim nepomůžeme. Pak najednou zjistíme, že mají dluh na městě, protože jsou tam pokuty, zjistíme, že neplatí svoz komunálního odpadu, proto nemůže dostat ani městský byt, protože je dlužníkem města. Zařídí si tedy splátkový kalendář – ale z čeho, když nemá příjem? Jestliže mu dáme dávky a dvě třetiny dávky budou poskytnuty stravenkou, tak co si z té hmotné nouze zaplatí? Nezaplatí si nic, protože má většinou stravenky. A ty prodá, většinou pod cenou.*“

Realizovaná systémová opatření

K častým důvodům pádu do zadluženosti v minulosti patřilo působení tzv. šmejdu⁵², nabízejících finanční nevýhodné produkty a zboží na úvěr, nebo závislost na hazardních přístrojích. V Aši byl v roce 2014 zaveden zákaz tzv. „podomního prodeje“⁵³. V posledních dvou letech také přišlo o licenci celkem 1 654 hazardních přístrojů⁵⁴.

Obyvatel Chebské ulice: „*Já měl problém s pojišťovnou, žena se nevyzná a přišly sem nějaký ženský, přinesly s sebou prášek a nějaký šampón a dala se na jinou pojišťovnu a tím pádem jí naskočil dluh. Nás dali na jinou pojišťovnu a ti doktoři to tady ani nebrali. Ted' už poznáme ty podvodníky a nebereme už nic. Nabízeli tady třeba pět úsporných žárovek a romáci si to tady vzali a za těch pět žárovek zaplatili asi 2000 Kč. Taky nám tu nabízeli Pražáci staré telefony Alcatel, za smlouvu s jiným dodavatelem elektřiny, ale já jim řek, že jsem celý život u ČEZu a nic.*“

V Aši je v současné době (květen 2018) celkem 13 platných hazardních přístrojů⁵⁵:

Obr. č.: 17. Zdroj: <https://www.mapa-hazardu.cz/>

⁵² Nepoctivých obchodníků, nabízejících nevýhodné služby a produkty, často formou podomního prodeje lidem, kteří se mnohdy neseznámí se všemi podmínkami kupní smlouvy.

⁵³ Nařízení města Aše č. 1/2014, kterým se vydává Tržní řád, (Zdroj: MÚ Aš)

⁵⁴ Rozložení přístrojů po městě v odkazu zde: <https://www.mapa-hazardu.cz/zrusene/as>

⁵⁵ Což je v porovnání s číslem zrušených automatů snížení o více než polovinu.

9.3. Doporučení

- Intenzivní propagace působení dluhové poradny v obci (s popisem možností a procesu oddlužení)
- Nastavení metodiky a pravidel pro práci s dluhy vůči městu
- Aktivní vyhledávání potenciálních klientů, depistáž (soc. služby, ÚP, město, NNO). Navázání spolupráce a koordinace jednotlivých aktérů, případně vytvoření pracovní skupiny či setkávání v rámci plánování sociálních služeb
- Zvážení zřízení stále dluhové poradny (více poskytovatelů, neutrální místo)
- Osvětová kampaň působící pro prevenci dalšího zadlužování formou besed, skupinového poradenství, vzdělávacích letáků apod. Informování rizikových skupin obyvatel (přednášky, letáky, web města / sociální pracovníci, ÚP, školy, DPS)

10. Zdraví

V roce 2000 odsouhlasili zastupitelé města zrušení příspěvkové organizace Městská nemocnice v Aši. V roce 2004 byl v jejích prostorách zahájen provoz léčebny dlouhodobě nemocných společnosti CARVAC, s. r. o. (popis situace ohledně zrušení nemocnice v Aši je uveden na webu města v odkazu níže).⁵⁶ Podle některých zástupců města je pro cca 13tisícové město absence nemocnice problém.

Nejbližší nemocnice na území ČR je v Chebu a cesta autem trvá přibližně 30 minut. Pro město je v současné době provozování vlastní nemocnice problematické především z ekonomických důvodů. Komplikace však existují i v rovině personální. Čeští lékaři a zdravotnický personál, především mladších ročníků, se díky nesrovnatelné finanční nabídce často přesouvají do Německa. Starší lékaři zase odcházejí do penze. Podle některých pracovníků městského úřadu by mohla částečné řešení přístupu k lékařské péči nabídnout spolupráce s nemocnicí v německém Selbu, který je od Aše vzdálen necelých deset kilometrů a část zdravotního personálu zde pochází z Česka. Tyto úvahy však spadají do spíše kategorie širších strukturálních změn a mezinárodních dohod.

Dle údajů Ašského informačního centra⁵⁷ jsou v Aši ordinace tří lékařů pro děti a dorost, šest praktických lékařů pro dospělé, tři lékaři v oblasti gynekologie a porodnictví, šest zubních lékařů a šest dalších odborných lékařů. V Aši jsou dvě odborné zdravotní laboratoře a pět lékáren.

Při dotazech na problémy v oblasti zdravotnictví přímo v SVL byly zmiňovány především nedostatky v počtech a přístupu k odborným lékařům, za kterými musí často dojíždět do Chebu.

Muž z Chebské: „Beru dvanáct druhů léků a musím jezdit do Chebu. Musím tam na plicní, k srdcaři, na neurologii a k cukrovkáři, na všechno do Chebu, protože v Aši nejsou doktoři. Tady zrušili nemocnici a všichni asi utíkají do Německa. Je tady ale rentgen, chirurgie, endoskopie, sádrovna, aby se nemuselo jezdit do Chebu. Ke specialistům ale musím jezdit do Chebu.“

Žena z ubytovny Ahoj: „Doktorku mám v Chebu a nechci ji měnit, mám dobrou doktorku. Ted' mám jít na kontrolu příští měsíc a na plicní s průduškami a se vším, mám silné astma a to taky stojí peníze s těma práškama, na to si člověk musí schovat. Holka mi vždycky pomůže, že mi to vybere.“

Žena z příkré ulice: „Já mám hodného pana doktora. Já nemám problém s doktory. Všechno tady je, zubař, gynekolog. Akorát já jsem diabetik, tak musím jezdit do Chebu. Máme suprového dětského. S těmi doktory je to fakt dobře.“ Na některé se jezdí do Chebu, ale málo. Oni taky jezdí sem. Nevím, oční je tu, ušní. Do Chebu se jezdí na pohotovost. Není to tu zas tak špatné, to zdravotnictví.“

⁵⁶ Zdroj: http://www.muas.cz/assets/File.ashx?id_org=52&id_dokumenty=233138

Dle údajů od některých z respondentů byla důvodem uzavření nemocnice provozní ztráta 10 milionů ročně, kterou VZP odmítla financovat.

⁵⁷ Staženo: červen 2018.

10.1. Některé zmíněné nedostatky v oblasti zdravotnictví

- Nedostatek některých odborníků (psychologů, psychiatrů, zubních lékařů), dlouhé čekací doby na vyšetření
- Zhoršená dostupnost k některým specialistům v Chebu, zejména pro starší obyvatele bez auta (např. kardiologie, diabetologie)
- Zubní lékaři v Aši jsou často v důchodovém věku a nepřijímají nové pacienty
- Absence noční pohotovosti/ambulance v Aši, absence noční zubní pohotovosti

Doporučení:

- Doporučení jsou v této oblasti spíše systémového charakteru ve smyslu zvýšení atraktivity města pro nové lékaře, obnovy Ašské nemocnice, nebo budování nových zdravotnických zařízení.

11. Reference

Agentura pro sociální začleňování, web: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/>

Asociace realitních kanceláří ČR, cenová mapa.

Aš, oficiální web města: <http://www.muas.cz/>

Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/>

ČVUT, slovník VCFA online: <https://vp.fa.cvut.cz/slovník>

Encyklopedie Viditelný Macek, historie města Aš: <http://viditelnymacek.cz/encyklopedie>

Holman Robert: Mikroekonomie, středně pokročilý kurz, Praha, C. H. Beck, 2007

Hradecký, Hradecká, Bezdomovství – extrémní vyloučení, 1996

Katastr nemovitostí ČR: <http://www.katastr.net/>

Komplexní bezpečnostní analýza města Aš 2014–2015, Miroslava Petříková, DiS

Mapa exekucí: <http://http://mapaexekuci.cz/>

Mapa hazardu: <https://www.mapa-hazardu.cz/>

Mapa kriminality: <http://www.mapakriminality.cz/>

Mapa sociálně vyloučených lokalit (GAC): <https://www.esfcr.cz/mapa-svl-2015/www/index.html>

Příhláška města Aš, pro spolupráci a Agenturou pro sociální začleňování

Cambridge Dictionary online: <https://dictionary.cambridge.org>

Veřejná vyhláška, Opatření obecné povahy dle § 33d zákona č. 111/2006 Sb., zákona o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, Městský úřad Aš, 8. 1. 2018

Vstupní šetření SPSZ, Aš, ASZ 2018

Wikipedie: <https://cs.wikipedia.org/>

12. Přílohy

Indikátory, Checklisty

Bezpečnost

Checklist – bezpečnost

Monitoring řešení klíčového problému *snížený pocit bezpečí v obci*

Lokalita: obec Aš

Datum sběru: 18. 4. 2018

**Tazatel: Eisenhammerová,
Petříková, Charvát**

Forma sběru: rozhovor

Forma spolupráce s ASZ:

Dimenze	Splnění kritéria (ANO/NE)	Poznámka
Obec se pravidelně a efektivně zabývá prevencí kriminality		
Obec má identifikovány akutní bezpečnostní problémy a rizika, které je nutné řešit (do poznámky uveďte jaké)	ano	Alkohol, drogy, prostituce, občanské soužití, přestupky proti majetku, psi
Obec má zpracován strategický dokument zaměřený na bezpečnost (do poznámky uveďte jaký, případně další strategické dokumenty)	ano	Město má rámcový strategický plán. Bezpečnost je řešena v rámci programu prevence kriminality – podpora péče s občanskou veřejností. Spolupráce města Aš – manažerka prevence kriminality a OPP Aš
Obec má zpracovávánu bezpečnostní analýzu (v poznámce upřesněte zpracovatele, datum zpracování apod.)	ano	Městská policie města Aš za období 1–12/2017
Obec průběžně vyhodnocuje statistiky sledovaných typů trestné činnosti a využívá podnětů Policie ČR ke zpracování návrhů preventivních opatření (v poznámce upřesněte jak)	ano	Program prevence kriminality – podpora péče s občanskou veřejností. Spolupráce města Aš—manažerka prevence kriminality a OPP Aš
Obec má zřízenou pracovní skupinu k prevenci kriminality, případně komisi pro bezpečnost a prevenci kriminality, složenou z klíčových partnerů, která navrhuje opatření k prevenci kriminality a preventivní aktivity (do poznámky uveďte klíčové partnery)	ano	Členové komise prevence kriminality, manažerka prevence kriminality
Obec má zřízenou funkci koordinátora prevence kriminality	ano	Manažerka prevence kriminality

Obec na svém území realizuje program prevence kriminality na místní úrovni	ano	Komise prevence kriminality se schází pravidelně 1x za měsíc
Obec sleduje a reaguje na sociodemografické ukazatele při vytváření návrhů preventivních opatření (nebo při vytváření koncepce prevence kriminality)	ano	Sociodemografický vývoj má vliv preventivní opatření města.
Na území obce funguje služba na pomoc obětem trestných činů a domácího násilí (služba pokrývající území obce může být poskytována jakýmkoliv subjektem – obec, NNO... uvést které)	ne	Přímo v Aši není poskytovatel této služby – problematika je řešena pomocí konzultací s krizovým centrem v Sokolově.
Na území obce funguje služba na pomoc obětem sexbyznysu a nucené prostituce (služba pokrývající území obce může být poskytována jakýmkoliv subjektem – obec, NNO... uvést které)	ne	
Obec ze svého rozpočtu přispívá na preventivní aktivity nebo programy, které probíhají na jejím území (uvést jaké)	ano	KOTEC, o. p. s. – preventivní drogový program
Obec průběžně vyhodnocuje dostupná statistická data v oblasti bezpečnosti a rizikového chování		
Obec na svém území sleduje vývoj mravnostní kriminality (v poznámce upřesněte jak)	ano	Statistiky jsou sledovány jako celek – statistiky PČR a MP
Obec na svém území sleduje vývoj majetkové kriminality (v poznámce upřesněte jak)	ano	Statistiky jsou sledovány jako celek – statistiky PČR a MP
Obec na svém území sleduje vývoj násilné kriminality (v poznámce upřesněte jak)	ano	Statistiky jsou sledovány jako celek - statistiky PČR a MP
Obec monitoruje drogovou scénu na svém území (v poznámce upřesněte jak)	ano	Statistiky jsou sledovány jako celek – statistiky PČR a MP
Obec využívá nástroje snižující pravděpodobnosti výskytu rizikového chování		
Obec využívá možnosti řešení problematiky hazardu a souvisejících jevů na svém území (uvést nástroje)	ano	Obecně závazná vyhláška č. 2/2016 o stanovení míst, na kterých je provozování sázkových her podle § 2 písm. e), g), i), l), m) a n) a loterie a jiné podobné hry podle § 2 písm. j) a § 50 odst. 3 zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů, zakázáno provozování sázkových her v určitých ulicích a náměstích města Aše.
Obec na svém území využívá monitorovací kamerový systém	ano	10 kamer, z toho 6 pohyblivých
Obec na svém území využívá služby sociální prevence určené pro mládež (např. nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, dům na půl cesty – uvést jaké)	ano	nízkoprahový klub Fenix pro děti do 15 let, mobilní nízkoprahové centrum v autě „Mobilní klubík“ (služby pro děti a mládež od 6 do 15 let) 1x v týdnu v odpoledních hodinách provozuje KOTEC, o. p. s. Dále volnočasové aktivity v

		DDM Sluníčko.
Obec podporuje volnočasové aktivity pro děti a mládež (zřizuje, přispívá finančně, přispívá materiálně, sleduje potřeby obyvatel v této oblasti – do poznámky uvést jaké)	ano	MDDM Sluníčko – má volnočasové aktivity (zřizovatel město AŠ). Klub Fénix reaguje na aktuální potřeby a vývoj.
Obec na svém území využívá služby sociální prevence určené osobám závislým na návykových látkách a osobám bez přístřeší (např. ambulantní zařízení, noclehárny, terénní programy – v poznámce uvést jaké)	ano	KOTEC, o. p. s. – terénní služba
Obec na svém území realizuje projekty:		
Domovník-preventista (do poznámky uvést počet a místo působení)	ne	
Asistent prevence kriminality (do poznámky uvést počet)	ano	APK 5 osob
Jiné (do poznámky uvést jaké)	ano	Fotopasti, mobilní kamery, preventivní bezpečnostní akce apod.
Obec umožňuje výkon obecně prospěšných prací (pokud realizují jiné subjekty v obci, uvést výčet subjektů do poznámky)	ano	ATS, TEBYT
Obec aktivně řeší sociální klima v obci		
Obec průběžně monitoruje případné napětí mezi různými skupinami obyvatel obce (např. analýzou policejních statistik, mediální analýzou, výměnou informací s TP NNO apod.)	ne	
Obec umí v případě potřeby vzniklé napětí řešit (má stanovený postup, nástroje, kapacity)	ano	řešení v kompetenci úřadu dle potřeby
Obec zná nástroje na minimalizaci konfliktů při protestních akcích či pochodech a umí je využívat (např. disponuje plánem postupu při potenciálně konfliktním shromáždění; ví, na koho se obrátit apod. – uvést jaké) nástroje)	ne	
Obec na svém území sleduje projevy diskriminace za účelem jejího zmírňování (např. sleduje rozmístění dětí do ZŠ, segregovaná veřejná prostranství apod., uvést jak)	ne	
Obec disponuje komunikační strategií pro oblast bezpečnosti a veřejného pořádku	ne	
Nižší pocit důvěry v instituce ze strany cílové skupiny		

Městská policie se účastní preventivních akcí či programů v obci (např. besedy, dny prevence; uvést jaké)	ano	Přednášky, Den prevence, APK, MDKS, foto pasti, veřejné akce, apod.
Státní policie se účastní preventivních akcí či programů v obci (např. besedy, dny prevence; uvést jaké)	ano	Program Ajax – besedy na školách, dopravní akce pro děti, spolupráce s NNO, spolupráce na protidrogovém projektu
Městská policie spolupracuje s místními ZŠ, (SŠ) v oblasti prevence kriminality a rizikového chování	ano	Besedy
Státní policie spolupracuje s místními ZŠ, (SŠ) v oblasti prevence kriminality a rizikového chování	ano	Besedy
Městská policie proškuluje své zaměstnance v oblasti hate crime (uvést, zda všechny)	ne	
Městská policie proškuluje své zaměstnance v oblasti práce s menšinami. (uvést, zda všichni)	ne	
Kladné odpovědi celkem	26	
Odpovědi celkem	35	

Checklist – sociální bydlení pro domácnosti ohrožené sociálním vyloučením

Monitoring řešení klíčového problému *vysoký počet domácností v nestandardním bydlení*

Lokalita: Aš

Datum sběru: Duben 2018

Tazatel: Charvát

Forma sběru: Rozhovor

Forma spolupráce s ASZ:

Poskytovatel bydlení: (název organizace) Tebyt

Počet bytů v hodnoceném systému: 0

Dimenze	Splnění kritéria (ANO/NE)	Poznámka
Jasná pravidla pro obsazování bytů		
Obec má schválená a veřejná pravidla pro obsazování bytů	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města
Pravidla jsou dodržována – postup mimo popsání pravidla je výjimečný a odůvodněný (živelná pohroma apod.)	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města
Na rozhodování se podílí sociální pracovníci nebo jiní reprezentanti cílové skupiny	ano	sociální odbor města
Obsazování na základě závažnosti sociální a bytové		

situace žadatele		
Žadatelé, kteří nejsou v bytové nouzi nebo sociálně potřební, nemohou o tyto byty žádat/jejich žádosti jsou vyřazovány	ano	
Zvlášť zranitelné skupiny obyvatel jsou vybírány přednostně (např. jsou bodově zvýhodněny). Mezi takto preferované skupiny patří např.:	ano	vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů) se bytů přidělí minimum
domácnosti s nezletilými dětmi (zejména samoživitelé/samoživitelky)	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města, vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů) se bytů přidělí minimum
zdravotně postižení	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje Rada města, vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů), se bytů přidělí minimum
senioři	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města, vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů) se bytů přidělí minimum
oběti trestných činů (zejména domácí násilí)	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města, vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů) se bytů přidělí minimum
oběti diskriminačního jednání	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města, vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů) se bytů přidělí minimum
jiné srovnatelné skupiny	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města, vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů) se bytů přidělí minimum
Domácnosti v závažnější bytové nouzi jsou vybírány přednostně před domácnostmi s relativně lepší bytovou situací. Mezi prioritní situace v bydlení patří např.:	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města, vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů) se bytů přidělí minimum
osoby žijící bez střechy (na ulici, noclehárny, azylové domy)	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města, vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů) se bytů přidělí minimum
osoby žijící bez bytu (ubytovny, jiné než obytné prostory)	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města, vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů) se bytů přidělí minimum
osoby opouštějící instituce (dětské domovy, pěstounskou péči, vězení)	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města, vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů) se bytů přidělí minimum
osoby s akutním ohrožením bydlení (návrh na vyklizení bytu, výpověď)	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města, vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů) se bytů přidělí minimum
osoby ve významně nevyhovujícím bydlení (stav bytu/domu, přelidnění apod.)	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města, vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů) se bytů přidělí minimum
jiné srovnatelné situace	ano	rozhoduje bytová komise, schvaluje rada města, vzhledem k malému bytovému fondu (mimo DPS cca 98 bytů) se bytů přidělí minimum

Nejsou vyžadovány podmínky jako čistý trestní rejstřík, příjem ze zaměstnání apod. ani nejsou vylučováni žadatelé, kterým byl v minulosti nájem bytu ukončen	ano	žadatelé, kterým byl ukončen pobyt, jsou vylučováni
Bydlení je přístupné také domácnostem s dluhy		
Dluhy žadatele vůči obci/NNO nejsou při hodnocení na újmu žadateli NEBO	ne	dlužníci jsou vylučováni
Řešené dluhy žadatele vůči obci/NNO (uzavřené splátkové kalendáře apod.) nejsou při hodnocení na újmu žadateli NEBO bagatelní dluhy nejsou při hodnocení žádosti vůbec zohledňovány (poplatky za psy, popelnice apod.)	ne	dlužníci jsou vylučováni
Vstup do bydlení je umožněn i bez trvalého pobytu v obci		
Místo trvalého pobytu není pro hodnocení žádostí relevantní NEBO domácnosti, které v obci skutečně bydlí a mají k ní jasnou vazbu (např. školní docházka dětí, evidence uchazečů o zaměstnání apod.), jsou hodnoceny stejně jako domácnosti s trvalým pobytem v obci. Doba, po kterou mají domácnosti mít vazbu, není delší než jeden rok.	ano	trvalý pobyt v obci není podmínkou, pokud existuje jiná vazba (např. docházka dětí do školy).
Vstup do bydlení je bez finanční nebo obdobné bariéry		
Podání žádosti ani uzavření smlouvy není podmíněno zaplacením poplatku nebo dluhu po předchozím nájemníkovi	ne	
Smlouva nepožaduje po nájemníkovi provedení rekonstrukce, uvedení bytu do obyvatelného stavu apod.	ne	
Jistota (kauce) není při uzavření nájemní smlouvy požadována NEBO	ne	
Jistota (kauce) je vybírána, ale je pokryta z dávky mimořádné okamžité pomoci NEBO	ne	
Jistota (kauce) je vybírána, ale je rozložena do nízkých měsíčních splátek, které zvládají domácnosti platit NEBO	ne	
Jistota (kauce) je odpuštěna domácnostem, které ji nemohou zaplatit	ne	
Nabízené bydlení je dostatečně stabilní a přiměřené		

Domácnosti standardně získávají nájemní smlouvu s délkou trvání alespoň jeden rok	ne	smlouvy jsou na půl roku nebo rok
Pokud domácnost neporušuje podmínky nájemní smlouvy, je s ní nájem prodlužován. Tento postup je ukotven ve schválených pravidlech	ano	
Pokud uzavření nájemní smlouvy brání problém na straně klienta (např. dluhy vůči dodavatelům energií), je problém vyřešen v jeho prospěch (např. uzavřena podnájemní smlouva)	ne	
Nájem a další náklady na bydlení jsou přiměřené a mohou jej hradit i domácnosti odkázané na dávky (příspěvek na bydlení)	ano	
Byty jsou poskytovány ve standardním udržovaném stavu bez závad, mají koupelnu, WC, kuchyňskou linku	ano	
Byty jsou lokalizovány mimo segregovanou lokalitu	ano	
Problémy jsou řešeny pomocí sociální práce		
Při zjištění případných problémů v bydlení (zejména neplacení, narušování soužití, poškození bytu) je k dispozici pomoc sociálního pracovníka.	ano	
Informace o předchozích problémech v bydlení jsou využity pro nastavení režimu platby za bydlení (zvláštní příjemce nebo přímá úhrada dávky), intenzity podpory pomocí sociální práce apod.	ne	
Kladné odpovědi celkem	25	
Odpovědi celkem	36	
Pozn.: Dílčí kritérium je hodnoceno ANO/NE na základě existence příslušných dokumentů, vyhodnocení jejich obsahu, odpovědí příslušných správců bytů apod.		
Pokud není postup upraven nebo z pravidel nelze jednoznačně vyložit, vyplní se do tabulky NE.		

Checklist – podpora sociální práce nebo služeb při získání a udržení bydlení

Monitoring řešení klíčového problému *vysoký počet domácností v nestandardním bydlení*

Lokalita: obec Aš

Datum sběru: 18. 4. 2018

Tazatel: Eisenhammerová, Charvát

Forma sběru: rozhovor

Forma spolupráce s ASZ:

Poskytovatel podpory: (název organizace)

FOKUS MB, Pata CHB Aš

Kapacita podpory: Podpora samostatného bydlení, chráněné bydlení		
Dimenze	Splnění kritéria (ANO/NE)	Poznámka
Program je specializován na podporu v bydlení		
Program (soubor aktivit organizace zaměřených na získání nebo udržení si standardního bydlení) je realizován pracovníky, kteří se specializují především na podporu v bydlení	ano	PATA CHB Aš – chráněné bydlení – asistenti v domácnostech Fokus MB – podpora samostatného bydlení – formou nácviků dovedností s case manažerem v přirozeném prostředí klienta
Pracovníci mají specifické odborné znalosti a zkušenosti pro sociální práci v oblasti podpory bydlení (např. právní úpravy v oblasti bydlení, dávek na bydlení, vyúčtování služeb spojených s bydlením, mediace sousedských sporů apod.)	ano	Pracovníci splňují svým vzděláním: sociální pracovník, pracovník v soc. službách. Zúčastní se kurzů, které se týkají této oblasti (dávky, právní úpravy, ...)
Cíle individuálních plánů osob v soc. službách se vztahují k získání nebo udržení bydlení	ano	Pokud je to přání klienta, pak ano.
Program umí řešit klíčové otázky udržení bydlení		
Program cíleně a kvalifikovaně nabízí podporu při řešení dluhů na bydlení (např. jednání s majitelem, splátkové kalendáře, hospodaření s dávkami, nastavení přímé úhrady, zvláštního příjemce)	ano	Pokud je to přání klienta, pak ano. Vše má klient ve svém rehabilitačním nebo individuálním plánu, na kterém pracují a buď se svým case manažerem, nebo společně s asistentem.
Program cíleně a kvalifikovaně nabízí podporu při řešení problémů v soužití (např. mediace sousedských sporů, verifikace a řešení konkrétních stížností)	ano	Pokud je to přání klienta, pak ano. Vše má klient ve svém rehabilitačním nebo individuálním plánu, na kterém pracují a buď se svým case manažerem, nebo společně s asistentem.
Program cíleně a kvalifikovaně nabízí podporu při řešení problémů v údržbě/poškození bytu (např. posilování technické znalosti pro užívání bytu, realizaci drobných oprav nájemníkem)	ano	Pokud je to přání klienta, pak ano. Vše má klient ve svém rehabilitačním nebo individuálním plánu, na kterém pracují a buď se svým case manažerem, nebo společně s asistentem.
Podpora je poskytována během celého procesu získávání vhodného bydlení		
Program podporuje/udržuje motivaci klienta pro získání lepšího bydlení, je schopen	ano	Pokud je to přání klienta, pak ano. Vše má klient ve svém rehabilitačním nebo individuálním plánu, na kterém pracují a buď se svým case

reagovat na obavy ze změny a hledat na ně adekvátní řešení.		manažerem, nebo společně s asistentem.
Program je schopen podporovat domácnost v procesu získávání bydlení (podání žádosti o obecní byt, jednání s realitními kanceláři, vlastníky nemovitostí apod.)	ano	Pokud je to přání klienta, pak ano. Vše má klient ve svém rehabilitačním nebo individuálním plánu, na kterém pracují a buď se svým case manažerem, nebo společně s asistentem.
Program je schopen organizovat/zprostředkovat stěhování a zabydlení domácnosti v novém bydlení (nábytek, nastavení plateb za bydlení, vyřízení dávek apod.)	ano	Pokud je to přání klienta, pak ano. Vše má klient ve svém rehabilitačním nebo individuálním plánu, na kterém pracují a buď se svým case manažerem, nebo společně s asistentem.
Vstup do bydlení je umožněn i bez trvalého pobytu v obci		
Místo trvalého pobytu není pro hodnocení žádostí relevantní NEBO Domácnosti, které v obci skutečně bydlí a mají k ní jasnou vazbu (např. školní docházka dětí, evidence uchazečů o zaměstnání apod.) jsou hodnoceny stejně jako domácnosti s trvalým pobytem v obci. Doba, po kterou mají domácnosti mít vazbu, není delší než jeden rok.	ano	
Program má kontakty pro získávání informací a realizaci řešení		
Program má individuální dohody o získávání relevantních informací v reálném čase od klíčových aktérů (majitelé/správci bytového fondu, jiní sociální pracovníci, policie apod.) NEBO Program je součástí místních platforem, ve kterých jsou tyto informace se souhlasem klienta v reálném čase sdíleny	ano	
Forma a intenzita podpory vychází z potřeb klienta/domácnosti		
Program poskytuje podporu výhradně nebo převážně v terénní formě.	ano	Převážně v terénní formě
Program je nastaven tak, že umí rozpoznávat a síťovat řešení problémů, které nedokáže sám účinně řešit (např. komplexní dluhové poradenství, psychiatrickou nebo jinou zdravotní pomoc)	ano	Fokus MB – psychiatrickou pomoc, zdravotní pomoc. CHB Pata Aš – zdravotní i psychiatrickou pomoc.

Program nastavuje intenzitu podpory (počet kontaktů, zprostředkování dalších podpor apod.) podle vyhodnocení individuálních potřeb (není „one size fit all“).	ano	Fokus MB – kontakt s klientem 1x za týden či za 14 dní. CHB Pata Aš – osobní asistent má s klientem kontakt každý den.
Vyhodnocování úspěšnosti intervencí		
Realizátor programu sleduje úspěšnost své intervence (podíl domácností, které si našly nebo udržely bydlení)	ano	Každý rehabilitační nebo individuální plán má po uplynutí doby realizace revizi, kde se hodnotí naplnění cíle
Kladné odpovědi celkem	13	
Odpovědi celkem	15	

Komunitní život

Checklist – komunitní život v obci

Monitoring řešení klíčového problému *nízká míra zapojení sociálně vyloučených do veřejného života obce*

Lokalita: obec Aš

Datum sběru: 18. 4. 2018

Tazatel: Eisenhammerová, Charvát

Forma sběru: korespondenčně

Forma spolupráce s ASZ: KPSVL

Dimenze	Splnění kritéria (ANO/NE)	Specifikace	Poznámka

V obci se konají pravidelné společenské, sportovní či kulturní akce pro širokou veřejnost (pokud ano, do specifikace uveďte, o jaký typ akce se jedná a kdo ji organizuje)	ano	9. Ašský fotomaratón. Strongmen's Games Aš 2018. Zážitkové dny přírody – Aktivní bez hranic. Letní slavnosti města. Industrial, architektura a zeleň Aše v proměnách doby. O pohár Františka Pláničky. Ašský festival vína, uzenin a hudby. Metazácká stezka zdraví (41. roč.). Ašlerky. Slavnosti Ašského milíře.	Soutěž amatérských fotografů – kulturní akce; Mezinárodní závody dvojic nejsilnějších mužů střední Evropy – sportovní akce; Společná prezentace některých spolků a organizací v rámci připravovaného projektu Bavorsko-české týdny přátelství Selb-Aš 2023. Pořádá Selb 2023 gGmbH společně s městem Aš – ostatní akce; Letní slavnosti města v roce 2018 – kulturní akce; Den prevence – záchranné složky v akci + sociální služby; Procházka Aší, mapují proměny města – ostatní akce; Sportovní akce; Festival vína, uzenin a hudby. Kromě již tradiční ochutnávků vín jsme letos nově připravili i širokou nabídkou jídel z masa a uzenin – společenská akce; Klub českých turistů – ostatní akce; Každý rok se pravidelně koná divadelní festival Ašlerky, který je zahájen průvodem místního Gymnázia Aš při příležitosti Majálesu – kulturní a společenská akce; slavnost s představením výroby dřevěného uhlí, kulturními vystoupeními, prodejními stánky, ukázkami dalších řemesel – kulturní a společenská akce.
Společenských aktivit se účastní také obyvatelé SVL	ano	Letní slavnosti města	Letní slavnosti města v roce 2018 – kulturní akce a společenská akce
V SVL se konají společenské, kulturní či sportovní akce pro místní obyvatele (Pokud ano, do specifikace uveďte, o jakou akci se jedná, kdo ji organizuje, jak často se koná, jaký je odhadovaný počet účastníků)	ano	viz první řádek v tabulce	
V obci působí organizace, které se podílejí na společenském či kulturním životě obce a připravují akce pro veřejnost (specifikujte, o jaké organizace se jedná)	ano	jiné	Kulturní a společenské akce – pořádají se zde akce celý rok
Obec vytváří prostor, kde pravidelně komunikuje s veřejností a kde se občané mohou vyjádřit	ano	Jednání zastupitelstva, kde je pravidelný bod pro vystoupení občanů	Zastupitelstvo města Aše 5x do roka, kam může přijít veřejnost diskutovat

Obec podporuje komunitní aktivity	ano	Finanční podpora (např. malé dotační tituly a jejich výše)	Kulturní, společenské a sportovní akce – pořádají se celý rok, finance jdou z grantového programu
Kladné odpovědi celkem	6		
Odpovědi celkem	6		

Sociální služby

a) Checklist – sociální služby

Monitoring řešení klíčového problému *nízká společenská efektivita sociální práce pro kvalitu života v lokalitě*

Lokalita: obec Aš

Datum sběru: 18. 4. 2018

Tazatel: Eisenhammerová, Charvát

Forma sběru: rozhovor

Forma spolupráce s ASZ:
KSPVL

Dimenze	Splnění kritéria (ANO/NE)	Poznámka
Obec zjišťuje potřeby svých obyvatel		
Pro oblast řešení potřeb osob a základního sociálního poradenství (tj. na koho se obrátit v případě nepříznivé sociální situace, zprostředkování služby) má obec vyčleněného odborného pracovníka/y (sociálního pracovníka – do pozn. uveďte úvazek)	ano	MěÚ Aš – OSVZ – 8,5 úvazku sociální pracovník. 6 soc. pracovník OSPOD, 2,5 úvazku sociální práce pro dospělé
Pro oblast řešení potřeb osob má obec navázanou spolupráci s jinou obcí, která disponuje odborným/i pracovníky poskytujícími základní sociální poradenství (na koho se obrátit v případě nepříznivé sociální situace, zprostředkování služby)	ne	

Pro oblast řešení potřeb osob má obec navázanou spolupráci s poskytovatelem sociální služby, který poskytuje základní sociální poradenství (na koho se obrátit v případě nepříznivé sociální situace, zprostředkování služby případně její zajištění).	ano	KSK Centrum, o. p. s. - 1x za 14dní dluhová poradna, KOTEC, o. p. s. – terénní pracovníci, Fokus MB, z. s. - terénní pracovníci, Rytmus, o. p. s. – terénní pracovníci, Dveře dokořán – asistenti
Pracovníci obce průběžně provádějí v terénu depistážní činnost v oblasti sociálně právní ochrany dětí (vyhledávání ohrožených dětí)	ano	OSPOD – 6 úvazků sociální pracovnice
Pracovníci obce průběžně provádějí v terénu depistážní činnost, tj. vyhledávání jedinců či skupin ohrožených sociálním vyloučením nebo jiným negativním sociálním jevem v jejich sociálním prostředí	ano	MěÚ Aš – OSVZ – 2,5 úvazku sociální pracovník
Depistážní činnost v terénu provádí jiný subjekt (poskytovatel sociální služby – uveďte jaký)	ano	KOTEC, o. p. s. – terénní pracovníci, Fokus MB, z. s. – terénní pracovníci
Obec zjišťuje potřebu sociálních služeb na svém území dalšími metodami:	ne	
prostřednictvím dotazování (dotazníků) občanů	ano	koordinátor komunitního plánování
na základě informací poskytovatelů sociálních služeb	ano	setkání poskytovatelů soc. služeb svolává koordinátor kom. plánování min. 1x
„pasivní depistáž“ (např. distribuce letáků s informacemi do míst, kde se mohou nacházet osoby ohrožené – sociální služby, čekárny zdravotnických zařízení – s odkazem na místo, kde mohou požádat o pomoc).	ano	čekárny zdravotnických zařízení, lékárny, MěÚ
prostřednictvím vytvořených pracovních skupin složených ze zástupců občanů, poskytovatelů sociálních služeb, dalších subjektů	ne	
jiným externím subjektem (např. výzkumné organizace, vysoká škola apod.)	ne	
Obec má k dispozici nástroje k řešení zjištěných potřeb osob		
Pracovníci obce mají k dispozici informace o tom, které služby je možné svým obyvatelům zprostředkovat	ano	setkání poskytovatelů soc. služeb svolává koordinátor komunitního plánování min. 1x
Obec má informace, které sociální služby (druhy), v jaké kapacitě a pro jakou skupinu osob na jejím území působí	ano	setkání poskytovatelů soc. služeb, multitym
Obec vytváří, zveřejňuje a aktualizuje pro občany přehled služeb, které na jejím území působí (např. prostřednictvím elektronického katalogu,	ano	seznam poskytovatelů soc. služeb působících na území Ašska

písemného přehledu služeb a kontaktů apod.)		
Obec průběžně shromažďuje informace, které služby jsou pro řešení potřeb osob na jejich území nedostupné	ano	koordinátor komunitního plánování má poskytnutý přehled všech soc. služeb působících v Karlovarském kraji
Obec plánuje zajištění služeb na svém území		
Obec vytváří a pravidelně aktualizuje komunitní plán (plán sociálních služeb apod.), který vychází ze zjištěných potřeb lidí	ano	Akční plán na 1 rok, komunitní plán na 4 roky
Obec je zapojena do komunitního plánování (např. na úrovni mikroregionu, obce s rozšířenou působností)	ano	na úrovni obce s rozšířenou působností
Obec je zapojena do střednědobého plánování sítě sociálních služeb na úrovni kraje (např. v rámci pracovních skupin, komisí atd.)	ano	na kraji – návrhové skupiny
Obec se podílí na vytvoření podmínek pro zajištění potřeb osob		
Obec se ze svého rozpočtu podílí na financování sociálních služeb na svém území	ano	město Aš poskytuje soc. službám individuální dotace z rozpočtu města a dotace z grantového systému města Aše
Obec má vytvořen program pro financování sociálních služeb z rozpočtu obce	ne	pracujeme na tom
Obec má pro posuzování žádostí poskytovatelů o finanční prostředky vytvořen systém kritérií	ne	pracujeme na tom
Obec podporuje sociální služby na svém území jinak (např. zvýhodněné pronájmy obecních budov, dary, investiční dotace, zajištění kofinancování projektů poskytovatelů apod.)	ano	zvýhodněné nájemné za kanceláře pro poskytovatele, dluhová poradna má kancelář zdarma
V případě potřeby rozvoje, vzniku služby na svém území obec aktivně vyjednává s klíčovými subjekty (poskytovateli, krajem, MPSV apod.)	ano	s poskytovateli, krajem
Obec má vytvořeny nástroje k vyhodnocování způsobu zajištění potřeb osob		
Pracovník obce plní roli case managera (koordinátora) při řešení potřeb osoby a monitoruje změny situace u této osoby	ano	funguje samostatně jako sociální pracovník, navazuje klienta na soc. služby
Obec získává průběžně informace (od osob, poskytovatelů) o tom, zda se změnila nebo vyřešila nepříznivá situace osoby	ano	jen v rámci multitému
Obec má vytvořeny nástroje k vyhodnocování efektivity		

poskytovaných služeb		
Obec má informace o nákladovosti poskytovaných služeb (součástí žádosti o finanční prostředky jsou rozpočty služby)	ano	Pokud si sociální služba žádá o individuální dotaci z rozpočtu města Aše, musí doložit finanční plán na daný rok
Obec má stanovená kritéria „obvyklých nákladů“ na poskytování sociálních služeb (např. na jednotku služby – lůžko, pracovníka, nebo jednotku výkonu – např. hodinu služby)	ne	
Obec má stanoveny limity ekonomické efektivity (např. max. podíl nákladů nepřímé péče ve vztahu k přímé péči)	ne	
Kladné odpovědi celkem	21	
Odpovědi celkem	29	

Checklist – zadluženost

Monitoring řešení klíčového problému *vysoký počet předlužených osob*

Datum sběru:

18. 4. 2018

Lokalita: obec

Aš

Tazatel: Eisenhammerová, Charvát

Forma sběru: rozhovor

Forma spolupráce s ASZ: KPSVL

Dimenze	Splnění kritéria (ANO/NE)	Poznámka
V obci jsou zajištěny preventivní a sanační aktivity v oblasti zadluženosti		
V obci existuje dluhová nebo občanská poradna věnující se dluhovému poradenství ambulantní formou (možno i výjezdní)	ano	KSK Centrum, o. p. s., 1x za 14 dní

Pro obyvatele obce je dostupná možnost bezplatného zpracování návrhu na povolení oddlužení dle insolvenčního zákona (v obci nebo v dojezdové vzdálenosti hromadnou dopravou – do 60 min.)	ano	KSK Centrum o.p.s. 1x za 14 dní
V obci funguje spolupráce mezi terénní sociální službou a ambulantní formou dluhového poradenství (služby na sebe odkazují své klienty a vzájemně spolupracují)	ano	KSK Centrum, o. p. s., 1x za 14 dní, má i terénní program
Obec viditelně propaguje dluhové poradenství na svých internetových stránkách (běžný občan nalezne odkaz do 30 sec.)	ano	Web města, inzerce v týdeníku Listy Ašska
Dluhová problematika je prezentována na domovské internetové stránce obce	ano	ale jen dluhové poradenství, kdy a kde najdou dluhovou poradnu
Obec má na svých internetových stránkách základní informace o dluhové problematice (minimálně musí být uvedeno: odkazy na dluhové či občanské poradny v okolí, informace o tom, jak se	ne	

chovat při problémech se splácením, kdo a kde může požádat o oddlužení a za jakých podmínek)		
V obci probíhají osvětové kampaně či aktivity v oblasti prevence a řešení excesivního zadlužení	ano	v Klubu důchodců KSK Centrum, o. p. s., dělalo přednášku v oblasti prevence a řešení zadlužení
Na místní úrovni je nastavena pravidelná spolupráce aktérů věnujících se prevenci a řešení předlužení v návaznosti na další tematické oblasti (bydlení, zaměstnanost, prevence kriminality, zdraví, rodina, vzdělávání) formou pracovní skupiny či jiné odborné platformy (pravidelná znamená min. jednou za kvartál + z těchto setkání existují zápisy)	ne	
V obci je omezen či zakázán podomní prodej	ano	Nařízení města Aše č. 1/2014, kterým se vydává Tržní řád: na území města Aše se zakazuje provozovat a) pochůzkový prodej, b) podomní prodej.
V obci je regulováno provozování hazardních her	ano	Obecně závazná vyhláška č. 2/2016 o stanovení míst, na kterých je provozování sázkových her podle § 2 písm. e), g), i), l), m) a n) a loterie a jiné podobné hry podle § 2 písm. j) a § 50 odst. 3 zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů, zakázáno provozování sázkových her v určitých ulicích a náměstích města Aše.
Pracovníci sociálního a ekonomického odboru jsou pravidelně školeni v oblasti dluhové problematiky	ano	OSVZ – 1 pracovník je vyčleněn na poradenství ohledně dluhové problematiky, je pravidelně školen

Obec podporuje či pomáhá organizacím věnujícím se v rámci své činnosti i dluhovému poradenství:		
a) Finanční podpora	ano	ID z rozpočtu města Aše pro KSK Centrum, o. p. s.
b) Materiální podpora (např. formou poskytnutí prostor, vybavení kanceláře atp.)	ano	pro KSK Centrum, o. p. s. – mají kancelář zdarma na MěÚ Aš
c) Jiná podpora (propagace dluhového poradenství, osvěta, aktivity obce směřující k prevenci a řešení předluženosti atp.)	ano	inzerce v týdeníku Listy Ašska, proběhla přednáška v Klubu důchodců
Obec efektivně spravuje své dluhy		
Průměrná doba od vzniku dluhu vůči obci k prvnímu kontaktu dlužníka je kratší než 2 měsíce (doba, kdy je dlužník prvně kontaktován a upozorněn na nezaplacenou pohledávku obce)	ano	Nedoplatky jsou sledovány průběžně, případní dlužníci jsou upozorňováni před splatností písemně, je nabízen splátkový kalendář. Nedoplatky správních případů jsou vymáhány: a) daňovou exekucí, b) soudním exekutorem
Obyvatelé obce mohou uhradit dlužné pohledávky obce formou splátkového kalendáře	ano	Nedoplatky jsou sledovány průběžně, případní dlužníci jsou upozorňováni před splatností písemně, je nabízen splátkový kalendář.
Obec využívá motivační nástroje při vymáhání vlastních pohledávek	ano	Nedoplatky jsou sledovány průběžně, případní dlužníci jsou upozorňováni před splatností písemně, je nabízen splátkový kalendář.

(uveďte do poznámky které)		
Obec při vymáhání vlastních daňových či správních pohledávek využívá správního a daňového řádu (správní a daňové exekuce)	ano	Nedoplatky správních případů jsou vymáhány: a) daňovou exekucí, b) soudním exekutorem
Poměr počtu pohledávek obce vymáhaných vlastními kapacitami k celkovému počtu pohledávek je vyšší než 50 %. (podíl účasti externích subjektů – inkasní agentury, exekutoři atd. je tedy nižší než 50 %)	ne	
V obci jsou nastavena pravidla týkající se odpuštění či snížení penále či úroku z prodlení za opožděné úhrady nájmu či jiných poplatků	ne	
Výše uvedená pravidla jsou veřejně dostupná (tzn. jsou k dispozici na webových stránkách obce či na úřední desce)	ne	
Kladné odpovědi celkem	16	
Odpovědi celkem	21	

Checklist – dostupné zaměstnávání

Monitoring řešení klíčového problému *vysoký počet ekonomicky neaktivních osob v obci*

Lokalita: Aš
 Datum sběru: Květen 2018
 Tazatel: Charvát
 Forma sběru: Korespondenčně, osobně
 Forma spolupráce s ASZ: KPSVL
 Kontaktní centrum Úřadu práce: Aš

Dimenze	Splnění kritéria (ANO/NE)	Poznámka
Dostupnost úvodního informačního poradenství	ano	
Pro nově evidovaného uchazeče o zaměstnání je dostupné individuální pracovní poradenství na KoP ÚP ČR	ano	
Pro uchazeče o zaměstnání je dostupné skupinové poradenství (o službách ÚP, možnostech využití APZ apod.)	ano	
Pro uchazeče o zaměstnání je dostupné poradenství o možnostech využití dalších služeb odstraňujících bariéry pro vstup do zaměstnání	ano	
Dostupnost aktivizačního opatření (tréninkové místo, práce na zkoušku, VPP na zkrácený úvazek)		
Jsou stanovená pravidla pro umisťování uchazečů do aktivizačního opatření	ne	

Aktivizační opatření je dostupné alespoň pro jednu třetinu uchazečů z cílových skupin	ne	
Aktivizační opatření je časově dostupné (čekací doba nepřesahuje 6 měsíců)	ne	
Aktivizační opatření je místně dostupné (v místě bydliště uchazeče nebo s dobou dojezdu veřejnou dopravou do 30 minut)	ne	
Dostupnost rekvalifikačních kurzů nebo jiných kurzů na zvýšení pracovních kompetencí		
Nabídka rekvalifikačních nebo obdobných kurzů odpovídá schopnostem uchazeče o zaměstnání	ne	
Nabídka rekvalifikačních kurzů odpovídá místní situaci na trhu práce (jsou dostupná volná pracovní místa odpovídající získané kvalifikaci)	ne	
Nabídka rekvalifikačních kurzů odpovídá kvalifikační a vzdělanostní struktuře uchazečů (jsou dostupné kurzy pro osoby bez dokončeného základního vzdělání, se základním vzděláním atd.)	ne	
Dostupnost dotovaného zaměstnání (VPP, SÚPM, sociální podniky, ESIF projekty)		
Dotovaná místa jsou dostupná alespoň pro jednu třetinu uchazečů z cílových skupin	ne	
Doba trvání pracovní smlouvy je dostatečná (alespoň na 1 rok)	ne	
Zaměstnavatel v dotovaném zaměstnání prokazatelně přihlíží k potřebám zaměstnanců z CS (podpora budování pracovních návyků, učení se novým dovednostem, akceptace pomalejšího tempa, potřeby častějších přestávek a jiné)	ne	
Dostupnost poradenských služeb pro vstup na otevřený trh práce		

Jsou dostupné poradenské služby k odstraňování bariér pro vstup na trh práce (sladění pracovního a rodinného života, dávkové poradenství, dluhové poradenství, příprava na vstup do zaměstnání – pracovní pohovory, jak komunikovat se zaměstnavatelem, jak zvládat péči o sebe – hygiena, oblékání – dle identifikovaných potřeb klienta)	ne	
Spolupráce pracovníků úřadu práce s neziskovými organizacemi – 3 stupně možné spolupráce dle kvality: A) zprostředkování informace (např. umístění letáků), B) aktivní šíření informací uchazečům nebo zájemcům o zaměstnání nebo ad hoc spolupráce, C) soustavná spolupráce (např. case management)	ne	
Po ukončení dotovaného zaměstnání jsou dostupná pracovní místa na volném trhu		
Alespoň pro jednu třetinu osob po dokončení předchozích fází prostupného zaměstnávání jsou dostupná vhodná volná pracovní místa	ne	
Alespoň 20 % osob po dokončení předchozích fází nalezne do 6 měsíců zaměstnání na volném trhu	ne	
Dostupnost služeb po nástupu na otevřený trh práce		
Během zkušební doby může klient využít poradenské služby ke zvládnutí změny životní situace	ne	
Během zkušební doby může klient využít asistenční služby ke zvládnutí prvních měsíců v zaměstnání	ne	
Prostupné zaměstnávání využívají pracovníci ÚP ČR systematicky		
Pracovníci ÚP ČR znají schéma prostupného	ano	

zaměstnávání		
Pracovníci ÚP ČR s tímto schématem aktivně pracují	ano	
Uchazečům (popř. zájemcům) o zaměstnání doporučují aktivity dle schématu prostupného zaměstnávání	ano	
Uchazečům (popř. zájemcům) o zaměstnání doporučují aktivity dle jejich individuálních potřeb (nemusí procházet všemi aktivitami)	ano	
Kladné odpovědi celkem	7	
Odpovědi celkem	23	

Checklist – Zdraví

Monitoring řešení klíčového problému *nižší kvalita zdraví lidí v sociálně vyloučených lokalitách*

Lokalita: Aš

Datum sběru: Duben–červen 2018

Tazatel: Charvát

Forma sběru: Korespondenčně, osobně

Dimenze	Splnění kritéria (ANO/NE)	Poznámka
Vnímání problému a potřeby intervence		
Je v lokalitě vyšší výskyt nemocnosti/ lékařských zásahů (uvést do poznámky, co je vnímáno jako největší problémy se zdravím a péčí o zdraví)	Ne	
Existují v obci preventivní intervenční programy zaměřené na zdraví (uveďte jaké)	Ne	
Vybavení a hygiena domácností		

Osoby žijící v substandardním bydlení mají zajištěné základní hygienické podmínky (podrobnější popis do poznámky)	Ano	
Osoby žijící v SVL v jiném než substandardním bydlení mají zajištěné základní hygienické podmínky (podrobnější popis do poznámky)	Ano	
Mají lidé žijící v SVL k dispozici tekoucí teplou a studenou pitnou vodu?	Ano	
Mají lidé žijící v SVL funkční sprchu/vanu?	Ano	
Mají lidé žijící v SVL pračku, přístup k veřejné prádelně nebo jinému subjektu, který jim umožní praní?	Ano	
Asistuje obec při zajištění dezinfekce, desinsekce, deratizace, pokud je v bytech v SVL zapotřebí (do pozn. uvést jakou formou)?	Ne	
Dostupnost zdravotní péče		
Je v obci praktický lékař?	Ano	
Je v obci alespoň jeden praktický lékař, který registruje nové pojištěnce?	Ano	
Je v obci gynekolog?	Ano	
Je v obci alespoň jeden gynekolog, který registruje nové pojištěnce?	Ano	
Je v obci pediatr?	Ano	
Je v obci alespoň jeden pediatr, který registruje nové pojištěnce?	Ano	
Je v obci zubař?	Ano	

Je v obci alespoň jeden zubař, který registruje nové pojištěnce?	Ano	
Mají obyvatelé obce přístup k psychiatrovi? (do poznámky popište jaký)	Ne	Psychiatrické ordinace jsou k dispozici v Chebu
Mají obyvatelé obce přístup k adiktologickým službám? (do poznámky uveďte k jakým)	Ano	V Aši externě působí K centrum KSK
Mají obyvatelé obce přístup k psychologovi/rodinnému psychologovi? Jak?	Ano	V Aši je ordinace klinického psychologa
Mají obyvatelé obce přístup k logopedovi? (do poznámky popište jaký)	Ne	Logopedické ordinace jsou k dispozici v Chebu
Registrujete případy odmítnutí pacientů ze SVL z kapacitních či jiných důvodů? (rozevřete do poznámky)	Ne	
Zdravý životní styl		
Byl u obyvatel SVL v obci zaznamenán významný problém v oblasti životního stylu, a to:	Ano	U některých obyvatel bylo popsáno užívání návykových látek (drog, alkoholu)
- v oblasti zdravé výživy	Ne	
- v oblasti hygieny	Ne	
- nedostatek pohybu / volnočasových aktivit	Ano	Byl popsán nedostatek veřejných hřišť pro děti a mládež
- vysoká míra závislostí s vlivem na zdraví	Ano	Alkohol a drogy, zejména pervitin
- v jiné oblasti (do pozn. uveďte jaké)	Ne	
Kladné odpovědi celkem	18	